

Komisariata Ronkaje Çymbətı

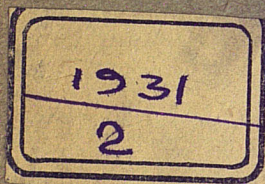
Sektora xwəndəne u metode.

R. Drambjan

BƏR BƏ ƏMRE TƏZƏ

Qteba xwəndəne zmane kyrmançı

SƏBA MƏZBNA

ra hykmata Şəwre Eriənistanə

R Ə W A N

1 9 3 1

1931
2

R. DRAMBJAN.

491.57-8

ԵՐ ԵՆ ՅՄՐԵ ՄՅԶԵ

2043

ԿՏԵՅԱ ԽՎՈՆԾՆԵ ՅՄԱՆԵ

Կ Մ Ր Մ Ա Ն Շ Ի

Թեմուրե Խելի Մուրադով

2 - օյ Քերուլոկ ԲՈՒՇԿԱ
ձոմ 7, կվ. 8

ԵՐԵՎԱՆ - 375078 - ՍՏՏՐ
Տել. 35.10.20 (մալ) - 52.97.41 (կար)

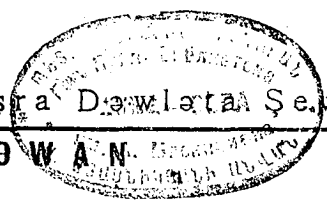
Տ Յ Ե Ա Մ Յ Յ Ն Ա

380-72

Նոսրա Դըւլետալ Տըւրե Երմենիստանե

ԵՐ ՅՄՐԱՆ

1931 Տ

**По заказу Всесоюзного
Центрального
Комитета
Нового Алфавита.**

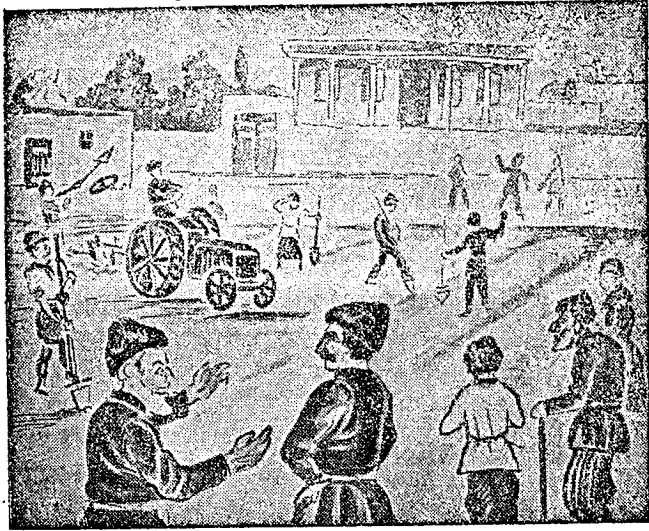
Պետհրատի տպարանի Յերևանում

Քրակիտ № 6729(բ) Պատկեր № 4695 հրատ. 1910 Տիրաժ 5000

Oso, Oso!

O, o S, s

Oso, Oso!

Oro-ro Oso!

R. r.

Oso, ðmo.
ðmo, Oso,
Oro-ro Oro!
Oro-ro ðmo!

o, e. M, m.

òíò-íò ðìò, Ìàkà, Ìàkà!

A, a, k, k,

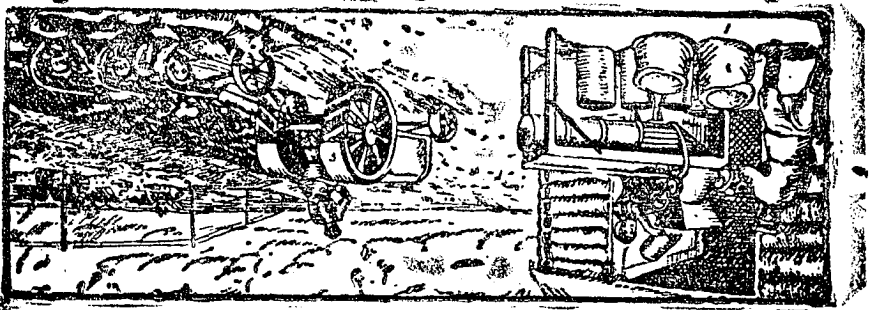
Ìàkà, Ìàkà!

òòò Ìàkà,

Ìàkà, Ìàkà!

òìò Ìàkà,

Ìàkà, Ìàkà!

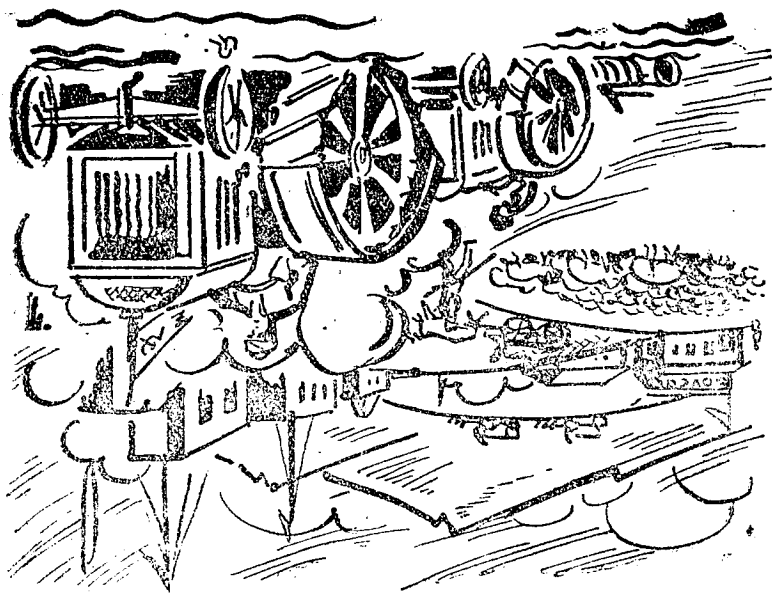

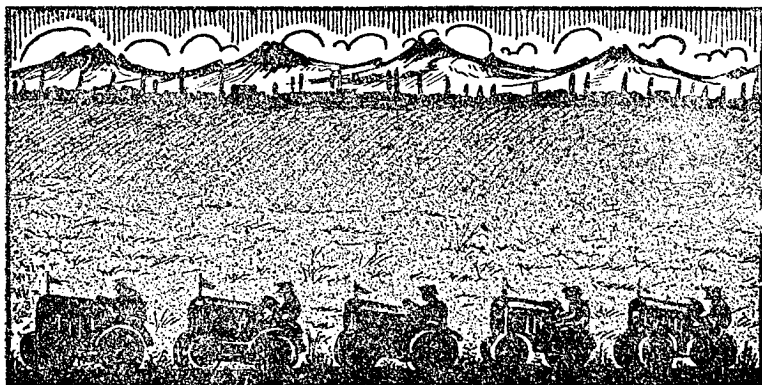
Osó, Osó, Tabá, Raká!

B. b.

ÈMO, ÈMO, RABA, RAKAI!
RABA, OSO, RAKA, RAKAI!

ÈMO Tabá, Tabá Raká!

Zu ka, zu ka, ðmo, rakə!

ZU KA, ZU KA,

ÉMO, RAKƏ!

ÉMO, ÉMO ZU-ZU RAKƏ!

OSO RABƏ,

RABƏ, RAKƏ!

OSO,OSO ZU-ZU RAKƏ!

Osos, Osos zu ka rakə!

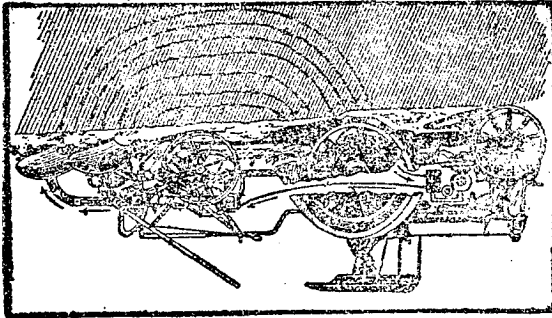
ðmo, ðmo zu-zu rakə!

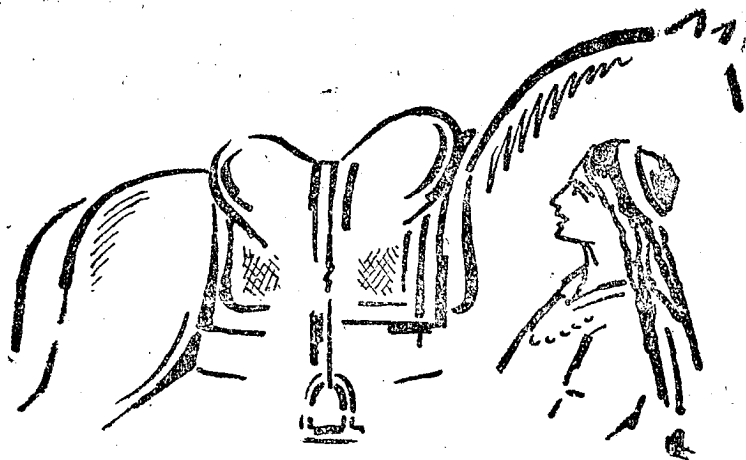
Zu ka amo, iro takai
Oso, Oso, taba, takai

1. i.

AMO RABA, IRO RAKA,
ZU KA, ZU KA, IRO RAKAI
RABA, OSO, RAKA, RAKAI
OSO, OSO, IRO RAKAI

Uro takai

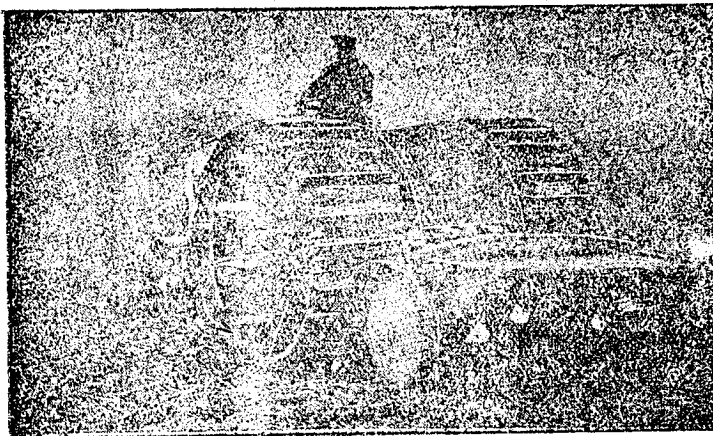

Zin Zine

Zine, zin binə,
Zine zin zu-zu binə.
Zu kə, Zine, zu kə, zu kə,
Zin binə, zu-zu binə!

N, n, E, e.

Ḍmo u Oso zin anin.
Zine, zu kə, zin binə!

Әмо рабу, рақы.

Әмо рабу рақы, рақы,

Әмо рабу, іро рақы.

Осо рабу, Осо рақы,

Осо рабу zu-zu рақы!

б, ь.

Зине рабу, рақы.

Зине zu-zu рақы!

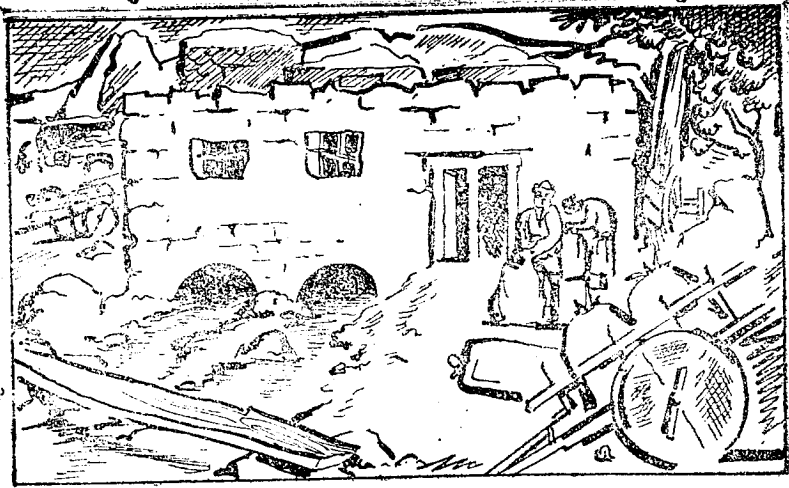

Maşina.

Başə, başə, maşinə başə,
Əmo rabu iro rakır;
Əmo rabu zu-zu rakır.
Başə, başə, maşinə başə,
Oso rakır, iro rakır,
Oso iro b maşinə rakır!

Ş, ş.

Başə, başə, maşinə başə!
Əmo iro b maşinə rakır!

Car aș. Car așvan.

Bașe, bașe, așvane mă bașe,
Așvan cu aș, ar ani, ar ani.
Bașe, bașe, șvane mă bașe,
Șvan cu aș, ar ani, ar ani.

C, c. V, v.

Așvan u șvan cun aș,
Cun aș, ar anin, ar anin

Svan Dado

Aşvan Nado

Dado cu aş, cu aş, ar ani,
Nado cu aş, ar ani, ar ani!
Dure, dure, aşe me dure,
Hure, hure, are me hure.

Dado u Nado cun aş, ar anin.
Aş dur bu, dur bu, ar hur bu, hur bu!

Həvələ Nado, həvələ Dədo.

Nado u Dədo həvələn!

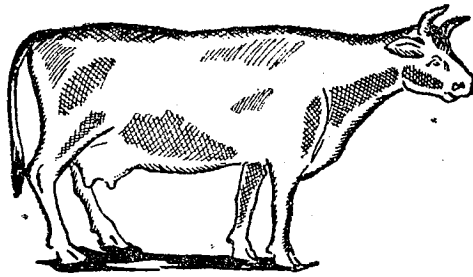
Nado aşvanə,

Aşe mə durə, durə.

Are mə hurə, hurə.

L, l. J, j,

Nado, Dədo, Əmo u Oso həvələ həvələn!

Ėelaka ōmo.

Ėelaka ōmo mėzėnė u baše,
ōmo hār-ro ėelake dba ėerā.
Evare hevala ōmo ėelake ddoše,
Berošek ŗir ddoše.

Ė, ė.

ōmo hār-ro ėelake dba ėerā!
Ėelaka ōmo berošek ŗir dda!

380-72

2043

Batrak

Əmo batrake!

Batrakə, batrake,

Hin dbə, hin dbə!

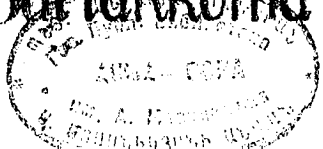
Batrak Əmo hin dbə.

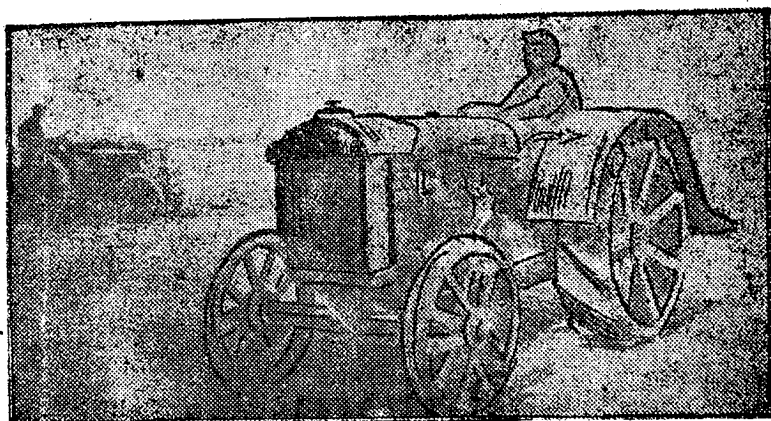
Batrakkoma batraka həjə.

Batrakkom hale batraka dnere.

T, t.

Əmo batraka, hin dbə, hin dbə.
 Batrakkoma batraka həjə.

К о л х о з.

Мə kolxoz saz krijə.
Koxzoza məda səd mal hənə.
Kolxoza mə saz bujə.
Həbuna mə zedə bujə.
Kolxoze traktor anijə
Əm nha btraktore radkən.
Rəndə, rəndə, traktore mə rəndə,
B traktore xəbat hesajə,
Traktor zu radkə, kər radkə.

Х, х. К, к.

Kolxoza mə traktor anija.
Traktor kər radkə, traktor zu radkə.

HƏVALE LENIN.

Həvale Lenin dgot: „Hin bə, hin bə,
hin bə!

Əm gotna həvale Lenin dken.

Əm hin dbyn, hin dbyn, hin dbyn.

Həvale Lenin dgot: „Hin bə,
hin bə, hin bə!“

Əm gotna həvale Lenin dken!

2
Dovxoza me traktor anija.
am nha b traktore radkbn

Traktor zu-zu radke.

Traktor kur radke.

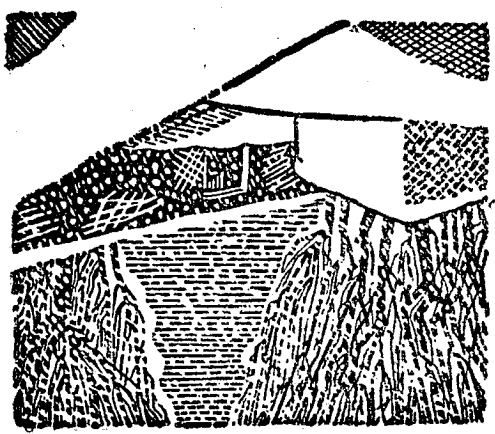
Gyndi sa duna.

Xebata me nha hesaje.

Sovxoze traktor anija.

Gynde meda sovhoz saz buja.

GYNDE MA

Kolxoza mə.

Kolxoza mə təzəjə,
Anijə traktora sorə,
Zəvja radkə dorbdorə!

Əm gyndinə, xəbatei,
Дельнə səjir u zəvi,
Əm əkьn dкьn əjni,
Radкьn b dьl u səji!

Т, т

Gynde mə bərb əmrə təzə dca!
Mə gyndda kolxoz saz kиjə!

Pəze kolxoze jə.

Həbuna kolxoza mə gələkə,

Carsıd pəze mə hənə,

Dysıd eelək, səd ga.

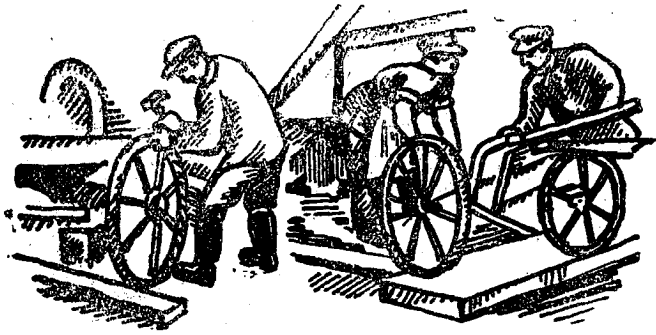
Bərx u kare mə hər sal zedə dbın,

Isal kolxoza mə dysıd ejar pəner,
bist car əjar run u həzar kilo hri hazır
krijə.

Kolxoza mə pəner, run u hri gərəke
bdə koperative.

P, p.

Мə pəner, run u hri bər da
koperative. Koperativ mərə
sabın, şəkər u hır-тиге
majın da, mə anı sət kol-
хозника bəla kər!

Palə u gundi.

Palə bazarada dminьn,
Palə zavodada dxəbьtьn,
Palə hər tьsti cedkьn; şəkr,
Tьtun, pьrti u hur mure majin
hazьr dkьn.

Gundi gundada dxəbьtьn,
Gundi əkьn dkьn; nan, ar, gənyьn
u tьşte majin bona pala hazьr dkьn.

P, p.

Gundi u palə havale həvьn,
gundi u palə dxəbьtьn, sosi-
jalizme cedkьn!

K O P E R A T I V .

Koperativ bona pala, batraka, gyndije kəsib ü nivcə dxəbətə.

Koperativ male gyndija də bəzara ddə pala.

Hər cə lazımi gyndə, koperativ z bəzara tinə, ddə gyndija.

Koperativ təvgredana gyndija u palanə,
Koperativ təvgredana wan dha qaim dka.

Koperativ rja sosjalizmejə,

W, w.

Nəhja Aqbarane.

Nəhja Aqbaraneda 53 gynd hənə. Gyn-
dada kolxoz saz krənə.

Тəvğredana wan hevra həjə

Isal kampanja cəndəna bhare nəhje
məda gələk peşda cu.

Nəhjada tvaqa kolxoza həjə. Tvaqa
kolxoza nəhje, koməki ddə gyndije xəbatci
u kolxoza.

Kolxoza mə məktəba təzə cədkə.

Nəhjeda batrak, gyndije kesib u nivcə
peşda dən.

Q, q. Q, q.

Peşdacujina kolxoza, peşda-
cujina gyndijed kəsib, nivcə
u batrakanə!

Gynde Çərçərise.

Gynde Çərçərise kələka Ələgəzejə.

Çərçəris gyndəki məzəyə.

Kolxoza Çərçərise pez u dewer xwəji dke. Əwana həjwana b qəjdə u qanuna təzə xwəji dke.

Bona wana gom u təwle bənd u ro-naji sedke.

Kolxoze bona dewer həkim anijə. Kol-xoznik dərbdari u b ləci dxəbətən.

Gynde me, Çərçəris, xəbatəki birinçi peşda dbə.

Ç, ç.

Kolxoznik həjwana b qıraqe
ləzə xwəji dke. Əwana dər-
bdari u b ləci dxəbətən.

Xwə-xwə hinbun.

Diwana Şewreda gərəkə kəsək nəx-wəndi nəminə. Səba we jəke diwane pər məktəb vəkriyə.

Komisariata Ronkaje Şымьəti dxəbьtə, wəki zared batraka, pala, gyndijed kəsib u nivcə bəri həmuşka 1 məktəbada benə hьldane.

Le hōmā mōrgv xwə-xwə zi dkarə hin
bə, kṭebe hylə n xwəra hedi-hediḥxunə.

We, wə.

Diwana ḡewreda gəṭəke kə-
sək nəxwəndi nāmīnə. ḡəba
we jəke diwane ḡvz məkṭəb
wədkə!

D ə r s.

Pələ dərşxanədə dərse xəwə hin dərbən.
Kted u dəftər bər wanbən; əwana dxunbən,
hin dərbən.

Evarə, batrak Qaso zi hat dərşxane.
Qaso kolxoznikə, z pala zəf hıy dke.

Pələ hale kolxoze dərbısbən; Qaso run-
ştije dərheqa kolxoze gli dke.

Dərşxanə kərə, qə kəsək xəbər nadə;
gəşk gydarja Qaso dkbən.

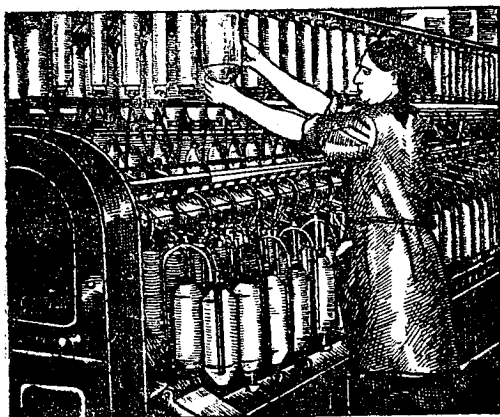
Qaso şro dkə, ko cəwa kuləka, məlla
u şexa z gynd raqətanda.

Pələ sər peşdəcujina kolxoze zəf şa
dbən.

Evare, batrak *Qaso şro dkə, pələ dərs-
xaneda rınştəne gydari dkən!

F, f. Z, z.

Kolxoznik Qaso z pələ zəf həz
dkə. Evare, batrak Qaso gli
dkə, pələ rınştəne gydari dkən!

Zavoda tekstile Leninakane.

Zavoda tekstile Leninakane zəf məzəyə.
Zavodda gələk palə dxəbətən. Alikı ris ba
ddən, aliki çaw, əmərqə sedkən. Zavodda
zəf maşinə hənə; ro həta evare şngəşən-
ga wanə. Hər dəra rəngərgə.

Saxe xəbat kyta dbə, palə kom-kom
radbən, dəbən maled xwə, wəki rət bən.

Bəri evare əwana kom-kom tenə mək-
təba lixanə dxunən. Gələk zi dəbən kyn-
çə Lenin gazeta dxunən.

Zavoda tekstileda z hər məl-
ləti palə hənə; urtə, ertəni,
kurtanç, əçəm, durt u məxin.
Əwana həvra rak dərbaz dkon!

Şvan nav dēşte dərse hin dbə.

Uzoje şvan zvb̄stane hini xwəndb̄n-nvisare bu. Şəş məha şunda əwi gazet xwənd.

Caxə Uzo kərije kolxoze db̄rə eərə, rudb̄nşt sər kəvrəki; gazet u ktəd db̄-xwənd. Əve wi alikida sər ktəbe bu, alikida l kərije pez bu.

Həvaləd Uzo dhatnə çəm wi hini xwəndb̄n-nvisare dbun. Uzo wana hini xwəndb̄ne dk̄r.

Gazeta mə „Rja İəzə“ bazare
Rəwane nəşr dbə. „Rja İəzə“
halwəxtə batrakə, gündijəd xə-
batci u rala d̄r̄b̄rə!

Maşına çine.

Əmər gyndiki nəxwəndi u kəsib bu-
Kulak, məllə, şex u pir Əmər hin
krəbun, ko Əmər nəcə tən kolxoze nəbə.
Gyndi həmu bubun kolxoze. Əmər nə-
cu, tən kolxoze nəbu.

Wəxte çine bu; giha ghiştəbu.

Əmər cu gihe xwə bdrü. Əmər tənə
mabu. Gyndda gyndi bətal ninbun, əwana
çinə kolxoze dkrəbun.

Əmərə bələngaz styxar mabu, nzan-
bu cəwa bəkra.

— Əmər, Əmər, wərə təv kolxoze bə,
bəsə gydarja дьзмьне снѣфа мə bki,
qara tə z wana tynnə. Wərə bbə kolhoz-
nik, xwə z we təngasije xlaz kə. Cma ty
nabini, ko hektarəke ty nava penç roza
nkari bсѣni; le maşina mə roze penç
hektara dсѣnə.

— Rastə, maşina cнine zu dсѣnə
rənd dсѣnə.

Paşə Əmər zi cu təv kolxoze bu.

Kolxoza mə maşina cнine a-
niyə. Maşina cнine zu-zu dсѣ-
nə, rənd dсѣnə!

Bəjraqa sor.

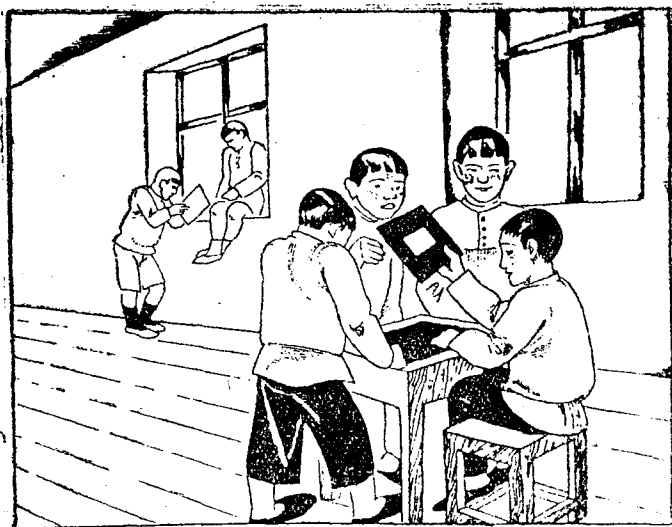
Kolxoza mə bəjraqə-
kə sor anijə. Roze əjd
əm bəjraqa xwə sor һы-
дъдън, дьнə səjranə.

Bəjraqa mə sorə, l sər şəkle həvale
Leninə.

Bəjraqa sor mərə şandьnə paled kər-
xana Ani-pemzaje.

Şəkle həvale Lenin Çəlale kursant
kşandijə, je ko texnikuma Rəwane dxunə.

Çəlal sər bəjraqa sor şəkle hə-
vale Lenin kşandijə. Çəlal tex-
nikuma pedagoza kырманча-
da dxunə!

Mala zara.

Sovxoza mə mala zara vəkrijə.

Sovxoznik nha azanə; əwana zərəp
xwə dşinın mala zara.

— Qize Səjran, ty emə kyre xwə na-
ini mala zara, ty zi beji nav sovxo-
ze bxəb̄yti. Ty nabini çinar ḡyšk za-
re xwə d̄b̄yn wedəre, bxwə ten dxəb̄ytn!
Sədre sovxoza mə Səjranera got.

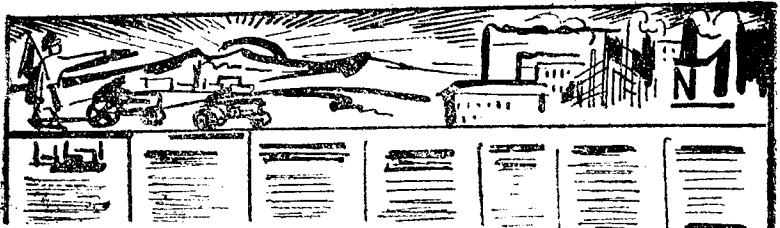
— Də əz cəwa kьm, əz nzanьm mala zarada zara cəwa xwəji dкьn!

— A, də wərə we əçebe ha, got sədre sovxoze, cma ty nabini kьnce təmbz l zara dкьn, xwərəke pak dьn; həta eware zi səjda pəj zara dgərə, hini tərbi-jəte u mərifəte dкə.

Səjran hnəki fкьr kьr u goteda:

— Də wəki ysanə, əze sbe kyre xwə bьm mala zara, kəne we cəwa bə!

Mala zara kьlçətə aza dкə z xwəji kьna zared hurbk. Zar mala zarada hini təmbzije, tərbi-jəte u mərifəte dьn!

Gazeta diwer.

Məktəba mə gazeta diwer dərdxə. Heftə carəki gazet dərdkəvə. Şagırđ bəxwə mǝqala dñvişn bona gazeta mə diwer.

Əwana dñvişn bona dərsəd xwə, peşdəcujina gınd, xəbata kolxoze, xwəjikrəna dewer u je majin.

Qatıba gazete çar-çara te çəm şagırđda mǝqalə z wana dxwəzə.

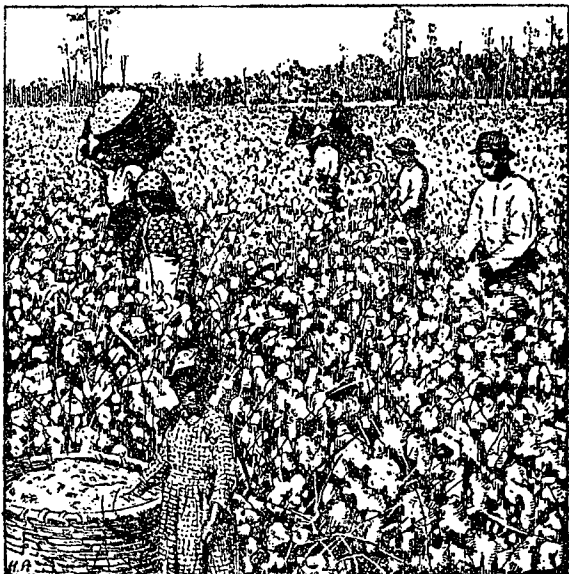
— Əlo, ty bñvişə, derheqa provakasije kulaka l nava gınd.

— Isko, ty içar dərhəqa kemasija kooperative bñvişə.

— Təmo, ty zi bona cekrna aşe kolxoze bñvişə.

Le şykl, şykl; şagırđda pǝrs dkrn z Şərə.

— Şyklə zi səjdaje mə we bñkşinə!

C a j.

Wəlaṭe Cinmacineda zəf saǰ deǰnɲ. Sandɲna saǰe gələk sətɲə. Cinmacineda kuli dxəbɲtɲn nav zəjviǰed saǰ; əwana zəf ɕəfa dɲkɕinɲn, le həma həqe wan kemə.

Wəlaṭe məda tənə Gyrcistaneda saǰ deǰnɲ. Bona sandɲna saǰ hənə paled

bzarə, je ko z we xəbate fəhm dkyh, canda
dya caj peşda dbyh.

Palə z hər myllətanbyh; hənə urys,
gyrə, əçəm, erməni, kyрманç, u cin-
maci.

Ətərə palə cənd wəxta nav we xə-
bate xəbtijə. „L hər dəra caj şin nabə,
Ətar dgot, Cakva çiki xwəşə, xwelije u
klima wedərə xwəşə, disa xwəşə bona
candya caje.

Caj Cinmacinədə şin dbəl! Za-
kavkazeda caj tənə qəza Ba-
tomədə şin dbəl!

B a z a r .

Bazara mə gələk məzənə.

Bazarda gələk diwanxanə, zavod, u maled məzən hənə.

Bazarda sə bezi həjə; kənç, lbas, maşinə, kətəb, haçət u hur-mure majin.

Əw həmu palə nav zavodada cedkən, dşinən bazared dən, qəza u gynda.

Bazare məda gələk məktəb hənə; zən u qiz, çahıl u xort, gərşk dxunən, hini ylm u zanbune dən.

Bazarada zavoda rəstəne, sabune u əmərka həjə. Zavodada palə dxəbətən, hər tərzi hazər dən!

Şewra gynd.

Évdal Şewra gyndda kəvs kərnə.

Nav kolxoza mə Évdal xəbatçiki başə.
Əw şewra gyndda dha rənd dxəbətə, dər-
həqa kemasija məda dəfkrə.

Évdal bər şewra gynd cənd pərs
danijə.

1. Vəkərna mala zara bona zared
gyndijed kəsib u nivcə.

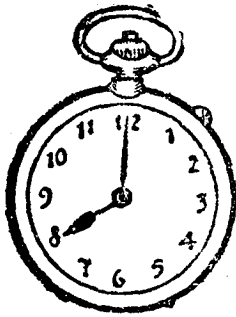
2. Cəkərna pəre u rja gynd.

3. Zedəkərna koperativa.

4. Cəkərna həmama.

5. Cəkərna avaje təzə bona gyndijed
kəsib, batraka u kolxoznika.

Şewra gynd pərsed həvale Évdal qə-
bul krijə, şandijə diwana nəhje.

Şhet həjštə.

Şhet həjštə; gyndije kolxoznik dləzinьn, dьsn zəvije kolxoze rakьn, bьsnьn.

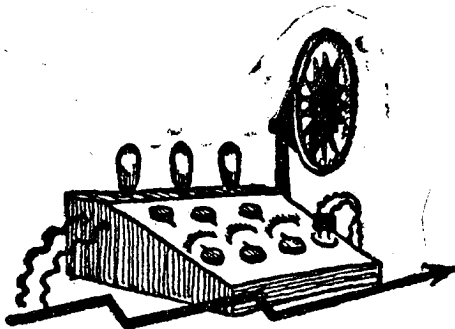
Xəbat gərəke wəxte xwəda be krьne, gyndi loma dləzinьn, dьsn.

Wəxte padşa u daşnəka gyndi roje 12 şhet, he dha zedə dxəbьtin.

Nha Diwana Şewreda palə u gyndijed kolxoznik, sovхозnik təne 8 şhəta dxəbьtn, zəf çi hənə, wəki 7 şhəta dxəbьtn.

Net u qrara Fьrqa komnista əwə, wəki xəbatci rak bьn, çьzarəte nəkşinьn.

Çət kəzək gərək be xəbat nəmi-
nə. Mərv gərəke wəxte xəbate
bxəbьte, wəxte rəhbunə gərəke
rəh bə. Sь sax çvat həbьn, gərə-
ke əm gьzək hərnə wədəre!

R a d i o.

Ələgəz eijaki bəndə. Pəla Ələgəze gələk gynde kyrmança hənə. Zvəstane bərf te u hər dəra dəgrə. Cujinhatəna bazara u qəza kem dbə. Car-penç məh zvəstətan dbə.

Le həma təvgredana Ələgəze b bazara u qəza b radio həjə.

Gynde Həçixəlileda radio aninə, radio hər glije təzə u xəbəra əlami həmuja dkə.

Gyndi hər-ro dəbhen, dzanən wəlate məda сь дгəwьmə.

Сахе radioje cedкьрн, kulak, şex u melle nav gyndijed xəbatci provakasije dкьрн, dgotьн:—Сəwa məгьв dkarə nav bazara Moskvaје, jan Rəwane xəbər bdə, əm lьvra bьbhen!

Le həma gyndi nha dbinьн, ko radio hər xəbərə təzə wanara tinə. Edi kəsək gydarja provakasije kulaka u təreqa nakə.

Gyndada nha əm əmrə təzə cedкьн, тєнçбəгijє в gotna tєxnikajє əm rəşda dьon!

P a i z.

1.

Paizə, həwa sarə. Baran dbarə. Dəşt u eija he rəşьн. Dare baqə bəlge xwə wəşandьнə. Təjr-tu dььн bərijє, wəlatə gərm. Bhyk xwə vədşerьн. Həjwane cole çijє xwə cedкьн.

II.

Gyndi t̄vdarəke z̄v̄stane dbinə. Hər kəs nane xwə dbə aş, dherə, tinə. Koperativ gələk hur-mur anijə, hər t̄şt teda həjə: p̄rcə, k̄b̄n̄ç, b̄r̄b̄n̄ç, n̄ft, şəkr, hur-mure majin, c̄ bezi aninə.

Gyndi çəh, gənym, run, pəner, hri, toraq u t̄şte majin db̄n̄ koperative d̄f̄roş̄n̄, şuna wan z̄ xwəra hur-mura d̄k̄b̄n̄.

III.

Kolxozeda iro çvatə; kolxoznika bona kemasija xwə d̄yş̄r̄miş̄ db̄n̄, əwana n̄ha-da bona cand̄na bhare haz̄rbuna xwə u t̄vdarəka xwə db̄n̄. Çvata kolxoze q̄rar şd̄ər̄x̄stijə isal q̄t̄ çiki n̄rakri u n̄candi əhelə. Bona kolxoznika zi məktəbe əv̄ara v̄krijə,

Kolxoznik Əlo.

Əlo sbe zu rabu, cu zəvija kolxoze rak̄r̄. Nivro bu, Əlo hatə mal. Kolxozeda bona xəbatecija nan haz̄r̄ k̄r̄bun. Gəoz

cu grar ani, dani bər Əlo. Əlo xwər, got:
— „Goze, əv eь grarəkə xwəşə.“

Goze kənja, got:— „Əlo, hər-ro zi əw
grarə, iro ty wəstjaji, loma grar tə xwə
te.“

Qtebed mə.

Qtebed mə b nəxş u sfətən; əwana
glije pala u gyndije xəbateija mərə dкьн.
Əm b wan glija zəf tьšte təzə hin dьнн.

Xwəndьн xwəşə, nvisar z we xwəndь-
ne xwəştьrə.

Mərvə nəxwəndi nkarə xəbata cekrna
sosializme İ wəlatə məda bqədinə, nkarə
xəbatəki rьnd, xəbatəki guçli peşda bbə,
əwe hesa bkəvə bьн qole dьзмьне mə
сьньфе, bьн qole şexa u kulaka.

Мәсələ

Қаоьзәк һатә тu дьнје

Мер готә зьне:

-Әш қаоьз уза һурә

Qə najə xwəndьne (Kari)

Tyje cəwa z ktebe dərса xwə dəftərə xwada bnvisi.

Ty kteba xwə vəkə, danə bər xwə, qələm, dəftəra u hybre bər xwə hazыр kə, bərə xəbərəkə bхunə, çarəkə tə xwənd, pak bnerə—ktebeda əw xəbər cəwa nvisinə. Tə pak təxmin kыr, paşə tyje bnvisi; hərke xəbərək z bira tə hərə, tyje çarəkə dьn l ktebe bneri, kane əw xəbər teda cəwa nvisijə.

Tə dərса xwə nvisi, kytta kыr, tyje bneri nvisara tə rastə, jan na?

Hərke janлыsi teda həjə, rast kə.

Aha ty dkari rьnd hini nvisare bbi.

Qiz zi dxunb.

Par gynde mæda qiz nædxwænd. Isal ktebed mæ bnvisare kyrmançi tæzæ næşr bunə, gyndi we nvisare gælək şa bunə. Hæmu, kort u mæzbn, dcbn mæktəba evare dxunb, nvisara kyrmançi hin dbbn. Isal mæktəbada gælək qiz hənə, hər mæktəbəkeda bist, si, cbl qiz hənə.

Əwana pak hin dbbn; qəjdə u qanuna mæktəbe, tæmbzja xwə u tæmbzja həvale xwə dnerbn.

Gyndi edi nabezbn:—„Qiz cbnə, xwəndbn cə bə“—wana qara xwəndbn u nvisare fəm krbnə.

Kolxoza gynde mæ qrar danijə, wəki qiz u zned kolxoznika gəşk zi hərbn mæktəba evare bxunb. Gərək kolxozeda kəsək næxwəndi nəminə.

*Wəlate mæda əxtjaryə zna u mərə wəkə həvən.
Diwana şewre dxəbətə, wəki zbn zi peşda
ben, tər şyxyle çəmbətə bbn. Nha kolxozada,
korelativada zbn gælək xəbətə dkrbn.*

Kolxozada şvan hini xwəndəne dən.

Həsoje batrak bəri həmuşka kətəbu kolxoze. Həso şvan bu, şvantija pəze kolxoze dkr.

Kolxoz qrar danibu, wəki nav kolxoznikada kəsək nəxwəndi nəminə.

Caxə çvata kolxoznika qrar dani, wəki bona kolxoznika məktəba evara vəkən, Həso gələk şa bu. Həso cu mal əvrən-kaji da zna xwəra, got: „Zne, əme təv həv hərən bхуньн, mə qrar dərхьst mək-təb vəbə bona kolxoznika.“

Cənd roz şunda Həso bzneva dcun məktəbe dxwəndən. Məh, məh-nivək dərbaz bu. Zna wi got:—„Həso xwəndən cə tətəkəki xwəşə, cə glije pak hənə nav kteba, mərv gələk tətə təzə dbhə u hin bdə!

— Le cəwa,—Həso got, zvrwa əme gazete bxunən, əme zanbən cekna sosializme l wəlatə məda cəwa peşda dcə.

Wəxtək şunda əmre şvin hat gyhastəne. Gazet tımme bən malle wi bu, əwi dxwənd gyndijara şro dkər. Mala wida kteb, dəftər, hybr, qəfz u qələm həbu. Hər-ro dnəvisi, hin dbu.

Şvan, qavan, bərxvan, batrak nħa qəşk zi dxunən. Wəlatə məda qərək ty mərije nə-xwəndi nəminə.

Әме сәуә бхуньн.

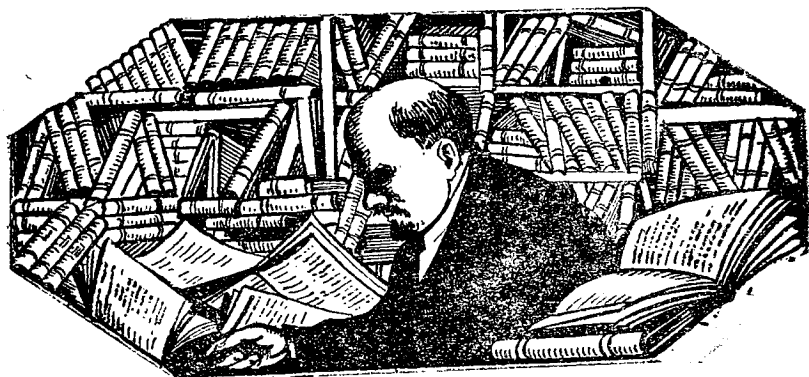
Тәһар у Рәшід деунә мәктәба евәре
xwәра dxwәндьн. Тәһар зуда деу мек-
тәбе, Рәшәо һе тәзә деу. Рәшід гот:—„Тә-
һар ,әзе сәуә бхуньн?

— Сәуә? tyje hedi-hedi һин би, бхуни,
bnvisi! xwәндьн у nvisar нә сәтьнә, wә-
ki мәргьв бхазә, we zu һин бә.

Dy mäh şunda Rәšid һини xwәндьн и
nvisare бу. Қе راستи wi dhat, әwi dgot—:
Bavo, әz zi dtьrsjam, мьн dgot xwәндьн
сәтьнә, le һәма әz janlьş bum, xwәндьн
zәf rhәtә.

Wәki мәргьв бхазә, we zu һин бә
xwәндьнneda qәt тьштәки сәтьн тьннә.

*Rәšid bre xwәji Tәһar һини xwәндьнә
dkor. Nave мәrijа b һәтје мәзән dnvisәn.*

Diwana Şewre.

Z Inglaba Oktjabre şunda wəlatə mə-
da bsərkarja Fırqa komunista u bpeşikarja
həvale Lenin Diwana Şewre hatə danine.

Diwana Şewre cebu bdəsti pala u
gyndijed xəbatci.

Diwana Şewre, diwana sənbfijə, di-
wana proletariate jə. Neta Diwanejə, wə-
ki wəlatə məda sosializme cekə. Bona
we jəke zi lazımə wəki sənbfə kapitalis-
ta lwəlatə məda be hlandıne.

Diwana Şewre şər dkə ber kapitalista,
dəwlətja, mılkdara, şex u pıra, məlla u
kəşişə. jek dxəbtyñ diwana bəre rast kən
u şər dkən bər Diwana Şewre.

Diwana Şewre şərəkî gran bər majina: şərbəfe kapitalista dkə; nha dəst wanda mьlk, zavod u kərxanə tynnə, əwana gьški dəngbrinə, əxtjara wan tynnə təvi şьxyle cьmaəte u diwane bbьn, əwana nkarьu bbzerьn u benə bzartьne.

Diwana Şewre hər əxtjar u azaji palara, batrakara u gyndijed kəsib u nivcəra dajə, əwana xwə-xwə Diwana Şewre daninə, əwana xwə xwə xwəje diwanenə u Diwana Şewre peşda dbьn u wəlatə məda sosializme cədkьn.

Nav tarьqada çara əwlənə, wəki proletariat xwəji u shabe Diwane jə, b gligotne xwə Diwane cədkə u sosializme cədkə.

Lenin sərkare pala, batraka u gyndijed
kəsib u nivcəjə.

Lenin sərkare fьrqa Komunistana.

Lenin sərkare Kominternəjə!

Diwana Şewre b gli-gotne Lenin peşda dca.

Van rəqəma b hərfa bnyvisə.

Rəqəma ərəbi:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.
10, 20, 30, 40 50, 60, 70, 80, 90, 100.
1000.

Soz məsələ:

Jək, dydy, sse, car, penç, şəş, həft,
həşt, nəh,

Dəh, bist, si, сьл, pençi, şest, həfte,
həşte, nod, səd, həzar.

Van rəqəma b hərfa bnyvisə:

15, 16, 25, 29, 42, 51, 65, 78
106, 205, 341, 452, 1900, 1920, 1931.

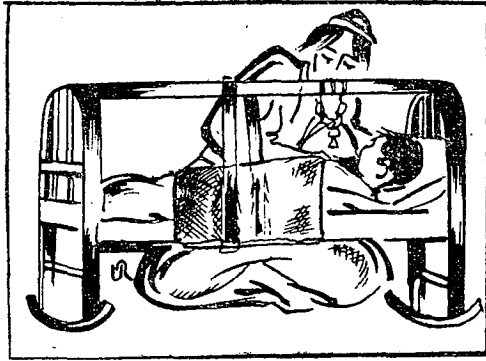
Rəqəme latini (Romali)

I II III IV V VI VII VIII IX X XX

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 20

~~XXX~~ XL L C D M

30 40 50 100 500 1000

Zare dərğuşe.

Əme zare beuk cəwa xwəji kən?

Əm zанын, zare beuk nкагып мөга хөбөр дьн, дәрде хwө мөга безьн.

Лазьмө, әм һәргав bona zare beuk дүşьрмиş бьн.

Əм zанын, һәstyje çane zara хавьн, һе мөһкәм нөбунө, әwana гәрәке аза мөзьн бьн, wәki һәstyje wan.hedi-hedi мөһкәм бө. Sөба we jәke zi лазьмө, wәki çije wan frә бө, lһefe wan svьk бө, лазьмө wәki nav dərğuşe zara нәşьдиньн!

1. Gәрәке әм zara fәsal zçi һьдьн u dajьн.
2. Wөxte razane гәрәке zara nava peçәkada нәşьдиньн.
3. Zөf тьşt naveznө sәр zara- lһefa wan гәрәке svьk бө.

4. Hər-ro b'ava gərm çane wan bşon.
5. Kınçe wan hər-ro gərəkə be şuştne u gyhastne.
6. De gərəkə wəxtədə bstan bdə zare xwə, nəhelə zar bgrin.
7. Zara danəjnbn sər ərde, nav xwəlije, lçije gəmar u qrez.
8. Nəheləbn zar xwəlije bxyn.
9. Nəheləbn kəsək zara hylğrə, pac kə; zramusana zar we nəxwəş bkəvbn!

Zar zme cə dxazbn!

Əvdi u Uso bər diware məktəbe runştəbnun, xwə dabun bər tëve u mzuli dkyrəbn.

Cəve qiza Tərlane 2 salı, wərgmibu, deşja, Tərlane qiza xwə brəbu çəm doxtor, zvrı hat gynd.

Əw bər Əvdi u Usora dərbaz bu.

Uso got:—Cəve qizke cəwa bu?

Tərlane got;—Həkim dərman leəva xbst, got:—Hun gərəkə zare xwə pak xwəji kb, kınçe təmbz le kb, sər cəve wan hər-ro bşon. Kınçe wan təmme bgyhezbn, nəheləbn çane wan qrez bgrə, spi le pəjda bə.

Төрлән сү.

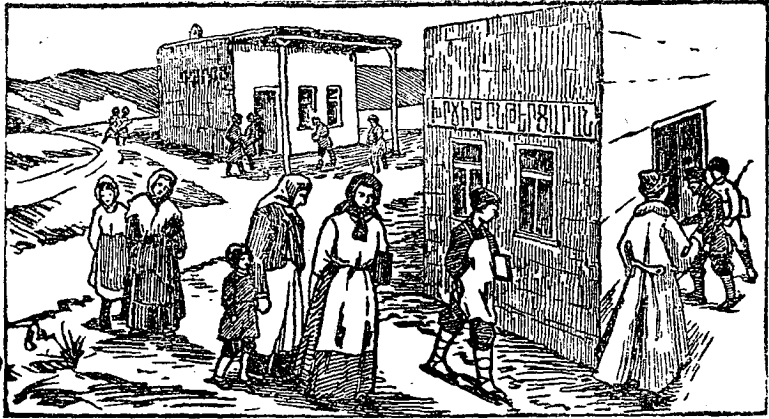
Өвди Усора гот:—Bavo, әw һәким зи бәлаҗе сәре мәнә; қа әм дкарын заре хwә бgotna wan хwәји кын?

Зарын, бра хwә-xwә мәзын бын! ты gyne мә teda һәҗә, wәки ееве wan dheşә.

— Na Өвди ты janлыşi: әм wәxteda, заре хwә pak хwәји nakын, rut u tәzi, be кыңç nav тоz u gәmarada dhelyн, paşe әwana nәxwәşije dgrын, dkәvын nav nvina. Paşe әм pәre хwә sәba nәxwәşija wan хәрç dкын. Gәrәke берeda әм pәre хwә lzare хwә хәрç кын, tәмыз кыңç кын, wәки әwana nәxwәş nәкәvын. Dә ты сь dbezi, gotna мын rastә, jan na? Әм хwә әмre заре хwә pue dкын.

— Sәre tә, gotna tә rastә, sәbabe nәxwәşija заре мә әм һxwәnә.

1. Nәxwәşi зсь dqәwьmә?
2. Zar cma zu-zu nәxwәş dkәvын?
3. Gynde wәda һәкim һәҗә?
4. Hune заре хwә сәwa хwәји кын wәки әwana nәxwәş nәкәvын?

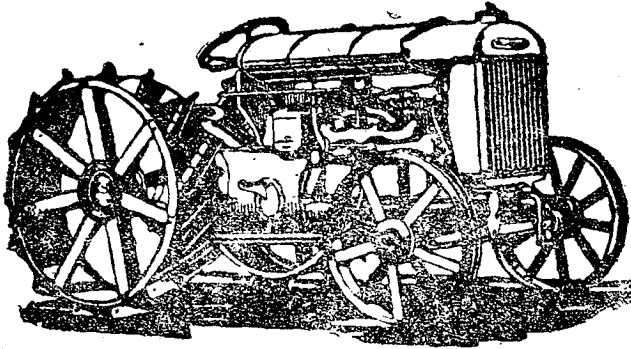

Qanuna nvisandʙne.

Nave mərɨja b hərfe məzʙn ten nvi-
sandʙne.

Внʙvisʙn nave həvale xwə, nave səj-
daje xwə, nave de u bave xwə.

Nave bave. Ɔəkrə Ɔurdalə.
Ɔəkrə kyrte Ɔurdalə Ɔmoja.
Ɔorlan qiza Zəlxeja.
Nave dija Ɔorlane Zəlxeja.

T r a k t o r .

„Rabьн, rabьн, wəгьн, wəгьн,—təma-
şa traktore bkьн. Traktor aninə gynd,,
zara gazi dkьr, deun aliје şewra gynd.

Gyndi çarəke hыşjan, dərketьн dər-
va. Tra-ktor səkьnibu bər koperative;
komsomole gynd çar nkale traktore gьr-
tьбun, təmaşə dkьrьн, şa dbun. Zar kom-
kom dhatьн dnherin, qiz u buk, zьн
səkьnibun sər xanija, təmaşa traktore
dkьrьн.

Əmo, dəwlətije gynd hatə nezik, nhe-
ri, sərə xwə həzand got:—„Bavo, wəllə
zwi aqlə mьн tьştəki nabrə, əwe gynd
xrab bkə.“

Əloje palə çaba wi da got:—„Də ty
bsəkьnə, əze tə du we maşine bgərinьн,

tyje beəwe xwə bbini, wəki əw gynd
cedkə, təne mala kulaka xrab dkə.“

Əlo hedi-hedi traktor zvrənd bər həw-
şa məktəbe.

Əlo cərxə traktore zvrənd, qəməgəm
kətə l maşinə, traktor sərə xwə l'ərde
xəst, gisne we kətə ərde, rakər.

Ərd ysa dqələst, xwəli davitə aliki
pəj xwə çəwəkə kur vəkər, qəj tə dgot
xwə-xwə har bujə, ərde dxwə.

Gyndi səkənbun, dkənjan, həv dəv
ədan, qarəqara wan bu, dənge şabuna wan
bər gəlija u zanga dkət.

— Kyro, ça bnherən ysa radkə, dcə,
qəj tyje bezi bər we ərd ninə, avə, qə
ty xəma nakşinə, gbrəgbrə cərxə we zi
cə xwəşə!

— Əw rakərən ninə, əw tərəkəki əçebə,
ty nabini, dəve xwə z səd çija vəkriyə
ərde dxwə, xwəlije dxwə u qət tər nabə;
—gyndik got,

Gaje Usoje Hame tynnəbun, xwə zi
kəsib bu. Uso got:—Əz həjrana wi məri
bəm, kizani əw maşinə cəkriyə, şandijə.
Kane əw mərv, kizanə, kədərəjə? Əze

hərgm ənija wi pas kəm, dle mən rhət bə.—Gəli gyndija, z vər şunda əw maşinə kəməkdare məjə, qəwata gyndə.

— Əre, əre ape Uso gotna təjə, le ty dbini, əw hynəre xəbata brange tənə, xəbata palanə, xəbata həvale tənə—komsomoləki gazi kər.

Gyndda əw ro əvronkajikə nəbhisti, nəditi bu. Batrak, gyndije kəsib u nivcə şəvro glijə traktore dkərbən. Tənə mala kulakada, şəxa, məlla u dəwletija şin u gri bu. Əwana z kərba kulle xwə nzanbun sə bkranə.

1. Traktor sə kare ddə gyndija?
2. Kij traktora cedkə?
3. Wə traktor ditijə?

Glijed mə.

I.

Bərə caxə paiz dhat, əm gyndi dhatən dkətnə nav zəvija, dləzandən, wəki rakən. Çot u kətan tanin, z həzar çija səqiz dkərbən, dgotən mə rakər u dhiştən, dcunə mal. Gələk çara zi tə dit gaje mə wəstjanə, kətanə nakşinən, çotkar lə gedxəst, wəki hərgən, əw zəçije xwə nədb-

lɔvjan, ɟotkar disa dəst pe dkr̩ ga
dkyta cəwa bezi, le befəjdə bu, ga wəstja
bun nədcun. Tə ddit ɟotkare bələngaz sty-
xar dma, dəste xwə lɔ kelaka xwəda
drez dkr̩ sefil dbu u dma, nzanbu cɔ
bkra. Təri dkət ərdə, lazɔmə əw vəgərə
be mal, Reda fkr̩ dkr̩, sbə disa əw
sbə jə, ga zi əw ganə, hale mɔn we
cəwa bə.

I. Hale gyndija bərə cəwa bu.

Rok-dydy şɔxyl peşda nacə. Gyndi
beməçəl majə. Dəwlətje gynd kulak Nə-
mo, zuva bər cəvə xwə danijə gyndija
bşeline. Se ɟot gaje wi hənə, hər jək an-
gori bədənəkinə. Kulak Nəmo hər ro dxə-
bɔtə, əw bətal ninə, dy qimət, se qimət z
gyndija dstinə. Kəfa wi ləijə, dəm u dəz-
gahe wi təmamə.

II.

Gyndi zəvi rakr̩. Le dəjndarə, kulak
Nəmo he həqe rakr̩ne nəstəndija. Nə
dəwa sələfe dkə. Gyndi moləte dxazə
hətta enine. Nəmo nərazijə, dxazə xuna
gyndi bmezə. Nəmo ysa zu tər nabə. Şex,
pir, məllə ali Nəmo dkr̩n, dben Nəmo
məriki pakə, koməki ddə gyndija.

IV.

Şex Əmo mərve Nəmo jə. Əwana hər rə həvra dərbaz dкьн. Qrara wan jəkə, Nəmo bgaje xwə zəviye gyndija radkə, Şex Əmo kotək gəпьм ddə sər bedərə dy kot dstinə, kotək zi həqe xwə dbə, b sozəki para mrija u saqa zi dstinə. Nəmo gyndda dgərə, dbezə „Şex Əmo bljanə, əw bona gyndija dxəbьтə.“

N h a.

Nha gynd hatijə gyhastьne: edi kəsək nkarə bəzə əw gynde bəre jə. Kulak Nəmo dəngbri jə, hər сь Nəmo nav əmre xwəda bərəf кгьбу, ze standьnə danə kolxozera. Şex Əmo edi mina bəre gyndda nagərə, hyrməte wi edi nagгьн, gyndi vьr u dərəwe wan edi bavar nakьн. Rastə əwana disa dyşьrmiş dbьн hal-wəxte bəre, çarçara zi gyndija dxapinьн, provakasije dкьн, dьxnə бьн qole xwə, nahelьн əwana alije diwane bкьн, бьbnə kolxoz u sovhoz, le həma batrak, gyndije kəsib u nivcə robroşər bər wana tuз dкьн, nahelьн əwana z çijə xwə бьвьн, peşda ben, təv şxyle çьmaəte бьн.

Gynd tæv bunə kolxoz, xəbat dkele, hërro çvate, glije tözə u peşdacujinəkə əssəjije həjə.

Çot u kotan rastə he dxəbьтн, le həma ruməta traktore gələkə. Maşina cь-nine, drune cəwa ordyjəki hazыр ь şerda, ysa gyndda pьşt gyndija səkьnine.

Gyndije kəsib u nivcə dьlşanə. əwana dbinьн, ko edi gyndda мытəxар nəmanə, edi kəsək nkarə xəbata wan, qar-qə-zəncə wan z dəste wana bstinə; gyndi edi qara xwə fəm krьnə, kətnə sər rja rast, sər peşdacujinəkə əssəjije.

K o l x o z.

Kolxoz gyndda cəwa eraje əmre tözə dəbrusə. Bər aljava texnikaje, kultura-je peşda dbə. Gynd b rьkneva tözə cedbə. Ədətə kəvn, fьkra bəre, gli gotne tərəqa u bəga bçarəkeva ynda dbьн, nav gli-gotne u cekrna əmre tözə.

Əmre rençbərije hatije danine sər rekəkə rast, sər relsa sosializme. Həbuna gynd salbsal zedə dbə, bwe jəke

zi gynd bona industraje, bona fabrik u zavoda hær t̄vdaræk u haz̄rbun aliye kəlməle rençbərije dbinə.

Дѣзмьне мѣ снѣфе.

Дѣзмьн сѣст нѣбунə. Əwana dzikava u əškərə dxəb̄t̄yn, əwana dxaz̄yn əxti-jara xwə ynda kri dəst bin̄yn, diwan tek̄nə dəste xwə. Əw dѣзмьн k̄inə?—kulak̄yn, şex, pir, məllə, kəşis̄, bəg u aqa-ləred bəre; səba we zi əwana hərgav şər u şyltaqa dk̄yn, dxəb̄t̄yn wəki kolhoz ce-nəbə, v̄yr u dərəwa bəla dk̄yn, wəki gyn-dja bxar̄in̄yn u tek̄nə b̄yn qole xwə.

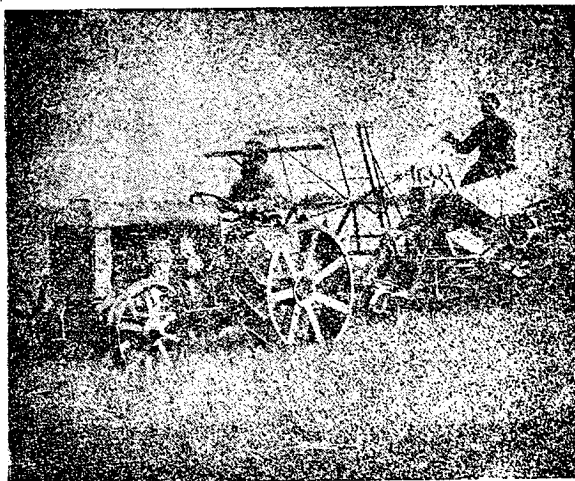
Aliye dneda batrak, gyndije kəsib u nivcə robro xəbata kolxoza məhkəm dk̄yn, həbuna xwə zedə dk̄yn, əmre t̄əzə cedk̄yn u peşda d̄c̄yn. Əwana t̄yçari bir nəkr̄nə u nak̄yn zi, wəki dѣзмьне мѣ снѣфе dxəb̄t̄ə, bona we jəke zi t̄mme h̄şjar̄yn, şər peşda db̄yn u bhər alijava dxəb̄t̄yn, wəki majina dѣзмьне снѣфе—kulak̄ t̄ərəq, bəg u aqa z orte benə h̄yland̄ne.

A wa gynd rija sosjalizme g'rtijə, dəste xwə dajə texnikaje u zānbune. pe-şda dcə.

Alije dneda d'z'm'ne mə sn'fe dra-
ne xwə der'qinə, z t'rsa u z kərba dr'ç-
ç'fə u roze paş'n dərba'z dkə.

1. Gyndə wəda xəbata kolxoze cəwa peşda dcə?
2. Gli k'p' hun zəvija xwə cəwa radk'n, cəwa d'ç'n'n.
3. T'ox'me xwə hun təm'z dk'n, jan na?
4. Zəvija xwə vəxteda av dd'n, jan na?
5. Hun cəwa dkar'n qəwata xwelije zedə k'n?
6. Kolxoz zəvija cəwa, b'ç' q'rari beçərm'ş dkə?
7. Wəkə həv k'n rençbərije bəre u je nha?
8. Ç' gli-goç'ne təzə hənə nav rençbərija iroin?
9. K'ara mə zkolxoze cijə?

**Paşə u gyndi dxəb'it'n sosi-
jalizme cədk'n.**

Maşina cnine.

Kolxoza mə maşına cnine anibu. Mə maşına cnine nəditəbu, əm cunə bnerən maşinə cəwa dəcnə.

Maşinə mina ərəba bu, sər car təkəra, xwə dəcni, xwə zi bərəv dkyr u gyrgz gredda. Əşqa mə pera ysa dhat, edi mə nədxast duri maşinə bən.

Gyndi təv hatəbun təmaşa cnine u maşinə dkyrən. Əwana bhər aljava dena xwə dabun sər maşinə, sər cərxe we, sər cujina u xəbate we.

Gəşk mətəl mabun, gəşk zi sər we jəke şa bun.

Cənd gyndi, jek hətta we roze nəkə-
təbun kolxoze, caxe wana maşına cnine
ditən, gotən: „Xwəzla əm bkətana kolxo-
ze, cəwa kəvşə, xəbat nav kolxozada we
gələk peşda hərə.“ Əwana xwə xwə poş-
man bubun.

„Həvalno, hun dkarən janlışja xwə
rast bkən, hər wəxt dəre kolxoze bona
batraka, gyndije kəsib u nivcə vəkrije,
hun dkarən nha ərze bdən sədre kol-
xozera, ərze wə çəvata kolxoznikada
we be xwəndəne u hune qəbul bən nav
kolxoze; maşinə bona kəsiba, nivca u bat-
raka aninə.“

Maşına cənine drun dkər, dənə, gyn-
di mətəl maji təmaşə dkərən.

Alije dneda kolxoznikək ərzə dnəvəsi,
əwi nvisi kyta kər, gyndi qol kəşəndən.
Ərzə danə sədre kolxozera.

1. Gynde wəda kolxoz həjə?
2. Kolxoza gynde wə kənge ce bujə?
3. Kolxoz cə xəbate dkə?
4. Kolxoz cə maşinə anijə?

Gynde təzə.

İ sər singe Ələgəze,
Nava dəşte ve Rəwane,
Dəst həv gərті bəla bunə
Gynde təzə kolektive.

Gynde təzə mina era
Bəla bunə dor aliye mə.
Məktəb, ktəb, ylm u zənbun
Şəwqe danə car aliye mə.

Gynde təzə sər hlani
Z nav dəşte krə gazi:
— Əmre təzə, rja təzə
Məra xəbat u nan ani.

Rja dur mə nezik krijə,
Xəbata cətyn hesa krijə,
Əm naz nakyn nə dərd, nə kyl,
Sosjalizmə va bər məjə!

Koperativ, maşin, traktor
Kolxoz, məktəb u likkajan,
Radioje sor, prazektor
Vəkььнə məjdanək sor!

Salək dydy we ben, həryн
B əşq şabun we dərbaz byн,
Hun wi caxi we bbyньн,
Əmre təzə, hinbun, zənbun!

Jaşa, jaşa əmre təzə,
Bəjraqa sor, gynde təzə.
Sala we ben u dərbaz bьn
Ltə şa bьn, bəg tə xar bьn!

1. Wəkə həv kьn əmre gynde kəvn u əmre gyn-
de təzə.
2. Hətta Ingłaba Oktjabre gyndi cəwa dərbaz
dkьr?
3. Zingłaba Oktjabre şunda gyndi cəwa dərbaz
dkьn?
4. Nha qynde təzə, əmre təzə b cь qrarı te
sekrьne?
5. Bona sekrna əmre təzə hun cь xəbata
dkьn?

Ç v a t.

Məktəba məda zna çvata xwə dkь-
rьn.

— Əv cь zəmanə, zьn zi hərə bxunə,
çvat kə, təv şxyle gyndija bə;—dgot
ape Əmo.

— Ape Əmər, dьnja həmin əw dьnja
jə, həma nha ronaji kətijə nav mьllətə,
cəve həmuja zi vəbujə, nola bərə kor
nıьn.

Hər kəs dxazə ləzətə xwə z dɛnjaje
bbinə, pak dərbaz kə. Dbə zna tə zi na-
va ɟvateda bə; gyndiki goteda.

— Haj lo...! qə tyçara! ema əz
mɣmə?

— Zna mɛn z xəbərə mɛn dər naje! əw
təv şxyle wan nabə!

Hnək şunda ape Əmər cu mal. Zna
wi malda ninbu. Hnək ma, zna wi zvrri,
hatə mal.

— Mero ty zani iro cə bu, əz cubym
ɟvata zna. Əz. zəf tɛst hin bum. Əxtja-
rja mer u zna wəkə həvə. Əze hərm
bxunɣm!

Caxe zne ysa got, ape Əmər xwəra
cu, krə qirin, bəzja zne bkɣtə.

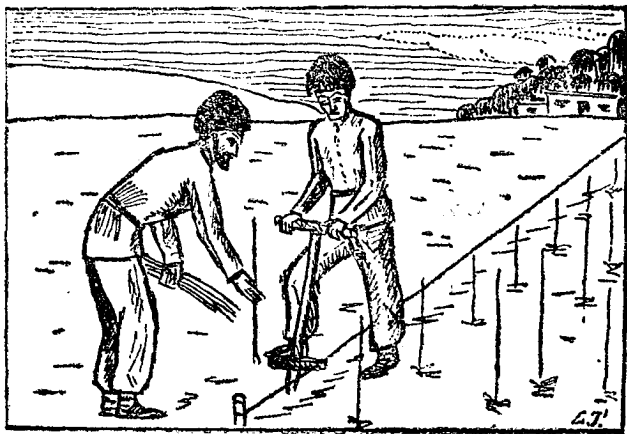
— Də, də ɟije xwəda rune, əxtjarja
tə tynnə neziki mɛn-bi, tɛlije xwə sər
mɛnda raki. Əw bərə bu, wə cə bxasta,
bkra! Nha edi əm azanə, əme mina mə-
rija dərbaz bkɛn!

Ape Əmər l ɟije xwəda səkɛni, əw z
hersa xwə mina bəlgəke drɟɟfi, nzanbu
cəwa bkra...

— Mero, sma ty nabini hær peşda
eujin bxwøndyn u bzanbun cedbæ. Sma
ty fõhm naki, wæki lazьmæ æm zi peşda
ben, hal-wæxte xwæ bgli-gotne æmre tæzæ
cekьn.

Æmær kær bu, xæbær nædda. Æmær sær
gotna znke gælæk fкьr кьr. Aqьrijeda
Æmær zi razi bu, wæki znьk hæræ bxunæ!

1. Gli кьн зьн сәwа дәрбаз дкьрн, бәри Iglaba
Oktjabre?
2. Зьн з Iglaba Oktjabre şunda сь æxtijar u
сь azaji dæst aninæ?
3. Зьн gyndada u bazarada сь хәбата dbьн?

Xәbata kolxoze.

Bәri hәmuşka kolhoz dyşьrmiş dbә
bona zedәkrьna hәbuna kolxoze, wæki

həm xəbata kolxoze peşda bbə, həm zi hal-wəxte kolxoznika cekə.

Səba we jəke zi kolxoza qarar datıñın bər xwə, wəki gyndada qə metrəki xwəli vala nəhelın; wəki hər çı be raqrıne u sandıne, çıje vala nəmının.

Смки zedəbuna əqın-çıkına, zəviya, əw qarəki gələk məzınə, bona peşdacujina rençbərije, hona peşdacujina kolxoze.

В cekrna kolxoza u sovxoza əmre gynd u gyndija brıkneva te gyhastıne. Сəwa xəbatəke сьмьəti, təvaji, nav kolxozada xəbat u həbun, qar u qəzənç ja həmujanə. Hər kəs dxəbıtə, hər kəs angori xəbata xwə həqe xwə dstinə;

Edi kulak, dəwləti nav gyndda nkarə gyndije kəsib u nivcə bdə xəbate u bkar u qəzənçə wan ystuje xwə qalım kə!

Demək bcekrna kolxoz u sovxoza gyndi bəwə dbə shabe u xwəjje həbune, aza dbə z dəste kulaka, şexa, məlla u həg-aqaləra!

Bwe jəke zi gyndda qəbilə tenə hıldane. Gynd dkəvə sər rekəkə təzə, sər

rija sosjalizme. Əw re, rja kolxoza u sov-xozanə, kədəre həbun, haçət u dəzgəh, hər taxım u santənət ja həmujanə.

L wedəre hər gyndi dxəbətə, hər jək zi angori xəbate xwə həqə xwə dstinə. Нəмын əjanə, hərke gyndiki kem bxəbətə, jan xrab bxəbətə, əwe kem zi həq bstinə. Кi ko zəf bxəbətə, rənd bxəbətə, bdərbdari u bləçi xəbata xwə l wəxte xwəda kytta bkə, həmin ko əwe āngori çəfe xwə zi we həq bstinə.

Əxtjarja kolxoza u kolxoznika gələk zedənə, xərcə kolxoza kemə, hər qoməki diwan wanara ddə, bbə bpəra, bbə b kəlməle dьne.

Net u qrara kolxoze əwə, wəki кь kolxoz hər xəbata xwə dərəq əқьн-тiқьн- da lwəxte xwəda bqədinə, həbuna xwə zedə kə, xərcə u məsrəfe xwə btəmami dərхə, xərcə u borçə xwə bər diwane bqədinə u сь pərə stəndijə para bzvьrinə; xen zwe jəke, gərəke kolxoz nav gynda-da kultura u mədənjəte bəla bkə, dərheq xwəndьne, tatrone, radioje, koperative u je majin.

Мәктәбе мәзһна.

Gynde мәда мәктәбе мәзһна һәјә. Мәктәбеда хвәндһн еваре шәт 7 дәст пе дкә, һәтта шәт 9 дәрс кытта дкһн.

Хортед гынд, зһн қиз тенә хвәндһне. Әм һини хвәндһн-нвисаре дһн.

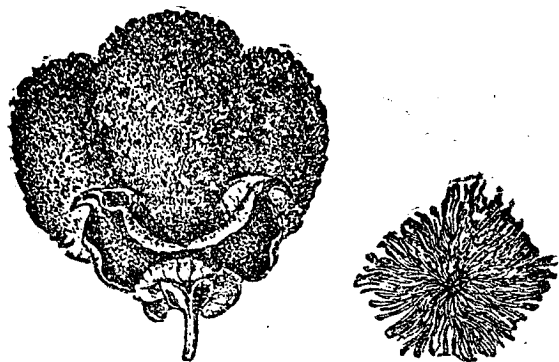
Сәјда һәр ро һини мө дкә, сәхе дбә сүват әм сәүә хәбәр дһн, сәүә кемасија кәперативе и колхозе гли кһн.

Газета мө ја диүер һәјә, әм газетедә днһвисһн сь дқәүһмә гынде мәда, колхоз сәүә дхәбһтә, кәператив сь дкә, сәүәра гынд и тәшкilate кәмсомола, пионерә сь дкһн, сь хәбәте сьмһәти дһн. Сәндһна бһаре сәүә дәрбаз бу, гиһадрун и хвәјккһна тарһса сь һалинә.

Həfte çarəke əm çvata xwə dкьн, dфь-
кьгьн sər hər kemasija xwə, əm dxəbь-
тьн wəki xəbata mə cəwa lazьmə, ysa
peşda hərə. Dyh mə qrar da, əm həгьн
qoməkdarije bьdnə kolxoze, gyrza gredьн.
Kolhoz maşına cnine anijə, pe merged
xwə ddru, le həma məri lazьмьн, wəki
giha bəгəv кьн u gyrza gredьн. Mə qrar
da, əm həгьн.

Həfte dьne əme obligasja salla ssja ja
kytabune penç salije nav gyndda bəla
кьн. Mə əlami həmuja krijə, wəki gьşk
benə çvate.

Xəbata mə bəşq u saji dərbaz dbə.

Zavoda pəmbu.

Almast fabrika tekstileda dxəbьti, əwe
cənd roza izьna xwə stənd, hatə gynd.

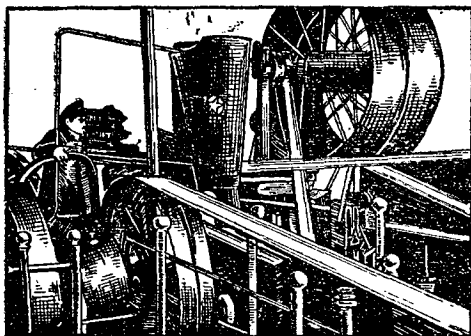
Gyndi bərəv bun dora we, ze p̄rsin: hal-
wəxte bazare cəwanə? Almaste zəmrə ba-
zara zwanra gli dk̄r.

Pirkəke ze p̄rsi:—„Tə zavoda p̄mbu
ditijə? P̄mbu cəwa t̄əmbz dk̄n“?

Almaste got:—„Mašinə həjə, p̄mbu
tin̄n dk̄n we mašinə; əw mašinə cərxə
we dzv̄r̄n, p̄mbu xwə le dpekinə, pa-
şe bərəf dk̄n, dd̄n aliki; c̄ygite p̄mbu zi
mašinə dbzerə davezə ərde. Paşe palə p̄m-
bu hld̄n dk̄nə b̄n prese. Əw mašinə-
kə cargoşə jə, nola qyt̄ikə, p̄mbu nav
we qyt̄je r̄nd ddəw̄sin̄n, z zorda
cərxəkə d̄ne te dk̄əvə sər ve p̄mbuje,
əw cərx, qəwata we zəfə, xwə zi granə;
b̄n we cərxə p̄mbu n̄mz dbə, xwə
d̄c̄vinə sər həv, t̄aje p̄mbu haz̄r, gre-
daji z̄b̄n cərxə dər te. Palə c̄əm maši-
nə sək̄ninə, taj hld̄d̄n davez̄n aliki,
paşe dk̄n vagona, d̄šin̄n bazara.

C̄ygite wi zi d̄šin̄n zavoda bz̄r, ja
sabune. Zwi c̄ygit̄i bz̄r dər̄d̄x̄n, c̄u-
rəki b̄z̄r̄e t̄əmbz səba xwə̄r̄ne, c̄urəki
d̄n zi bz̄r̄e alcax, sabune ze cedk̄n.

- 1- Wəlate məda pəmbu kədəre dəbən?
2. Qara mə zpəmbu sijə?
3. Pəmbu kənge dəbən, kənge bəgəv dən?
4. Qənçə mə zcə sedkən?
5. Zhri cə sedkən? Kədəre, ki sedkə?
6. Hun malda zpəmbu u hrije cə sedkən?
7. Gli kən cənd çurə hri hənə?

Fabrika tekstile.

Bazare Leninakaneda fabrika tekstile həjə. Fabrikə gələk məznə, maşine fabrikeri gələkən. Fabrikeda gələk hostə u palə dxəbətən.

Əwana zpəmbu ta, çaw, gorə u təşte dəne sedkən.

Fabrikeda məktəb həjə, palə dən məktəbe dxunən, hər təşti hin dən!

Fabrikeda gələk zən u qiz dxunən; əwana çar-çara dən çvate; xəbərdana

wan bona peşdacujina pala u bona peşdacujina зын u qızanə.

Çvatada əwana bona zedəkrьna xəbate u peşdacujina fabrike fкьr dкьn, bona we zi hər xəbat bdərbdari u bləçi dqədinьn, brigada kьvş dкьn bona peşdabrьna xəbata tekstile.

Bona peşdabrьna şere snьfe bər dьz-mьne hyndyrda, bona səjasəte u xəbated mə, bona cekrna sosjalizme, pala hərgava fкьr dкьn, u nav gazeta diwerda u nav çvatada hər pьrs u pьrssijar datinьn bər xwə u bgotna fьrqa komunista əw pьrs u pьrssjar dqədinьn.

Palə bona peşdacujina xwə u həvale xwə dxəbьtьn, məktəba evarada dxunьn, hin dbьn, zwe şunda xwəndьna xwə banfakada u məktəba məzьnda kytta dкьn.

1. Alije wəda zavod u fabrikə hənə?
2. Gli kьn cь qara mə z zavod u fabrikə həjə?
3. Cma əm dxəbьtьn zavod u fabrika xwə zedəbkьn.
4. Gli kьn əmre pala u xəbate pala izavod u fabrikada cəwanə?
5. Cma əm bdərbdari u bləçi dxəbьtьn?

Bəre u nha.

Şewra gyndda çvat həbu. Gyndi hatъ-
bun bona cekrna avaja təzə ja məktəbe
məri kьvş kьn, wəki məktəb wəxteda
cebə, hazьr bə u zar zьwəndьne paşda
nəminin.

Cacane Oso zi, məriki həfte sali, əw
zi hatъbu çvate.

— Ape Cacən ty hati сь, pe xortəki
laçьrdja xwə kьr u kənja.

— Cəwa hatъmə сь, əz hatъmə bne-
гьm қане əme сь bkьn!

— Də hər сь lazьmə əme bkьn, edi
tuje sərda сь zedə bki?

— Cəwa əze сь zedə bkьm, Cacən
got, hnəki peşda hat u denge xwə bьnd
kьr—cəwa? demək ty əxtjare nadi mьn,
əz bemə çvate, əre?

— Na, na, xort goteda, cəwa əxtjarja
tə gələkə, wərə, rune, xəbər də. Əw nə
wəhte bəre jə, сахə nədhiştьn wəki
gyndije kəsib, nivсə, batrak u çahьla
təv şxyle сьmьbate bьn.

— Də əz cəwa kьm, bəre diwan dəst
mьlkдara, məlla, şex u pirada bu, mьllət

kor bu, kəsək nədweri bər wan xəbər bda, əwana zi bdəste zore hər tıst b kəfa xwə dkьrьn. Də edi əw wəxt dər-baz bu, nha əm bəxtəwərьn, wəki kь azanə, bzanbuna xwə zi əmre xwə ced-kьn.

Nə əm mina bərə həsirije nakşinьn, əw bəsi məjə. Nə diwan dəst mə batraka, gyndijed kəsib u nivcadanə, nə mə hale gyndija pьri xwəş krijə.

— Le, le, xort goteda, nə əw həmu əm bsərkarja Fьrqa komunista u bxə-bata həvale Lenin dəst anijə. Dbini sər Ələgəze gynde kyrmançada poştə, mək-təb, gazet, xwəndьn, kolxoz, maşina run u pəner, edi əz kizani bezьm, hər cь lazьmi məjə, həjə.

Çvat kyta bu. Cacane Uso bkən u şaji cu mal.

Əw roz bona ape Cacan rozəki əziz bu!

Əskərə sor qərəwule wə'ate məjə!

— Wəlatə mə ki xwəji dkə?

— Əskərə sor!

— Əskərə sor kə xwəji dkə?

— Wəlate pala u gyndija!

— Əskərə sor kinə?

Əskərə sor əwləde palə u gyndije xəbatciyə. Əskərə sor mьqati xəbata pala u gyndijanə. Əskərə sor wəlate mə xwəji dkə, nahelə diwaned kapitalista benə sər wəlate mə.

Wəxte padşə əskər mina hesira bu, əxtjarja wana t̄unnəbu. Le həma nha əskərə sor azajə, əxtjarja wi gələkə.

Əskərə sor куге xəbatciya, gyndija u paləna. Əskərə sor mə xwəji dkə, nahelə dьz-mьne mə dəwa benə sər mə. Əskərə sor qərəwule ingləbeja. Əskərə sor dxuna, dnə-visə, hin dьə. Əw hazər dьə, wəki wəlate mə u diwane mə xwəji bkə, əw zənə dьz-mьne mə kinəl

Internasional.

Rabın, ımre ke nıbrıje,
Qule brci hımı dınjaje!
Dkələ dıle məji tzi,
Əm hazırın l şəra hətta mırne.

Dınje zor əmə xrab kın
Hətta rıkne bıı; paşə
Əme dınja xwə təzə sekın,
Ke nətəştək bu, əw bbə hımı.

Əw şere məji paşınə,

Şere kyttabune je;

Internasionale

We dınjaje xlaz bkə. (2 çara).

Kəsək nadə mə azabune?

Nə padşa, nə pələwan,

Əme aza bbyn xwə bdəste xwə.

Wəki əm ve zylme wəlgərinın,

Bdəste qəwati,

Əme bstinın paşda male xwə,

Lexın cakuca hətta həşni gərmə!

Əw şere məji paşınə

Şere kyttabune je;

Internasionale

We dınjaje xlaz bkə.

Hər əmən xəbatcija dənjaje
Əskərə zəxm çafaje
Xwəlije zəft kən əxtjarja məje,
Məftəxwəra qə tycara!

Əw şərə məji paşnə,

Şərə kyttabunejə,

Internasionale

We dənjaje xlaz bkə;

Wəki bbə rəngin

Səje tər qəsas hynda bbən,

Disa ərd əzman je mənə,

We bminə zməra...

Əw şərə məji paşnə

Şərə kyttabune jə,

Internasionale

We dənjaje xlaz bkə!

Əvdi u Pərişan.

Əvdi xwə məriki 45-50 sali bu; nava
gyndda hyrməta wi zəf bu.

Zvəstane Əvdi rudnəşt bər bəqira ode,
qə nədcu dərvə. Gyndi dhatən, çəm wi
rudnəştən, gli-gotne xwə dgotən, gyh dda-
ne, kəne Əvdi cə bezə, cə şirəta wana
bkə.

Roke nəvija wi Fərişan zməktəbe hatə mal, cu çəm kalke xwə.

— Kalko, ty zani gyndda məktəba təzə səba məznə vəkrynə, wəki əw zi ben bxunyn. Gyndija gəşka xwə nvisinə, tenə məktəbe dxunyn. Ty zi wərə, bxunə, xwəndyn təştəki pakə!

— Cəwa? Əvdi pərs kər u zçije xwə rabu!

— Tyje sə bki?—Fərişane ze pərsi.

— Cəwa? Əz hərym bnerym, ska gyndi cəwa dxunyn, sə dkn?

Əvdi cu. Caxə əwi dəre məktəbe vəkər, gyndija gəşk le nherin, şabun, kənjən. Əvdi zi kənja, got:—„Həvalno, bxunyn, hin bən, bwe xwəndyne hun dkarın peşda həryn!“

Əvdi zvrı hatə mal, nəvija xwə həmez kər got:—„Lawo, ida əz bmrəm zi ty xəma mən ninə, diwane we wə bdə xwəndyne, hune əmrəki gələk pak dərbaz bkən.

Cənd roz şunda Əvdi edi mina bərə bmyzulja u bhəkjata dərbaz nədkər.

Əvdi xwəra ktebək kribu, Pərişane zera hini xwəndən-nvisare dkyr. Əvdi hini xwəndəne bu. Nha gazet dstənd, dxwənd; glije təzə u səjasəta Diwane mə gyndijara şro dkyr.

Gyndi sər we jəke gələk şa bun. Hər-
kəs deü məktəba evare dxwənd.

1. Əm səba cə dxwənd?
2. Xwəndən cə karə ddə mərija?
3. Cma əm dxəbətən, wəki wəlatə məda kəsə-
ki nəxwəndi nəminə?

Dajke pirə, por spije,
Bər təndure, gərm u xwəşə;
Kteb, qələm dəst wedanə,

Ньм dxunə, ньм ша dbə!
Xwəndьн, xwəndьн cьqas pakə,
Le nvisar?—cь əcebe!
Dajke nha dьl u əsqə
Қақыз, ктеb bzmaə.
Əw dxunə, əw dkənə,
Nha dьnja cьqas xwəşə,
Nola təjra əw dьrə...
Xwəndьн, xwəndьн cь şirьнə.

Зьн nha dxunьн. Kəsək nkarə zore bde
wan. Əxtjarja wan wəkə ja meranə. Зьн
bxwəndьнə wə peşda herьн.

1. Gli kьн зьн бəre, wəxte padşə cəwa dərbaz
dkьн.
2. Gli kьн зьн nha cəwa dərbaz dkьн?

Зьн əxtjarja u azaja xwə stəh-
дьн z Inglaba Oktjabre şunda;
əxtjarja wan nha wəkə ja meranə.

Тоҳъме баъ.

Kolhoz gynde mēda mašina tēmyz kryba toхъm anibu. Mašina toхъm ysa rynd tēmyz dkyr, wēki nav toхъmda hēbēki dēne zrav, jan hъšk nēdma.

Gyndi tēv hatъbuh tēmaša mašine dkyryn. Alikida sēr gazete diwer diagra-ma cēkrybuh, je ko nišan dda ēkne toхъme tēmyz kri u ēkne toхъme nētēmyz kri.

Nav (torbada) hēbanada hēr çurē gēnym u çēh danibuh, je toхъme tēmyz kri u je nētēmyz kri.

Gyndi kom-kom dhatъn, dditъn u dgotъn:

„Əlo bnēr, lъvra qēt hēbēk gēny-me pue, zrav jan qolaji tynhē, qēj ty bēzi hēb-hēb bzartъhē. Oso, Oso bnēr, əwa əjanē toхъme wi nētēmyzkrijē, cъ gēny-məkē qolajijē, cъqas gēmar teda hējē, dēne wi cqas zrav u hъškъn.“

Broje Çyndi cēnd çara dora mašine zvъri, nheri goteda:— „Hēvalno, gli-gotne şex u pira, mēlla u kulaka gъšk vъr u dēgēwъh; əwana dъzmyhe kolhozenē,

əwan naħazьn batrak, gyndije kəsib u nivcə peşda ben, əwana naħazьn wəlate məda sosjalizm be cekrьne, əwana dьzmьne diwanenə. Ləma zi gyndija dxapinьn zrja rast dərхьn, nahelьn həbuha kolxoze zedə bə, nahelьn gyndi kolhoz saz kьn. Le əm dbinьn, wəki gyndi kəra xwə fəm krьnə, gьşk zi dbnə kolhoz. Kolhoz zi wa hər məçəl-mkьna bona peşdacujina kolhozhika u gyndija dbinə.

Əre, Bro, gotha təjə. Əme jahlyşja xwə rast kьn, əme benə kolxoze. Ty əwa bəzə, əm cəwa kьn, wəki təхьme xwə zi bwe maşine təmbz kьn.

— Cəwa kьn, əme hərnə kolxoze bezьn, bra təхьme mə zi bwe maşine təmbz kьn.

Gyndi cunə çəm sədre kolxoze.

Sədre kolxoze got:— „Gəli gyndija, əw maşinə rastə bxərçə kolxoze hatijə, le maşinə təne bona kolxoze ninə, maşinə ja gyndə, bona gyndije kəsib, nivcə u batrakənə, huu hərgav dkarьn təхьme xwə təmbz bkьn.

Agronoma kolxoze bona tәмъz kына
тохъm plakata u şkla anibu, nişani wañ-
da, goteda:

1. Тохъme tәмъz kri qet hөbөk ynda
nabө, gыşk şin dбын.

2. Dөhe wañ puc u zrav nabө, gөһъm
pak te.

Gyndi bдылşaji бөла bun, cuñө mal.
Roza dыne өwana hatъbun bкөvnө kol-
xoze.

1. Cma өm kolxoza saz dкын.
2. Bcy қare kolhozada hale gyndija we xwөş
bө.
3. Kolhoz cөwa hөbuna gyndija zedө dkө.
4. Kolhoz cөwa өmre tөzө nav gyndada cedкө.
5. Kulak, мәrije dөwlәti, şex u pir, daşnөk cma
bөr kolxoza şөr dкын.
6. Kulaka cөwa snf bcy qrari we benө hь-
landыne.

Wөlatө mө.

Wөlatө mө brыngөrыng peşda dcө!

Wөlatө mө btexnikaje

Өmrө tөzө u gynde sor cedкө, dcө!

Rastө dызмъn bөr mөdaje

Kulak, tөreq tөv jөk bunө,

Qrara mē sosjalizmē;
 Wəlatē mē bdərb, bzərb
 kolxoz, sovхоз cedkə dcə!
 Rastə dьzmbьn mina mēra
 Hə sər rejə, rəd nəbujə,
 Gyndije kəsib, nivcə palə
 Şər tuz krьnə bər həjarə.
 Wəlate mēda şin u gri
 Dərd u kyll daha tynnə,
 Wəlat bəşq, kəf u dьlşa, şa dbə, dcə.
 Wəlate mē əmre tēzə hьldajə, te
 Cakuc, dəas sər mьllanə, kybari te,
 Həm kolxozə, həm sovхозə,
 Rja tēzə—gynde sorə,
 Traktorə u texnika
 B hyqm u zərb hьldajə te.
 Wəlatē mē brьngərgьng pəşda dcə
 Wəlat bzərb, wəlat bdərb
 Ledxə u te —
 Tēzə əmre, zəf şirьnə,
 Bra zu be, bra zu bel

Gynde t̄əzə.

Gynde mə nha gynde b̄ere ninə. Gynd b̄h̄er alijava hatijə gyhast̄ne. Edi gynydi mina b̄ere b̄er̄ev nab̄yn t̄əwlada h̄yk̄jata u m̄əs̄əla nab̄ez̄n, gyhdarija şex u pira nak̄n.

Gyndi nha dbin̄n kara əmre t̄əzə. Əwana məkt̄əbeda jan kolxozeda b̄er̄ev db̄n d̄erh̄əqa k̄emasija gynd, d̄erh̄əqa cekrna kolxoze u peşdabr̄na rençb̄erije f̄k̄yr dk̄n.

H̄efte d̄ne şewra gyndda çvat h̄əbu. Çvat bona provakasija kulak Əbas bu. Əbas xwə m̄eriki d̄əwl̄etijə, əwi nav kolxoze q̄əbul n̄əkr̄nə. Əw zi hatijə gyndije k̄əsib u nivcə b̄er̄ev krijə, gotijə:—„Kolxoz wə dxap̄inə, hune kolxozeda behəq bx̄əb̄t̄n, zare wə we zd̄este wə bst̄in̄n b̄şinnə bazara,“ u ḡələk v̄yr n d̄erəwe wa.

Çvat v̄əkr̄n. S̄ədre çvate gli k̄yr provakasija Əbas. Əbas s̄əkinibu, q̄ət b̄ k̄əs̄ekira x̄əb̄er n̄ədda. Gyndi provakasija Əbas isbat kr̄n.

Paşə soz danə Əbas. Əbas gynəhe xwə
hыlda sər xwə, goteda:—Əz sma wə bxa-
pиным, сaxe wə мын нав kolxoze qəbul
нəкыр, мын зи dxəbьti wəki gyndi nəkə-
vьн kolxoze!

Çvat qrar da Əbas zgynd dərхьн.

Xəbata komçahыla.

Gynde mə gyndəki beukə. Lə həma
gyndda, məktəba mə həjə. Məktəba eva-
re zi həjə kədərə, qiz u zьн zi ten dxu-
пьн.

Komçahыla gynde mə dərheqa peşda-
cujihа gynd, dərheqa hazьrbuna məktəbe
gələk dxəbьтьн. Əwana kьнçə Lenin və-
kьrнə; hər evara bərəv dьнн kьнçə Le-
nin, çvata dkьн bona peşdabьrна kope-
rative gynd, kolxoze u məktəbe.

Təmam dy sal bu əz zgynd dərкə-
тьbum, мын Тьfliseda dxwənd. Сaxe əz
hatьм gynd, мын gynd naz nədkьр. Gyn-
dda məktəbe təzə cekьrнə, məktəba evare
vəkrнə, kolhoz saz krнə, koperativ zedə

крьнə. Kolhoz mašina cekrna run u pə-
ner anijə. Nha zi fьkr dkьn, wəki radio-
je binьn!

Işəv əz cumə kьnçe Lenin, mьn dit
çahьle mə, qiz u xort cəwa xwəş dxəbь-
tin. Əwana nola murija sər xəbata xwə
səкьnibun. Gava mьn dit çahьla ədəta kə-
vn, je kal u bava tərқ danə, bəre xwə
danə bər bь rja təzə, dьle mьn şa bu.

Əw xəbat u peşdacujin bdəste kom-
çahьla gynd hatьbu ditьne.

Nha əz fəm dkьm крьна Fьrqa ko-
munista u Lenin сь xəbatəкə granə, сь
eijaki blьnd u məzьn sər mьlle mьl-
ləted beuk hьldanə, avitьnə aliki.

Çinar top bun dora mьn, pьrs u pьr-
ssjare xəbata bazara zmьn dkьrьn. Mьn
gli kьr cəwa palə bazarada dərbaz dkьn,
cəwa bdərbdari u bləçi hər xəbat dqə-
dinьn, hər cətьni altь dkьn.

Gyndi gyh dđan n şa dbun.

1. Gynde wəda teşkilata komçahьla həjə?
2. Əwana gyndda сь xəbata dkьn.
3. Gli кьn wə сь xəbat krijə wəxte cəndьne,
wəxte cənine u gihadrunə.

BIR NƏKƏN.

B HƏRFƏ MƏZYN DNVISYN:

1) Nave mərjə, gynda, bazara, eija, çəwa, cəma, bəhra u wəlatə.

Məsələ: Rəwan, Əraz, Ələgəz, Iran,

2) Znoxtə şunda, hune bħərfe məzyn bnvısyn.

Məsələ: Əz cumə Rəwane- Əmo cu
Tıflise. Əm dy məh baza-
rada man.

3) Caxə dəst pə dkyñ tēzə dnvısyn,
hune bħərfe məzyn bnvısyn:

Məsələ:

Par əz cum Rəwane texnikuma kyr-
mañçada bħunym, le həma myñ qəbul
nəkryn, sьmki şahədnəmə myñ bona əmr
u hal-wəxt (həbun-tyñnəbune) tyñnəbu.
Əz zyrym hatmə gynd. Isal myñ hər
təşt hazyr krijə. Cəwa bbə əze hərym
texnikume bħunym.

Salawəxta nvisare təzə.

Salawəxta tə təmam bu,
Əraje batraka kəsiba,
Ronkaja xwəndən bər mə vəbu
Bona pala u gyndija!

Ronaji zu bəla dbə

Nav gynd, bazar u nav qəza,

Xəbatci əmre xwə cedkə

Şa dbə mina kylilke bhar!

Qlama pioner l mən xwəş te,

Azaja zna qət tə dijə,

Əw dərkət nav wəlata Şewre

B gotna Lenin u xəbatkar.

Ty əraje zna, əraje bətrak

Ronkaji bbə ty hər dəra,

Sər gynd, nəwal, dəşt u eija

Təv bəla kə xanьmana

Gyndije kyrmançe xəbatkar

Zəf təri bu nava dьne;

Şewr anijə əra u şəwəq

Sər mьlləted beuk hər wəlata.

Salawəxta tə təmam bu,

Əm əskərə peşja tənə;

L ki dərə re ase bə, əme rast kьn

Ko ty həri nav kyrmança.

- 1) Gli кып хwəndьп – nvisara кyрманча ста бəreda тynнəбујə.
- 2) Съсах и сəwa секгьнə əлfbaje кyрманча?
- 3) Gli-кып Diwana Şewre сь dajə mьlləted бeuk.

Carsəv hьldanə.

Par roza Inglaba Oktjabre əz Rəwanəda bum. Əz kyda dcum, bəsa hьldana carsəva zna dкьрпн, dgotьпн:—Gərək zne əçəma carsəve хwə hьлдьпн. ryje хwə vəкьпн.

We roze зьпн бəрəв bubun, dcun çvate. Əz zi cum təсəli бкьм, қанə zned əçəma we сь бкьпн.

Wəxte gʙšk bəreṽ bun, jək zwan rabu, got:—„Gəli həvala, əva cənd həzar salə em krɛnə hesir, nahelɛn əm xəbər dɛn, azaja mə zdəst mə stəndɛnə, le həma nha Ingłaba Oktjabre azaji mərə anijə, əme zve weda hərɛn sər xəbata, hərnə məktəba bɣunɛn, ɟvata xwə bkɛn, təṽ ʂxyl, gli-gotne ɟɛmɛate bɛn, kolxoz u sovxoza saz kɛn.

Əme hərnə zavod u fabrika təṽ pala bɣəbɛtɛn, bəmre wan u bdərde wan. dərbaz kɛn.

Сма əm zi nə mərinə, əm ty hesir ninɛn. Edi bəsə, həwqa sala mə bɛn kylme merada dərbaz krijə, manə nav tarijeda, zəmre xwə ləzət nə ditɛnə. Əm zi dɣazɛn ve dɛnjeda roza pak dərbaz kɛn.

Wəxte kɛ zne han mɛzulja xwə xlaz kɛr, ɟvateda sɟqas zɛn həbu, gʙšk hərva carsəve xwə hɛldan, avitɛn:—Bra ynda bə carsəṽ, bra bɟəhmə bər əṽvə mə, carsəve əmre mə pue kɛr. Bra jaşamiş bə azaja zned xəbatci həmu dɛnjaje.

1. Wəlate kapitalistada zbn cə halinə, cma?
2. Zbn wəlate məda cəwa dərbaz dkn?
3. Əjda roza zna həjə? Kənge jə, kizən məhejə,
əm əw roz cəwa dərbaz dkn?

Çansaqi z hər t̄şti cetryə.

I.

Lazymə hər gyndi m̄qati çansaqja xwə bə, cmki mərve nəsaq nkarə pak bxəb̄tə, nkarə hale xwə xwəş kə.

Bona çansaqja mə lazymə t̄m̄bzi. Qrez u gəmar, kee u spi d̄z̄m̄ne çansaqja mənə.

Nət̄m̄bzi hər nəxwəşi peşda tinə.

Gələk nəxwəşi zi zryja keea, spija pəjda db̄n u bəla db̄n. Spi u kee d̄z̄m̄ne mənə. Əwana nəxwəşije hal bəla dkn.

Hərke məriki bnəxwəşija hal ḡrtijə, caxə spi wi dgəzə, xuna wi h̄ld̄d̄ə, paşə zi əw spi dkəvə sər məriki saqləm, çane wi dgəzə, xuna nəxwəş ddə wi mərvi.

Bwi t̄həri nəxwəşi bəla dbə u robro zedə dbə.

Zramusane zi merv dkarə nəxwəş bkəvə. Caxe mərve çansaq mərve nəxwəş-ra ramusə. mikrop zdəve wi, zsər bev-la wi hɫddə, bwe jəke cənd roz şunda əw zi nəxwəş dkəvə.

Səba we jeke zi həkim nahelɫn çəm nəxwəşa məri runen, nəziki wan bɫn, bɫ fəra wan u bkəveije wan bxyn.

II.

Gyndada gyndi qanun-qrara çansaqja xwə pak nanerɫn, səba we jəke zi gyndada nəxwəşi gələk zedə dbə.

Zəf ədətə kəvn hənə, je ko hətta nha gyndi nətərkanɫnə. Əw zrərə. Zve zi gyndada nəxwəşi zedə dbə.

Cəwa əjanə zəf çara gyndi xyrəke dkɫnə nav fərəke u cənd məri tən həv nan dxyn. Hərke jəki zwan mərja nəxwəş bə, je dɫne zi gərəke we nəxwəşije bgrɫn, cmki nəxwəş kəveije xwə jan tɫlije xwə dxə nav fəre u xyrəke dxy.

Zkəvei u ztɫli mikrop dkəvɫn nav fəre.

Cəwa ko həmujava əjanə gyndada gyn-
di dəbnə dəste şexa, pira, oçaxe wan;
əwana dəste qrez u mrdar pac dkyb u
bwe zi nəxwəşi zedə dkyb.

Zəf çara zared hurək dbyn çəm tere-
qa, əwana zi dəste xwə nəşuşti u qrez
lzara dxyb, zar zwe nəxwəş dkəvbn.
Cmki shətək bəre bwi dəsti zare nəxwəş
həldabun.

Gələk çara zi əwana ty dkyb nav eəve
zara, nav gyha u je majin, hərke gyh
deşə jan eəve zara deşə, wərmijə. Le hər-
ke əw tereq nəxwəşə, we sə bbə. Zar
we mьqim nəxwəş bkəvbn!

Çar-çara gyndi dəbnə oçaxa, dben oça-
xa şexə, we mə zdərda u kylla aza bkə.
We oçaxeda niv shət, jan shətəki bəre
məriki bnəxwəşja hal həbu, we sə bqə-
wьmə. Mərvə saqləm ko cujə oçaxe, we
nəxwəş bkəvə.

Lazьmə, wəki gyndi çarəkəva tərka
wan ədətə bdyb,, lazьmə, wəki həkim zi
gyndija sərwxat kьb əmre wan bсь qrari
be danine, wəki nəxwəşi kem byb, kytta
byb!

Мърқан.

Мърқане роке збаве хвә рьр-
си:— „Ваво, сма һөму мьллөта хвән-
дһн—nvisare wan һөјө, le je kyrmança
tynnөбу, zmөra nvisar tözө dөrxstһnө.

Bave we şvane gynd bu; өwi got:—
Lao, ty beuki, ty he nzani kyrmanç сь
zylm dөst бөга, şex u pira kşandijө.

— Сөва zylm? сь zylm? Мърқане зба-
ве хвә рьрс кьр,

— Rune, lao, rune, bave we goteda;
өze tөra gli кьм dөrde хөбатцие кьр-
манча.

Мърқан runşt, gyhe хвә da sөr, cka
bave we сь bezeda.

— Lao, mөxluqөte дьnjaje dy qьsmһн:
jөk хөбатци palө u gyndinө, je дьне zi
mьlkdar, dөwlөti, şex u pирһн; rja wan
һөrdy qьsma başqөнө, өw һөrdy qьsm
дьзмһне һөвһн, өwana тьçара nкарһн jөk
бһн' brekeda һөрһн.

Wөlate kapitalistada, хөбатци dxөбьтһн
bхвө behөq dminһн, kapitalist һөqe wan
zwan dstinһн; kara хөбатциja dghizө dөw-
lөtjara, бөgara.

Kəsib, palə dxəbətən, dəwləti, şex u pir wana dxarınən, qara xəbata wan xwəra hyltinən. Şex u pir dbezyən:—Kəsib u dəwləti, rəja u bəg, əw həmu qara xudejə; kəsib u palə gərəke bxəbətən bona aqa u bəga, xəbərə wan bkən, zsoze wan dərəkəvən; wəki əm gyh nədən wana, xude we diwana wan bkə. Də kyrmanç zi tarijeda bun, tşstək fəm nədkərən, gyh ddan wan miftəhra.

Şex u pira dgotən:—Xwəndən nə lazımə kyrmançara, nvisar-xwəndən rja şyl-hətejə, rja xrabə, nə rastə. Wana sə dxastən?—Wana dxastən, wəki əm tərjeda bminən, əm bxəbətən, əwana hərgav bbən bxyn. Səba we jəke zi əm dxarandən; əm talan dkərən, xwə kef dkərən. Səba we jəke zi mlətə kyrmanç be xwəndən, be nvisar mabu.

N h a.

— Le nha?—Mırçane pırs kər.

— Nha, bave we got... Nha Diwana Şewrejə, nha diwan dəst pala u gyndije xəbatcijanə. Əw diwan qara xəbateija u gyndija dgərə.

Diwana mē nahelə dəwləti, mɫkdar, sex u pir peşda ben; edi xəbərə wana dərbaz nabə. Nha Inglaba Oktjabre xəbatci həmu aza krijə, ty kəs nkarə nola bərə zore bkə pala u gyndija. Oktjabra məzbn diwana sex u pira, tərəqa u mɫk-dara çarəkeva zryja ərde hɫdajə u dəw-sa we hykməta Şewre danijə.

Də içar əm kyrmançə kəsib, gavan, şvan u batrak, rençbərə nivcə peşda hatbn, diwana şewre ja məjə, koməke ddə mə. Hykməte dit əm tərjedanə, nvisar-xwəndbn mərə dərxbst. Nha ty dbini kte-be mə hənə, əm dxunbn, dnvisbn, dʒəlb-mbn. Əm kyrmançə zi peşda dəbn.

— Mərçane pəj wan xəbərə fɫkr kɫr, got:— Bavo, gərək əm bəjraqa Şewre blənd bgrbn, cmki əwe bəjraqe əm ztər-ije dərxbstbnə, əwe bəjraqe əm zvrɫ u dərəwe sex u pira, zzyлма dəwlətija u mɫkdara, ztalane wan aza krbnə.

— Əfərym, qiza mbn, bave we gote-da! Də zmyra klaməke xəbatcija bɫs-tre!

Мъгъане къамэк збаве хwѳра got.
Bave we душърмиш dbu:—Zwe шунда хѳ-
batcije кырманча we dha peшда hѳгън u
hale хwѳ хwѳш кън.

1. Gli кън hale кырманча wѳxte padшѳ, wѳxte
daшnaka сѳwa bu.
2. Gli кън сѳ krijѳ Diwana Шѳwre bona peшда-
cujina кырманча.
3. Bezън Diwana Шѳwre сѳ хѳбата dbѳ nav мѳ-
lѳted beuk, wѳki ѳwana peшда ben!

Qiza хѳbatқар.

Nav fabrika Leninakane
Мън тѳ dit бѳр дѳzge тѳzѳ;

Əni sisə, dəst xəbatqar

Bəznək rəndə, navtəng zrav.

Zələgəze hati, jan zAqbaba

Nav wi wəlate zavod, fabrik.

Rise həwərmiş nav dəste tə

Cedbə parçə qize eija.

Dora tə rezyn dəzgəh u qiz,

Съ xwəş te dənge maşına!

Rise həwərmiş zrav u drez

Cedkyn parçə, pьrti u ta.

Bori bərda dənge xwə zrav,

Got:—Ty rhət bə, qize eija

Ənja xwə bşo, kəzi şə kə,

Hərə məktəba evara!

Wəlatəki tənə həjə, l we

Гыльстane əmre məjə;

Əw wəlatə xəbatcijanə

Je ko cedkə əmre təzə!

Ty cetry, xəbatqare rəndi,

Nav fabrike xwəj drezi,

Nav məktəbe əvara

Peşja gьşka ty çab ddi.

Nav yzəke, nav zьnadel,

Комçаһыle kyrmança

Назыr dki, wəki ceki

Kolxoz, sovхоз u sosializm!

Cnina zəvija kolxoze.

Zəvije gynde mə ghiştyn. Zəvijada sымle gənym sərə xwə hыldabun zdurva mərijara dkəjan, tə dgot wana dxastyn bgotana:— „Wəryn, wəryn, wəxte cnina məjə, sale çarəke əm əjda xwə dкyn, dыle rençbəra şa dкyn. Wəryn, wəryn, kərəm кyn, iro hun mevane mənə. Hərke hun dərəngi bkəvyn, nələzyn, əme zwə bxəjidyn, əmə sымle xwə bhəzinyn, dəne xwə brezyn ərde, xwə dawşinyn, vala bsəkьnyn! Zu кyn, bləzinyn wəryn wəryn!

Yzve kolxoze mašina cnine hýldan, cun zəvijə kolxoze bdrun. Əm zi cun bnerɣn əkɣne kolxoze isal cəwa hatijə.

Sədre kolxoze kəɣbu orta zəvijə ddru, xwəjdən ənja wi dlop-dlop dnɣɣti, dkət ərde. Həvale dnə zi vala ninbun, hər jək zaliki cnina xwə dkɣɣn. Qiz u zare wan zi hatɣbun aliye wan dkɣɣn; zaliki dstran, zaliki gyrz greddan.

Bave wana lwan dnerin, ɣa dbun.

— Də bave mɣn, də həvala, də zu, də zu bxəbɣɣn, wəki zvbstanə hər tɣɣte wə hazɣr bə, hun hərɣn zxwəra bxunɣn!

Mɣn Əsədra got;—Əsəd, ty dbini qəwata kolxoz cɣ qəwatəkə granə.

— Əre, əre, Əsəd got, loma dbezɣn: — „Dəste tənə, dəng ze najə.“

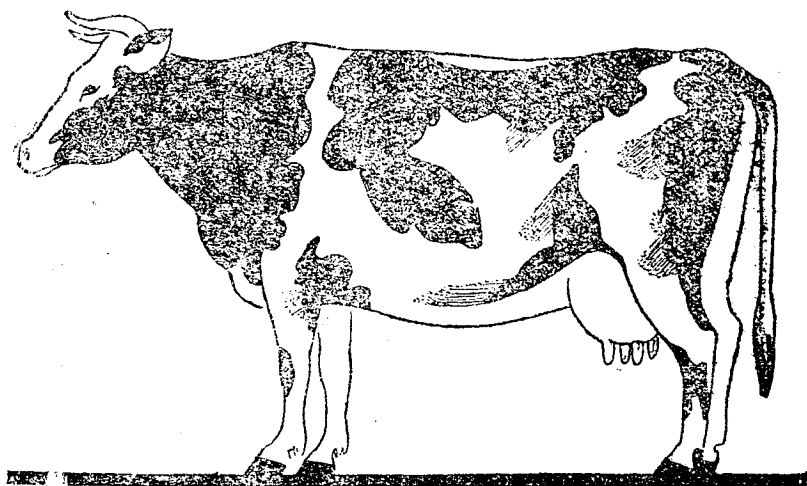
— Rastə, mɣn got, Əsəd, wərə əm zi təv kolxoze bɣn.

— Əz hazɣɣn, əz dxazɣm, Əsəd got.

Əm zvbɣin u mə ditɣn kulak Nəmo pəj mə səkinibu, əw zi hatɣbu təmaɣa cnine kolxoze dkɣr. Mə dit əwi cəwa

рѣгѣије хвѣ крѣбу, ѿwi кѣтѣбу нав мѣ-
ла: — „Зубѣ wada hale мѣ kulaka
хрѣбѣ!“

1. Gynde wѣda kolhoz hѣjѣ?
2. Kolhoz съ хѣbate dkѣ?
3. Gyndda kulak hѣnѣ? Ѧwana съ dkѣn?
4. Gli кѣn kulak сѣwa snѣf we сѣwa ben hѣ
landѣne?

Хвѣјікрѣна селѣка.

Wѣlate mѣda gyndi селѣке хвѣ река
и гihaje гѣзи хвѣјі dkѣn, селѣк brei dmi-
нѣn. Hѣrke ѿm dxazѣn zeelѣка кѣre hѣl-
dѣn, гѣrѣке ѿm дѣбра wan pak бѣdne.
Гѣrѣке дѣбра селѣке зѣf бѣ, хвѣш бѣ. Xen

zka u gihe, əme are çəh, qarəke, sɫɫq, kartola u tɫɫte dɫne bɫdne.

Əm eeləke qor dkɫnə təwle, eije tari, nɫmz, ddɫn bər we gihe xrab, hɫɫk, ka bxwəli u gəmar; nive we dəbre bɫn piye eeləkada pue dbə, paşe əm xwə-xwə dben, zeeləka qara mə tɫnnə, xərcə we zqara wan zəftɫre.

Nav həbunada, soz məsəla, kolxozada u sovхозada təwla eeləka zəf frə, məzɫn, təmtɫz u pak cedkɫn; çije wan zuja jə, ronkajijə, kyspe ddɫn eeləka, qarək, sɫɫq, ar; wəki əm zi eeləka xwə ysa xwəji kɫn, qara mə we zməra zəf bə.

Le həma gyndi tənə nkarə bwi tħəri həjwanat xwəji kə, əva jəka han zqəwata wi dərə, səba we jəke zi lazɫmə, wəki gyndi tekəvnə nav kolxoza u həbuna xwə zedə kɫn, hale xwə xwəɫ kɫn!

1. Mun cɫ tarɫɫi xwəji dkɫn?
2. Mun cɫ dəbre ddɫn tarɫɫa xwə?
3. Kara wə zwan cijə?
4. Həsab kɫn eeləkək sale cqa qare ddə wə?

Cumə (nəxwəşja dewer).

I.

Qəza məda nəxwəşja hal kəṭṭbu nav dewer. Roze car-penç dəwar mgar dbun. Nəhikom əlam krṭbu zgyndəki gynde dḅne dewarək nəcə, qədaqəjə. Həkimə dewer haṭṭbun bzanbḅn kane əw cḅ nəxwəşijə, cḅ bəcə?

Sədre gynd cḅmḅaṭ cḅvand, got;—Əw nəxwəşija halə, dəwar we nəxwəşije zhəv dgrḅn, tələf dbḅn; lazḅmə hun mḅqati dəware xwə bḅn. Xen zwi, wəxte dəwar tələf bə, əm gərəke cəndəke wan beərmva cəl kḅn, bḅəvutinḅn, wəki nəxwəşi zedə nəbə.

II.

Bəko əw gli bhist, rabu hedi-hedi cu mal. Cərməki wi həbu. Cərm ani zol kḅr, krə xyrça xwə, şəv rabu, cu gynde dḅn cəm bre xwə, zera got:—Brango, mḅn təra 4-5 çot carḅx anijə: cənd çot zi mḅn anije, əze zḅwəra bfroşḅm.“

Bəko xurça xwə vəkьr, car-penç çot carьx da bre xwə, je majin gyndda fro-
тьн. Roza dьne Bəko zvьri hatə mala
xwə.

III.

Həftek şunda nav wi gyndida zi cuma
kət, gyndi təmam şaş bun,— „Bavo, nə
mə həjwana xwə zgynd dərnəxьstijə, əw
nəxwəşi zь ky hat, əw cəwa pəjda bu!
gyndija dgot. Həkim hatьn wəki we cu-
me kyta bkьn. Əw cəwa bu? Cuma zky
hat? Cəwa hat? Axrijeda gyndijara əjan
bu, wəki səbəbe we nəxwəşije Bəko bujə.

Bəko bhist, xwə xwə şərm kьr, zəf
poşman bu, əw heza sər waxt bu, fəmə kьr,
kə tmaja xwə eərmi mala gyndija xrab
krijə, xwə zi axrijeda poşman bu!

1. Nəxwəşi zьь pəjda dbə?
2. Cь nəxwəşije dewer hənə?
3. Gyndi dəware xwə we cь qəjdəji xwəji kə,
wəki nəxwəşije nəgrьn?
4. Diwan cəwa bər nəxwəşja dewer şər dkə?

5

Plana penç sala.

I.

Plana penç sala—plana xəbətəjə.

Əme penç sala ysa b xəbətən, wəki bgizyn wəlatə kapitalista u zwan dərbaz bən. Əme hər xəbata xwə peşda bbən. Əme zavoded xwə təzə cekən; əme hər tışti zedə kən. Gərəkə qə kemasja mə tynnəbə.

Əme gəşk zi bxunən, hin bən; gərəkə kəsək nəxwəndi nav wəlatə məda nəminə.

II.

Bplana pençsalije əme wəlatə xwə təzə cekən. Əme zavoded məzən cekən; əw zavod gərəkə hər maşin zməra dərən;

mašina cnine, drune, traktor, mašina tømьz kьна tоxьm, ja pəmbu u je dьne, hør сь mərə lazьmə.

Bwan mašina əme həbuna xwə zədə bkьn; сьmki сaxe xəbatək bmašinə dqədə, əw xəbat həm pak dqədə, həm zi arzan dbə; xen zwe jəke əm wəxtəki кьn sər we xəbate xərç dkьn, bwe jəke zi xərç-məsərəfa mə zi kem dbə.

Təne bzedəkrьna mašina u bcekrьna zavoded təzə əm dkarьn mal, kəl-məle lazьmi əmre mə u huь-mure majin zedə bkьn.

Be mašinə rençbər nkarə əkьne xwə zədə kə, ze kare bbinə, сьmki xərçə çot u kotane pьrə. Həma сaxe əm btraktore radkьn, bmašinə ddrun u dcinьn, xərç kem dbə, wəxt hьndьk dce, xəbat zu kьtta dbə. Xen zwe jəke nan rьnd te, сьmki traktor pak radkə, mašinə cnin tømьz dkə, zəkne mə tьstək ynda nabə, naminə sər ərde.

Bplana pençsalije gərəke gələk gyndi bbne kolhoz, gərəke artela saz кьn.

Xen zwe gərəke komuna u sovxoza bene hazır krıne. Qara mə zve cıjə? Qara mə əwə, wəki bəri həmuşka kulak cəwa snıf te hılandıne, gynd zdəste talancija aza dbə, gışk təvaji dxəbıtın, hər kəs angori xəbata xwə həqe xwə dstinə. Demək bwe jəke həbun u gynde təzə bəre xwə dđın bər əmre təzə, gynd u gındija, ısa zi həbun, datının sər rja sosjalizme.

Həmbın kb əw xəbat, xəbatəki granə. xəbatcije başqə-başqə tənə nkarın həbuna xwə zedə bkın u bgli-gotne əmre təzə peşda hərın, btexnika u bmaşına rençbərjə bkın.

Le təvaji, bəsməti əw xəbat gələk hesa dbə, diwan zi bhər aljava koməki dghinə. Cqas ko xəbata han cətın u granbə, lazımə əm bir nəkın, wəki proletariat bxwə koməkəke qəwati dgьhinə mə, bwe jəke zi cətını u hasebun tenə hıldane.

Vplana pençsalije gərəke wəlatə məda mərıki nəxwəndi nəminə. Be xwəndın u zanbun əm nkarın sosjalizme cekın!

Qrara pençsalije əwə, wəki wəlat tə-
vaji tekəvə nav industraje gran, je kь
ръкне sosjalizme jə, ja dydja wəki gynd u
rençbəri bkəvьn sər rja sosjalizme u bəm-
re təzə, btəxnika u bylm peşda hərən, ja
ssja, wəki həbuna mə əwqas zedə bə u
əwqas peşda hərə, kь hər kemasija mə u
hər lazьmbuna mə bbinə, əm ty təngasi-
ki nəkşinьn u wəlatəd mə aliye həbuneda
zdiwana kapitalista başqə bə, bemyhnəť bə.

Qrara pençsalije jə, wəki xwə-xwə-
tija mə u xwəjikrьna diwana mə dha
qaim bkə.

Bhara kolxoze.

Bhar vəbu; hər alja
Te dənge qaz qylynga;
Hər dər əmrə u əşqə,
Kolxozeda gьminə.

Gyndi dstren radkьn,

•Şov dkьn, gli dkьn;

Pioner zi hatьnə

Wanara komək ddьn.

Traktor dstre ha dcə,

Kəvşən nəxş dkə dcə;

Komsomol zi wajə ten
Xəbat dstre peş dcə.

Əmre mə əmrək təzə,

Şərə mə şərək tuzə,

Kulak tenə hylene

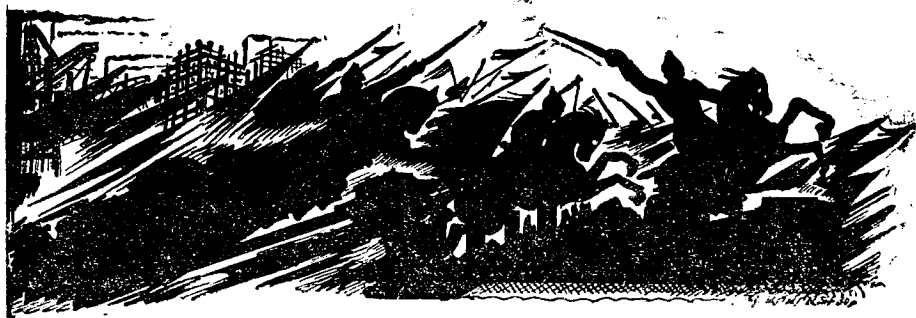
Bşər bdəw u dozə.

Əm cedkən pəş dcən

Zu cedkən, ləz dcən;

Bgotna sosjalizme

Gynd cedkən peş dcən.

Bəri İnglabe.

Caxe padşə ztəxt avitən, diwan kət
dəste fərqed burzua—menşevika, esera u
kadeta. Sərkare diwane Kerenski bu.
Əwana wəlatə məda qət təştəki nəgyhas-
tən, mina diwana padşə wəlat peşda db-

гьн; хен зве, əwana mina бəре али капиталиста дкьгьн, нəдхастьн, wəki мьлк u завод, хwəли u мəдəна zdəste wan дəркəвə, бкəвə дəste pala u гьндije хəbatci. Əwana гəлək wəxt гьнди dxарандьн, гьвə хwəли we бghizə гьндija, le həma тьштək нəдкьгьн, смки тєрəfe мьлк-dara u сньfe капиталиста bun.

Hale palə u гьндijed хəbatci robo xrab dbu. Şər нəhatьbu кьтtabune, hər тьшт bha bu, nan тьnnəbu, хəbatci edi тəjax нəddan.

Тəне Фьрqa Komunista фькр дкьр, сəwa wəlat зwi hali дəрхə. Həvale Lenin сəркari l фьрqe дкьр u бhər alijava dxəbьti, wəki diwan бкəвə дəste pala u гьндijed хəbatci.

Səba wə jəke zi Фьрqa Komunista hər дərada çerged хwə hazьr дкьр bona inglabe. Həvale Lenin dgot:—„Gərəke palə u гьндijed хəbatci siləhe хwə бzvьриньн бəр бь дьзмьне hyndyr, бəр капиталиста u həvaled wan esera-mənşevika, гərəke diwan zdəste wana be stəndьne. Şəre imperializme nə lazmi məjə, lazьmə, wəki

əw şer kytta bbə, dəwa palə u gyndijed xəbatci ja həmu mǝlləta həvra tynnə, əwana gǝşk zi həval u branə. Əw şer diwane kapitalista krǝnə orǝe, bona kara xwə.

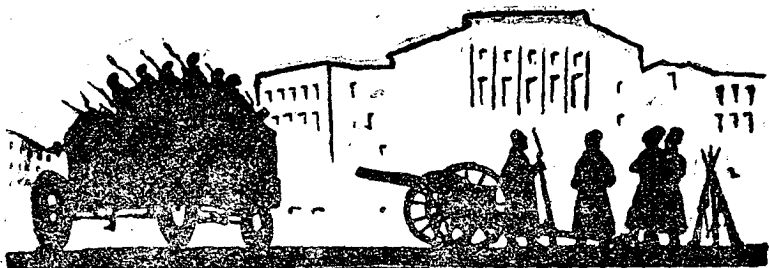
Xen-zwe Lenin dgot:—Gərəkə xwəli bghizə gyndije xəbatci, zavod u fabrikə zi gərəkə bghiznə pala.

Əw xəbər xəbərəd əwlǝn ja Fǝrqa Komunista bu, je ko həvale Lenin dgot.

Diwana kapitalista, eser-menşevika dit, wəki şxyl xrabə, palə u gyndi we diwane zdəste wana bstinǝn. Wana əmr kǝr, wəki fǝrqəcija-komunista bgrǝn, baveznə kəla u zindana. Bona həvale Lenin zi əmrəki başqə dərxtǝn, wəki bgrǝn. Le həma şxyl cenəbu, nəhatə seri.

Palə bsərkarja Fǝrqa komunista hazǝr dbun bona inglaba sosialisti, gyndije xəbatci zi pəj Fǝrqa Lenin dcun; əwana dxast. wəki Diwana Şewre be danine.

Ysa zi həvale Lenin nəhatə gǝrtǝne. Lenin bhəvale xwəva dzikava dxəbǝtin, Sərkarja Fǝrqa Komunista dkǝrǝn u Inglaba Oktjabre hazǝr dkǝrǝn.

Inglaba Oktjabre.

Robro hale pala u gyndija xrab dbu; dha kəsəki nkarbu we zylme bbə. Lenin həvəle xwə çvand, got:—Əme bсь kari bə gərəke hykmət hыдыn dəst xwə, Diwana Şewre dajнын, məxluqət zwe zylme xlaz кын.

Bu şər. Pale Leningrade dərəkətnə şər. Zhər car aliya palə dhatын xwə dnəvisandын gvardija sor. Əskər zi xwə da aliye pala u gyndija; tənə qazaxa bgenerale Nikalə nədxastын təslimi inglabe бын; əwan dxastын nola bərə hykməte dəst xwəda bhelyn.

Gvardija sor se-car məhada wan zwəlate me qəwrand, hykmət hыlda dəste xwə. Caxe şər hyndyrda dəst pe кыр, дьз-мыне mə dərva zi ali esera u menşevika

кҕын, əwana бəг мə şəг кҕын, le həma
bkoməkja pala həmu dьnjaje həг сəтнi
u hasebun hatьnə hьldane u dьзмьне dəг-
va, сəwa кь dьзмьне hyndyrda, hatьnə
zəvte.

Қара Инглаба Октјабре мəгa сь бу?

1. Əm zdəste kapitalista mьkьdara
xlaz kҕын.

2. Hykməт kəтə dəste pala, gyndija u
xəbatқара.

3. Xwəli ghişt gyndied xəbatci.

4. Zavod u қərxanə kəтьn dəste Di-
wana Şewre.

5. Xəbatқar xwəjje xəbata xwə bun,
dha kəsək nkarbu wana bxapinə u bşe-
linə.

6. Zna azaja xwə, əxtjarja xwə wəкə
mera stəndьn.

7. Mьlləte beuk aza bun, həг jəк
bzmane xwə dьəльmə, kulturaje xwə peş-
da dbə.

8. Palə u gyndije həmu dьnjaje fkra
xwə daninə, wəki əw zi wəlate xwəda Di-
wana Şewre cekьn.

9. Şər kıytta bu.

10. Gyndi u palə, xəbateci dəst pe
krın wəlatə xwə je sosjalizme ava bkın.

1. Gli kın wəxtə şərə məzın gynde wəda əb
qəwəmiyə?
2. Çaxə bu şər, əb zrər ghiştə wə?
3. Şər ki dkə? Kapitalista cma tımmə şər dkın
dəw u doza saz dkın?
4. Cma Diwana Şewre şər naxazə u şər
nakə?
5. Çaxə dbə şər, ki şər dkə, xərc u məsrəfə
şər ki dkşinə.

Əm təvaji.

Əm hər çar əm təvaji

Əm dxəbətın əşq u dıl,

Əm pionere sorın

Bre komsomola beukın.

Neta mə jəkə, xəbat jək

Əm dxəbətın, əm hin dbın

Gli-gotın, təmə Lenin dqədinın,

Əmbara fırqə jək zi əmın.

Əm cədkən sosjalizme ərde məda,
Umki həjə məçal hər tışt hazır,
Kulak, kəşiş şex u pir,
Nav şərə qəbileda namın.

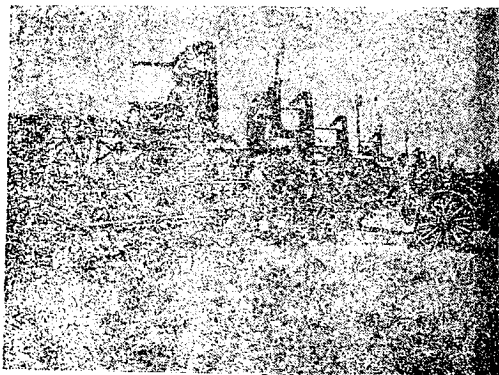
Əm natərsən qət cətnja
Əw cətni hər çar tynnə,
Əwana hənə tənə nha

Əm peşda dbən industriaje gran,
Palə, gyndije fylə, urş, kyrmanç, əçəm
Əwan jəkən cəwa bra,
Rabunə betərs be xof
Dxəbətən be ax, be of.

Plana peçə zəf məznə,
Həma mərə nə cətnə;
Dənja təmam ze dtərsə,
Əme dçədinən çar salanə.

Nav burzuazija palə, gyndi
Dxəbətən zəf zəf cətn,
Həm şər dkən, həm ten kuştən,
Neta wanə diwaneda bbən xwəji xydan.

Diwana Şewre cma kolxoza cedkə.

Diwana Nikaləda xwəlija gran dəste mьlkədarə u kylakada bu. Xwəlija qəbr u xrab dəste gyndije kəsib u nivcəda bu, əw zi nədhat avitьne. Qara we tyn-nəbu.

Diwana Şewreda xwəlija gran u rənd dəste gyndije mə nivcə u kəsibdanə.

Diwana Şewreda həbun 27 milyon male gyndija başqə, bəla-bəla, əw male başqə nkarbun xwəlija xwə hldьn daj-nьn, wəki qara we həbə; sər we jəke zi gyndije mə pak dərbaz nədkrьn, əbure wan rənd nədbu.

Gələ çı hənə he çot dxəbьtinьn, gyh nadьn kətanə. Sər we jəke zi Diwana

Şewre u Fırqa Komunista dxazın wan male bəla bəla bg̃hinın həv, xəbata wan tekə jək, maşına u traktora tekə nav ək-ne wan. Wi saxi hər kemasija gyndije te xəlaz kr̃ne.

Qara kolxoze zəfə, c̃mki qoməka wan jəkə, qəwat həjə; dəwsa mərija dxəbətə maşinə, traktor.

Diwana Şewreda gyndi male gələk kə-t̃nə nav kolxoze. Həttani kyttabuna plana pença gyndi t̃mam we tekəvın nav kolxoze. Sər neta həbune sosializme peş-da dbə u wanə z̃bın qole kulaka dərd̃-xə, kulak cəwa sñf te hlanine u cekrna sosializme sər r̃kne məhkəm te danin.

Əskərə sor.

Ty gynd dci əskərə sor,
Hərə oq̃yr bə, oq̃ra xere,
Xer həri, hərə həval,
Əskərə sor, şag̃rte zir u dəlal.
Əskərə sor xwəra bbə gynd
Glije t̃zə, gələ t̃şt̃a,
Weda bavezə işe bərə peda,
Əw kəvn bujə, nə laz̃mə.

Ty həvraz bkşinə gynd ztərije
Bərb roje aliye roze,
Gazi wan kə sər xəbate
Bbə wanra mıl u qəwat.

Təv gredə bazar u gynd
Əmr bbə təştəki təzə,
Wəki dərса əskər dajə
Ynda nəbə be net, gyman.

Gynd u bazer təv gredə,
Hərə, oqır bə, oqra xere,
Xet həri, hərə həval
Əskərə sor, şagırte zir u dəlal.

Roza İnglaba proletara həmu dənjaje.

Z 1890 s. hətta nha proletara həmu dənjaje əjda xwə dкьн 1 gylaneda, cəwa roza sor bona şere snьfa.

Çara əwlьн 1890 s. proletariate wəla-
ted Evropaje əjda roza snьfa кьг u 1 gy-
lane bu roza təvgredana proletariate hə-
mu dənjaje, bona xrab kьгна kapitalizme
nav dənjaje.

Snьfa kapitalista, cəwa dьзмьне snь-
fe prolesariate hər sal 1 1 gylaneda b
həzar-həzara, pala u gyndije xəbatci

бън қәјд у зъңçире, бәр топ у тывънга
дбә, сәба ве ко, әwana әјда 1 гylane
дкьн.

1 Gylane әјдәки сор бујә бхуна пәла
у гyndije хәбатци.

Wәxte Diwana дашнака пәлә у гyndi-
jed хәбатци нкарбун әјда 1 гylane бкраһа.
Пәлә у гyndijed хәбатци нав Ермәнистане
бън қәјд у зъңçире дашнака бун.

Ysjane гylane Leninakane, Sariqami-
şe, Nor-Bajazete б топ у тывънга дашна-
ка у бхуне пәла у гyndije хәбатци кы-
та бу; ле пәлә у гyndi зи бшәре снѣфа
зңире дашнака аза бун wәxte Inglaba
Crija паşьн.

Nav wәlate kapitalistada пәлә робро
шәре снѣфа туз дкьн, bona хrabкрьна ка-
pitalizme у peşdacujina Diwana Şewre,
bona Inglaqa Oktjabre сор һәму дьн-
jaje.

Вѣкра әјда ysjane гylane гәрәке
әме туз бкьн шәре снѣфе бәр дашнака, бәр
kulaka у дәwlәtja нав wәlate мә у
бәр дьзмьнед мә imperialista, je ко

zwəlate mə dəryn, cəwa kə xylame bər imperialista daşnak, je ko nav wəlate mənə u zwəlate mə dəryn.

Nav wəlated kapitalistada robro kri- zis u bexəbati məzən dbə. Wedəre 30-25 miljon palə bexəbat, ti u brci bən nire kapitalistada dnələn.

1 gylaneda miljon-miljon proletara hər wəlaçada bən bəjraqe Komintərn şere snəfa dkən bər kapitalizme.

Jaşamış bə 1 gylane, cəwa simvol (nişan) Ingłaba Oktjabre həmu dərjaje.

1. Gli kən proletariat cəwa dərbaz dkə 1 gylane nav wəlated kapitalista?
2. Bezən mə cəwa dərbaz dkər əjda 1 gylane wəxte daşnaka?
3. Nha Diwana Şewreda palə u gyndije xəbatci roza 1 gylane cəwa dərbaz dkən?

Зьн нһа dxunən. Кəзək нкагə зəгə бдə wan. Dxtjarja wan wəkə ja mərana. Зьн б xwəndəne wə rəşda hətən.

1. Gli kən zən bəre wəxte radşə cəwa dərbaz dkən.

2. Gli kən zən nһa cəwa dərbaz dkən?

8 Adare.

Həştə məha adare,

Əjda azaja zəne;

Əm ve roze bhare

Gəşk zi dəcn çvate.

Bəre zən qə nə təşt bun,

Dəst merada hesir bun;

Qiz dfrotən bərə

Bər əve buk u zava.

Hat Oktjabr gəminə,

Diwan dəste palanə,

Hər əxtijar hat danin

Zən aza bun zənəlin.

Sərkar bəxwə Lenin bu,

Bgotna balşevik bu,

Got:—Kəbani dkarə

Sərkarə diwane bə!

Nha əm gəşk dxunən,

Bər ylm u zanbun dəcn,

Edi əmr azajə,

Əm dələşq u şa dəcn!

R a d i o.

1.

Paiz bu, radio dьstra u xəbər dda.

—Əw kədərə xəbər ddə?—pьrsi şex Əfəndi.

— Moskvaje xəbər ddə u dьstre, şex Əfəndi,—got Bəkrə komsomol.

— Cəwa Moskvaje, həjlo dəng te vraja?—pьrsi şex Əfəndi.

— Le cəwa şex Əfəndi, wera radio dbezьn.

—Malxravnin, hun dərəwe ysa dkьn, wəki zar zi inan nakьn, kə ditijə Moskvaje xəbər dьn, dəng be vraja.—Şex Əfəndi, Bəkr got, zarə mə naka hər tьşti zanьn, zanьn kara radio cijə mərjara, le həma xwəndьna mə, radio, xəbata Diwana Şewre dьle tə xwəş naje.

Wəki gliki dьne dərəwin bija, təje həla se-car dərəw zi sərda zedə kra, şro bkra u gyndije kəsib, batrak u nivcə bxa-panda.

Xwəndьna mə təzə, radio we gli-got-ne şexa tekьn ave.

Əfəndi dit ida nkarə bər Rəkr xəbər də kolose xwə hılda, sərə xwə kər bər xwə, lexst cu mal.

2.

Svətıre mala xwəndənedə top bubun gyndi, komsomol, komunist, disa radio xəbər da; radio xəbər dda dərheqa xwəndəna borçli, səba məktəba məznə, wəki məznəna zi lazımə u borçlinə gəşk bxunı, hin bbın. Radio xəbər dda dərheqa peşdacujina Diwana Şewre.

Paşe Bəkr şro vəkər neta radio, qara we, cəwa bər dına dkər şer (pıra, şexa).

Cəwa xəbər ddə dərheqa xəbata Diwana Şewre, peşdabune we sər cı nete dcə, cekrna kolxoza, sovxoza, cekrna zavoda, industrializasia. Radio həsab dbə cəwa malək xwəndəne, məktəbəke, je ko mərija hin dkə.

Wi caxi səkrıibun hnək şex u pıra, nav wanda bu şex Əfəndi; əwi ida wi caxi qət dənge xwə nəkr. We şunda Hame gələki xəbərda dərheqa xəbata Diwana

Şewre nav mlləte beuk u gələk gli-gotne dьne, cь dqəwьmə Diwana Şewreda nav 14 salada.—Əwa gli-gotne hana radio məra dbezə;—got Hame komunist,

Disa radio dəst pe kьr xəbərda. Gьşka kef u dьl dbhist xəbərđana radio.

1. Gli kьn qara radio cijə?
2. Cь dkarə bkə radio bona peşdacujina u cekrna əmre təzə.
3. Nav kolxoza wə radio aninə?
4. Hune cəwa təvgredana xwə bgyndara-nəh-jara u bazarara gredbь?
5. Cəma bəri inglabe wəlate məda radio tynnəbu?

Kijə Konstitusja Şewre.

Konstitusja Diwana Şewre əw qanun u qrarьn, je ko nişan ddьn cь net u mərəma Diwana Şewre hənə u diwan bсь qrari cebujə.

Тваqa Şewreda cənd cymhyrjət hənə? Cymhyrjəta Urьsete, Ukraine, Belarusije, Zakavkaze, Түркmenistane u Uzbekstanə,

Nav hər van cymhyrjətada hənə mьl-ləted beuk, jek bьqanunnəma konstitusja Şewre diwane xwə cekrьnə, azanə u cekrna sosializme peşda dbьn.

„Rja Təzə.“

Hej „Rja Təzə“ slav təra,
Ty xer hati mərə hətqm,
Səqa raki, səqa dəlal,
Bər kulaka səwa dəzmqn.

Ty „Rja Təzə“ səqa dəlal,
Ty he euki tənə 2 sal,
Te peşda həri bərəbərə
Qət natərsi bər sətənja.

Ty kom dki, ty rast dki,
Ty bər dəzmqn hazır dki,
Fələ, gyndi, batrak kəsib
Əw sədkqn kolhoz, sovhoz.

Ty xwə euki kəna tə məzqn,
Mina əka, tər, tənğa
Dqədini neta Fırqa Komunista
Gynda, hər çija səqa dur bə.

Gələ gyman həjə sər tə,
Ty hazrı bqədini,
Nə ko iro nə ko isal,
Te teki şər həta həjə snf, diwan.

Peşdacujina rənçbərije brja sosializme.

Wəki əm bkarın hale xwə xwəş kın, lazımə əm həbuna xwə zedə kın; demək mal u dəware mə zəf bın, əkын-ті-кыне mə gələk bə, run-pənəre mə u tьste majin bol bə.

Demək lazımə, wəki əm bforməkə təzə rənçbərja xwə peşda bbin, rekəkə təzə bona peşdacujina gyndija kыvş bкын.

Əw forma təzə, rja peşdacujine kolхозын, совхозын, тракторə, maşına cnine u drunenə, je rəşandьне, je toxьme u je majinьн,

Қара rənçbərije tənə wi caxi əm dkarын bьнд kын, zedə bкын, hərke əm rənçbərja xwə bmaşinə, btexnika u bgli-gotne ylm peşda bbin. Əw jəke hane zi tənə əm dkarын bdəsti kolhoz u совхоза bqədinьн.

Gynde kəvn u məçəl mқuna bəre, je rənçbərije, edi bəsi mə ninьн, əme gynd bрыкнева bgyhezьн, dajьн sər rəkəkə təzə, sər rja peşdacujine.

Bwe qrare zi nha wəlaṭe məda hər dəra gyndije kəsib u nivcə, batrak dbɛn kolxoz, qəwata xwə dɛɓvinɛn u bɔmækja təvaji əmre təze cedkɛn.

Zwe jəke kara gyndija gələkə. Gynd zdəste kulaka u dəwləmənda aza dbə, hər tɔst dkəvə dəste gyndijed kəsib u nivcə, qəwata wan gran dbə, gynd xwəje texnika u mašina dbə u peşda dcə. Həmbɛn kəbər məda gələk cəṭni hənə; le həma wəlaṭe mə we həmu cəṭni u hasebun alt bkə u əmrə təzə, əmrə sosializme cekə.

Rençbərja bərə u je nha.

Bəri Inglaba Oktjabre rençbəri u həbuna gyndija dəste mɔlkɔdara u kapitalistada bu. Xwəlije birinçi u zəviye pak dəst kulaka u mɔlkɔdarada bun, je ko gyndije kəsib u nivcə ddanə xəbate u kara wan dstənɛn.

Nəv wəlaṭe Urɔseteda mɔlkɔdara gələ əkɛn dkɛrɛn u sale 10 miljon ton gənyɛm hɔlddan, sale 32 miljon ton gənyɛm zi kulak zəkɛn hɔlddan, hər ce majin 41 miljon ton gyndije kəsib u nivcə-hɔlddan.

Zİnglaba Oktjabre şunda Diwana Şewre xwəli zdəste mьkđara u kulaka stənd u da batraka, gyndije kəsib u nivcə.

Sala 1927-da dəste kulakada tənə 10 milyon ton gənym mabu, dəwsa 32 milyon bərə, dəste gyndije kəsib u nivcə 66 milyon ton gənym həbu, dəwsa 41 milyon bərə.

Le nha 1931 saleda həbuna rençbərije b 70 sələfi dəste sovxoza u kolxoza danə, jə majin zi, b 30 sələfi dəste gyndije kəsib u nivcədanə, nav we para kulaka zəf kemə.

Diwana Şewre zi dxəbьtə, wəki rençbəri mьqim brja təzə, btexnikaje təzə u bylme peşda hərə.

Bəri inglabe, 1913 sale dnav rençbərije wəlate Urşeteda bdəste kapitalista u mьkđara bəqiməti 97 milyon manati maşinə həbun. Le həma nha bəqiməti 900 milyon manati maşinə dxəbьtьn. Kyttabu-ne penç salije, gərəke 3,310 milyon manati maşinə bxəbьtьn nav rençbərijeda.

Sala 1929 Tvaqa Çymhyrjəta Şewreda
118 milyon hektar əkən krəbun, 1930 sal.
127,8 milyon hektar, le sala 1931 cəndə-
nə 137 milyon hektar.

1913 saleda əkne wələtə mə 105
milyon hektar bu, demək isal əkəne mə
b 32 milyon hektar zəkəne sala 1913 zə-
dəjə.

A bwe qrare həbuna rençbərije nav
wələtə mədə we gələk zədə bbə u peş-
dacujina mə robro bəwətəkə gran we
əmrə təzə, əmrə sosializmə wələtə mədə
ceke.

Gynde mə.

Gynde mə, gynde təzə

Əmrə mə əşq u şajə,

Əm cədkən kolxoza

Bşər bdəw u dozə,

Şex-pir məllə çvjənə,

Kəşiş zi bwan jəkə,

Kulak-dəwləti cunə

Btərəqa çvatə.

Агыр данə. loda mə,

Əjanə dьzьmьn kəjə,

Şər əjanə, şər tuzə,

Rabunə gyndi-palanə.

Өм сәр дкын, седкын
Колхоза hazыp дкын,
Өм сәр дкын peş дсын,
Өмре тәзә седкын!

Гынде бәре тәри бу
Бәг-тәреқ дәрәwin bun
Edi өмр азajә
Гынде тәзә седбә!

Агыp данә лода мә,
Өjanә дьзмын кәjә,
Тәреқ-күлак çvjанә
Şәр өjanә, şәр тuzә.

Gynde təzə u rençbərja təza.

Nha əmre gynd brıķneva hatijə gyhastəne, xəbate gynd u gyndija sər rekəkə təzə hatijə danine.

Gyndije kəsib, nivcə u batrak təv kətnə nav kolxoza u gyndda əmre təzə cedkən, xəbat u rençbəri zi bgli-gotne təzə, btexnika, bmaşinə u bylme peşda dbən.

Bcekrna sovxoza u kolxoza gyndije kəsib u nivcə, batrak b 57 şələfi bunə kolhoz. Le nəhja nanda b 80 şələfi bunə kolhoz u b 90% əkən krənə.

Bwe jəke mə qrara kanuna peşən, plenuma Mərkəzkome qyrıltaje Şewra ja VI bətəməmi qədandijə u bcənd şələfi zi peşda brijə, cəmki bqrara qyrıltaje gərəke gyndi b 50% bbujana kolhoz, le həma b 57% bunə kolhoz, demək mə plana cekrna kolxoza b 7%-i zedə qədandijə, he sal tamam nəbujə,

Bwe jəke zi demək hıldana kulaka cəwa snıf dqədə, u gyndda ki bkıra gərəke hərə we kvsş bbə. Gəlo gyndda

hykma kolxoze we zedə bə u gyndi
təv pəj kolxoze hərbn, jan hykma ku-
laka!

Həmbn ko mə kulaka cəwa snbf pue
krijə, zməjdane dərxtijə n tənə kolxoze
ko gyndije kəsib, nivcə u batraka çvan-
dijə gyndda bgli-gotne sosializme əmre
təzə cedkə.

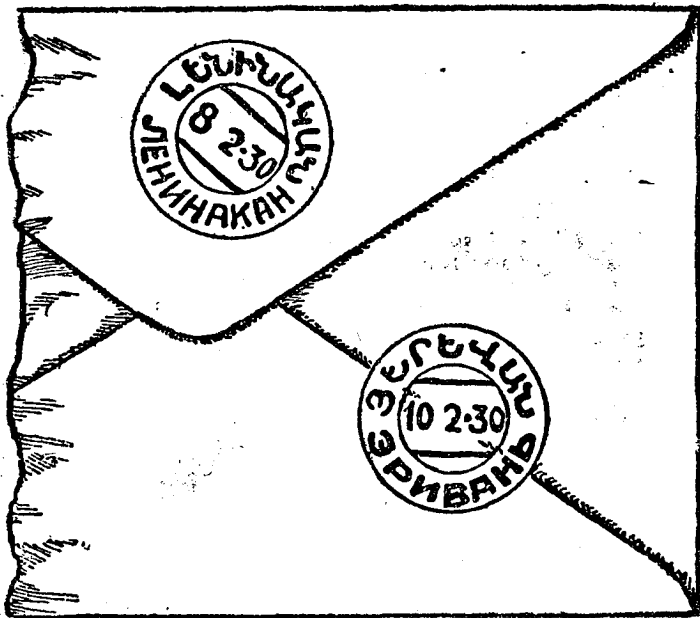
Nha gyndi təv fəm krənə kara kol-
xoze u təv dbn kolhoz, cmki əwana
dbinbn əmre təzə cəwa peşda dcə u hal-
wəxte gyndija cedkə.

Həvale Slo!

Ty cuji Təflise, tə əm bir krənə. Ty
qə nabəzi həvale mbn gyndda manə, əz
kaqəbzəki zwanra bnbvisbm, kəf-halə wan
brbrysbm.

Mbn qə ty bir nə kri, wajə əz nəmə
dşinbm təra. Əz nha instituta Ermənista-
nəda dxunbm.

Zhəvale mə Iskojə Əmər səjdajə, Hə-
səne Əwdo zi cujə Rəwane kursa sale,
Təçyre Nəmo zi nav Rəwane texnikuma

pedagoziye kyrmançada dxuhə. Əwana hərgav məktub dnyvisyh, əz çaba nəme wan ddym.

Xen zve nav bazara Rəwaneda gaze. ta mə kyrmança „Rja Təzə“ nəşyr dbə, məhe 3 numrə, qiməta hər numrəke 3 kapekə. Saxe gazet dghizə gynd, gyndi bərəv dbyn, əm dxunyh, əwana şa dbyh.

A ysa əm hazyr dbyn bona cəkrna əmre təzə, bona pəşdabryna gynd ureçberije brja sosializme.

Lə ty cə dki, kəf hale tə cənə. Cəwa
dərbaz dki, zməra bnyvisə.

1931 sale 5 təbaxə

Bazare Rəwan.

Də bxatəre tə.

Həvale tə Çasym.

Adresa мьн. Ermənistan, bazare Rəwan,
кыса Abovjan № 2.

Kursante Universiteta Ermənistane.

Çasyme Ərəb.

S t ə n d i.

Əz gyndijə Sicanlije, Xəlilə Mirzə,
qol ddym banka Təline, wəki mьn zə
si (30) maħat pərə stəndijə, əz dəjnda-
rym vəgəriym dy məha şunda.

Xəlilə Mirzə.

1931 s. 1 gylane

gyndə Sicanli.

Ç. Ş. Ş. E.
Nəhja Abarah
Şewra gynde
Ç Ə R Ç Ə R İ S E.
5 kanune 1931 s.

№

Çərçəris.

Ş a h ə d n a m ə.

Дднн we şahədnəme gyndije mə Əlo-
je Smo, wəki əw yzve kolxoza məjə, kə-
sibə; nħa dcə bazare Rəwəne səba xwən-
dħne.

Ve jəke bmora Şewra gynd u qole
xwə isbat dkħn.

Sədre Şewra gynd:

Қатъ:

Şewra gynd Çamuşvana məzyna

Bnəlija gynd
zZəjna Əvdi.

Ə R Z Ə!

Mere mən Əmoje Əvdi ordija sorda əskərə, əz kəsibəm, dy zare mən hənə, əz nkarəm wan xwəji kəm. Zare mən he beukən, jək dy salijə, je dənə car salijə.

Həbuna mənə:—Cələkək, bzyhək, karək, hektarək zi xwəlija mən həjə, mən avitijə, le həma qəwata mən hağhizəzəvja xwə bdrum.

Nha əz dbinəm, wəki gyndije kəsib u nivcə tənə bdəste kolxoza dkarəm zwi hali dərən, həbuna xwə zedə bkən u peşda hərəm, səba we jəke zi rəa mən əvə, wəki hun qarar bden, əz zi bhəbune xwəva bkəvmə nav kolxoze.

Zəjna Əvdi.

8 təmuze 1931 s.

Gynde Çamuşvana məzyn.

Kinə kapitalist.

Əmo məktəba əvareda dxwəhd; əwi xəbəra kapitalist bhistəbu, le həma mə-nija wi nzanbu. Lawuka həyra dgotьn: —Kapitalista zore ddne pala u gyndija.

Əmo xwə-xwə dyşьrmiş dbu, dgot, gəlo kapitəlist kinə; le zşərma xwə zkə-səki pьrs nədkьr.

Roke bəri əvare zdərse dhatə mal; həvale wi Həso perə bu. Əmo got:—Hə-so lawuka ha dben „kapitalist,“ əw сь xəbəre, mənija wi cijə, əz he nzanьm, ty dkari mьh sərwxat ki?

— Kapitalist snьfəke, jek bхəbata dəste pala u gyndija dəwləti dbə. Pəra top dkə, paşə bwan pəra pala u gyndija bkəfa xwə pe arzan qiməti ddə xəbate, jek şəv-ro fьkr dkьn, cəwa palə u gyndija bxarиньn, bdnə sər xəbatə, həqe wan kem bdnə, xwəra pəra zedə кьn. Zavod u fab-rikə zi dəst wan kapitalistadanə, jə wanə.

— Əre, əre mьh fəm кьr, mərije no-la dəwlətja, kulakanьn, əwana dha zyrbəne.

— Le, ysanə, ysanə, Həso got.

— Нь... нһа мьһ фэм кьр kapitalist
kinə:—Əw дьзмьне хəhatcija, pala u
gyndijanь.

Kapitalist u мыкдар.

Wəlate burzuazjada diwan dəst xəbat-
cijada ninə, diwan ddəste kapitalista,
мыкдаранə. Əw hərdy zi snьfəkə ysanь,
je ko bkar u qəzəncə pala u gyndije
kəсіб əmr dкь.

Kapitalista həbuna wəlate xwə gьşk
dəst xwəda çvandyhə; zavod u fabrikə,
bank, pərə, rja maşine, gəmija u paraxo-
da, mədəna gьşk hər сь həjə, hər сь тьş-
təki bqimətə dəst wandajə.

Bsozəki wəlatada eqas dəwlət həjə
topi həv krьnə, hьldanə бьһ əxtijara xwə,
бьһ dəste xwə.

Мыкдара ərd təmam zəft krьnə; me-
şə, merg u cəjir, zəvi, həmu dəste wan
мыкдарadanə. Qara wan hərdyja jəkə,
ləma əw dəste xwə danə dəste həvdy pala
u gyndije kəсіб dxəпьqinь, ddnə xəbate,

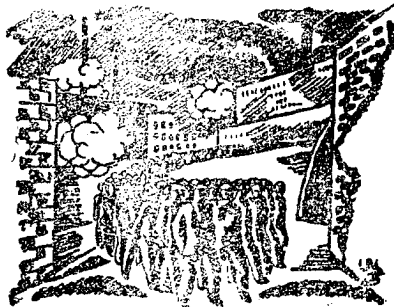
kar-qəzənçə wan zdəste wan dstinьh. tə-
mam krьnə hesir.

Əwana həqe pala kem ddьn, pe xə-
bata u qəzənça pala xwəra koşk u səra-
cedkьh, roze xwəş dərbaz dkьn.

Kapitalist u mlkdar pala u gyndije
kəşib bhaləki ysa xwəji dkьn, wəki əwa-
na zbreibune nəmгьn, wəki pariki nane
tьsi bxyn u tьmme bəna wan bxəbьtьn.

Kapitalist dьşьrmış dbьn cəwa xəlqe
bşelinьn. Səba kara çeba xwə, əwana hər
zylma l xəvatçija dkьn, dxəbьtьn wəki
diwan tьmme dəst wanda bə.

Həzar nəhsəđ cardə salada şərə impe-
rialista krьn. Dьnja gьşk lhəv kət. Mьllət
rabunə sər həv, xun nola ave kşja. Bist
miljon palə u gyndije kəşib bzare xwəva
tələf bun. Zrara wi şəri beəndşəđ mil-
jart te hesab krьne.

Neta şere imperialista cъ bu?

1. Kapitalista dxastъn (əwana nha zi dxazъn) wəki wəlate təzə zəft kьn, xəlqe wan wəlaťa bşelinъn, wəki pala u gyndije wan wəlaťa bxəbъtinъn boha qara xwə.

2. Wəki dьnja həv kəvə, suka təzə dəst binъn, kapitalist bkarъn male xwə bqiməte zedə bfroşъn.

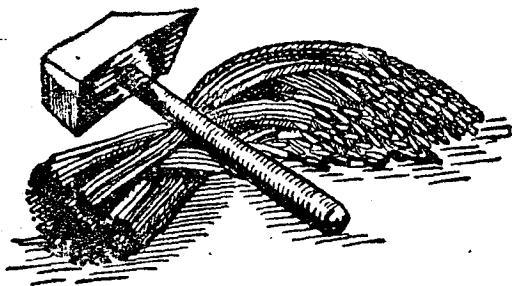
3. Wəki hьş u fəme paled u gyndied inglabcı zdьzъmъne snьfi dur bə, edi palə u gyndi bona dьzъmъne. xwə hyndyrda dyşьrmiş nəbъn u nav wəlate xwəda ingləb peşda nəjnъn.

Le həma mərəma imperialista nəhatə seri. Wəxte şer u zwe şunda həbuna wəlaťa təmam xrab bu, xəbatci kətъnə nav təngasi u nav tynnəbun. Nav cənd wəlaťada ingləb qəwъmi u nav wəlate, Urъseteda cebu diwane pala u gyndija. Əw jəka han nav tərъqada qara əwlъn bu, wəki proletariat zdəste snьfa kapitalista diwan hьlddə u diwana xwə təzə datinə, cəwa ko qəwъmi nav wəlate Urъseteda,

proletariat şər kbr diwan hılda u hyk-
məta Şewre saz kbr!

Xen zwe jəke gələ wəlatada inglab
qəwmi, bu şər, cəwa wəlatə Cinnacine-
da, Hındıstaneda bu inglab u paled u
gyndijed wan wəlatə hətta iro zi şər peş-
da dbn, wəki wəlat təmam zdəste kapi-
talista bstin.

Nav həmu wəlatəd kapitalistada zşer
şunda krizisəkə gran peşda hat, əw kri-
zis robro zedə dbə, bwe jəke zi tərəfda-
re inglabe zedə dbn, qəwat dgrn.

Diwana Şewre.

Bere diwan dəste snıfa kapitalistada u mılqdarada bu; dəste qəbila padşeda bu.

Dıtarıqa 1917-a bsərkarja Fırqa Komunista u btəvgredana pala u gyndija hat danine Diwana Şewre.

Diwana wa həqiqət həta nha nə hatije danine, cımk proletariat hərtım bın dəste kapitalistada bujə.

Diwana mə diwana pala u gyndijanə. Şewra pala u gyndija sərkarja hykmətedkə.

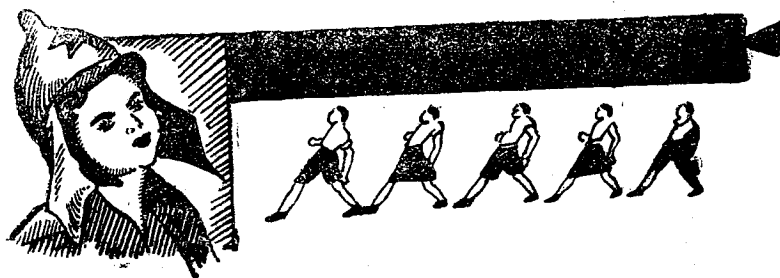
Çəm mə hər mıllət azajə. Əxtjarja mılləte beuk qasi mılləte məzınə. Çəm mə palə u gyndi bxwə wəlate xwə peşda dbın, hər xəbat bdəste xwə u bgotna xwə dıqədinın. Bona we jəke əwana Şewra kəvs dkın, je ko bsərkarja Fırqa Komunista hər şxyl dbinın. Əw wəkile diwane, şewre gynda u bazara kəvs dkın.

Çəm mə dızınne diwane mənə: mərije arşverşci, dəwləti, kulak, şex, pir, bəg u aqa, daşhaka, eser u menşevika, je

ko dæste xwə danə d̄z̄m̄h̄ed mə dərva u
dxəb̄b̄t̄h̄, wəki Diwana Şewre be h̄l-
dane.

Le əm wəlate məda r̄k̄h̄e sosializme
cedk̄h̄n, kolxoz, sovxoza u artela rençə-
rije saz dk̄h̄n. Wəlate mə bərə-bərə peş-
da dcə, bər we peşdacujine kəsək nka-
rə bgrə. Wəlate məda palə u gyndiie kə-
sib, nivcə dəst danə həvdy dxəb̄b̄t̄h̄, wə-
late peşda db̄h̄n.

Proletariate həmu d̄h̄jaje ali mə dk̄ə
u əm btəvgredana paled u gyndijed kə-
sib, b̄k̄oməkdarja proletariate həmu d̄h̄-
jaje, wəlate mə brja sosializme cedk̄h̄n u
bər b̄b̄ sosializme dc̄h̄n. Rastə bər mə
gələk cət̄ni hənə, le həma əw cət̄ni
robroy alt̄ dk̄h̄n u bwe jəke zi həmu hy-

сума дьзмьнед мѧ снѣфи һундырда и дѧр-
ва рашда ддѣн.

B h a r.

Наѣјѧ бһар, бһара гылѧ,
Сѧре симапа дѧватѧк нурѧ!
Дѧшт-еја тѧв-һѧв говѧнд гртѧнѧ,
Завѧ, бук, дѧват бхвѧ бһарѧ!
Сѧр Ѡлѧгѧзе лһѧзар ѧја,
Сѧре симапа мерга и еја,
Кона вѧданѧ, ѧмрѧки хвѧшѧ,
Ѡмр и хѧбат тѧв-һѧв ширѧнѧ!

Ընյա չա ձե՞ս քե՞տ քոյն տէ՞ր,
Եր կոն ու զարմար խոսք;
Տան յայն քոյն յարմար,
Են միլլէ տար թարթար խոսք!

Եր չարտոյն քոյն զարմար,
Տան յայն բոն, յարմար խոսք-տար,
Կարար յայն, յարմար խոսք:

— Ը, զ, յարմար, խոսք, յարմար?
Օրոյն յարմար խոսք յարմար
Կարար յարմար, յարմար խոսք,
Տան յայն կոյն յարմար
Կարար յարմար յարմար!

Քոյն Լենին.

1.

Մարտի յարմար խոսք Լենին Եւրոպայէն
նոյն յարմար խոսք Լենին ու յարմար խոսք
նոյն յարմար խոսք Լենին յարմար խոսք.

Լենին յարմար խոսք յարմար խոսք,
նոյն յարմար խոսք Լենին յարմար խոսք,
նոյն յարմար խոսք Լենին յարմար խոսք.

Լենին յարմար խոսք յարմար խոսք
նոյն յարմար խոսք:—Մարտի յարմար խոսք
նոյն յարմար խոսք, յարմար խոսք ու յարմար խոսք.

bsiləh bstiñn.

Rabñn siləh hıldñn, şər kñn, diwan u dəzgəha padşə u kapitalista bhışinñn, diwane wəlgərinñn, dəwsa wi Diwana Şewre, hykmata pala u gyndija dajñn. Bona we jəke diwana padşə zəndrmə xwə xstəbu nav gynda u bazara tərəfe Lenin dgərt, davitə zindana u kəla, jan zi zwə-lata xwə sɣgün dkɣr, nədhişt çarkədyñn bzyɣrñn ben wəlate xwə.

Wəxte şər əlam kñn, hykməta imperialista btop u çəbrxanə nola gyre pəra-ni şər həv hılsjan, qyrka həv gɣrtñn, həv drəgətandñn.

Wi saxi Lenin ələmati həmu dñnja-je kɣr, gazi pala u gyndija, həmu xəbat-eija kɣr, got:—Wi şərیدا kara wə tyñnə! Hune bkoma hərn bər brange u həvale xwə, bər pala u rençbəra, hune həvdy qɣr kñn. Əwi şəri hun bər həv nəkñn, bəre tɣvñga xwə bər singe hykməta xwə kñn; hykməta kapitalista, mɣkdara hılsinñn, əw dɣzmyñe wənə, əwan zortə dər-xñn, baveznə aliki, lçi hykməta xwə təzə.

je pala u gyndija, hykməta proletariate
dajnbn!

Hale wəlate Ur̄sete.

III.

Wi caxi hale wəlate Ur̄sete zhəmuşka bətərtır bu. Rastə binglaba səvate diwana padşe h̄ldabun, le həma diwana anəməti dəste f̄rqed burzuazjada bu, u kadetada bu, dəste esera, menşevika, kapitalista u m̄lkdarada bu, dəste f̄rqed burzuazjada bu, disa səjasəta padşe peşda dbr̄n, brja padşe peşda dcun. Əwana nədxast̄n xəlqe zwi şəri aza bk̄n, tərka şer nəddan. Ərd u xwəli disa ma dəst m̄lkdara, zavod u fabrikə dəst kapitalistada. Şer zi zaliki wəlat xrab dk̄r, tynnəbun u xəlaji zedə dbu, həbune gynda u bazara robro kem dbu, paşda dma.

Bsozəki wəlate məda palə u gyndi zdəst cubun, goşte wan həljabu, mabu həstu. Xəlaji zi zhər alja dəve xwə vək̄rbu, nəxwəşi. m̄r̄n u brcibun bəla k̄rbu nava xəbatcija.

Xəlq edi wi hali təjax nədda, zavod u fabrikə səkənbun, palə dəste xwə zşxyl bribun, gyndi əkən nədkər, əskər zi hatbu gyhastəne, nədxast şər bkra.

Təne zavoda tşvənga, top u çəbrxanə dxəbətın, je majın vala səkənbun.

Alşverğsci u dykanci, mылқdar u dəw-ləti qiməta male xwə shətbshət blynd dkərbən. Xəbatci edi idarə nədkər, nan tynnəbu. Palə u gyndi dşzmbəne xwə naz dkərbən; əwana dditən, wəki əw təngasi u zylm həmu zryja kapitalista u mылқdara-danə, zryja fыrqed burzuazjadanə, wəki əw zylm bdəste esera-menşevika dqəw-mə, bona we jəke zi əwana edi diwana wan nədxast u bona inglabəkə təzə ha-zыr dbun.

Lenin ghiştə həwarja mə.

IV.

Hale mə zəf gran u cətən bu. Əwa xunxara, kapitalista u mылқdara b dəste eser-menşevika palə u gyndi lçiki gələk cətən ase krəbun.

Wi caxi Lenin zEvpopaje vögərja hatə wəlatə Ur̄sete, Ibazare Leningrade.

Palə u xəbatci bhəzara cunə peşja wi; hivija wan F̄brqa Komunista u sərkarja Lenin bu, kane əwe wana cəwa xlaz k̄n, zəije ase cəwa dər̄in̄n.

Caxe Lenin ghiştə bazare Leningrade dəst pe k̄r xəb̄ti, wəki roke bəre Ing-laba Oktjabre b̄qəw̄m̄ə. Əwi paled u gyn-dijed inglabcı haz̄r k̄r bona inglabe, wana brja inglabe peşda b̄r, peşikarija şere u wəlgər̄and̄na diwana eser-menşevika da ystje xwə.

Bwe jəke Lenin pala u gyndija haz̄r k̄r; wəki əwana diwane anəm̄əti wəlgər̄in̄n u dəwsa wi Diwana Şewre, ja gyndija u pala daj̄n̄n.

Сь dgot Lenin.

Lenin got:—Bəre əme şər kyttə bk̄n, əw şər nə lazmi məjə; kara mə zwi şəri tynnə.

Hər ordujada əskər mərije palə—xəbatcinə: əw cma həv b̄kyz̄n, dəwa wan zhəv ēbjə?

Əw gьşk rençbər, xəbateci u palənə, gьşk zi həval u branə. Gərək əw şər nav xəbatecijada nəbə.

Əw şər şxyle kapitalistanə səba kara xwə; palə u gyndi wi şəri naxazьn.

Lenin ələmati xəbatecija həmu dьnjaje kьr, got:—Əw şər nə kare wəjə, nə lazьmə, siləhe xwə bьzvьrиьnь bər dьzьmьne xwə, bər kapitalista, diwana wan zorte hьldьn, dəwsa wi diwana xwə, ja Şewre dajьn.

Ja dydja. Lenin got:—Hykmət gərək dəst xəbatecija u gyndija bə.

Ja ssja, gərəkə xwəli-ərd təmam bgьhizə xəbatecija, zavod u kərخانə palara.

Bu Inglaba Oktjabre. Palə u gyndi bsərkarja Lenin u Fьrqa Komunista diwane hьldan dəste xwə u gli-gotne Lenin qədandьn.

Pioner l gyndada.

Lgynde mæda kolektiva pionera tæşkil bu. Bona tæşkilatæ pionera sædre Şewra gynd oda Mÿstoje Nado dabu wan. Pioner hær-ro tıp dbun lode, çvat dkyryn, çara zi lbedæra dkætne mæşqe. Kulake gynd, şex u pira, bæga gavak ddityn zgyndijara dgotyn:

— Əwana zi we bexyde бьн, һа; ла-
зьмә је ко хыде хwә naz bkә, нәһельн
zare wan һәrnә nava wan.

Gyndije kәsib glije wana bavar nәdkь-
рн u бәр zared хwә nәdgrтн.

Əwana dditн зар сәwa kәmәke dda-
ne kolxoze сaxe сандьна bhare, wәxte
drune nan jan gihadrunе, ali gyndijed kә-
sib u ali kolhoznika dkrн.

Gyndi nav wan хәbatada тьштәки zrar
nәdditн.

Pioner zi һәрwaxt сvata хwә dkrн,
əwana zara бәрәf dkrн u дәрһәqа хwән-
дьна wan, дәрһәqа peşdacujina wan dy-
şьrmiş dbun. Pionera gyndda kәmәke ddan
oda хwәндьnera, dxәбьtin, yzәke Oso-av-
jaxime тәşkil krнbun u gyndda бәр gli-
goтne şex u pira, бәр provakasije kulaka
şәр dkrн!

Diwana Şewre I Ermenistane.

Həta 29 crije paşın 1920 sale Ermənistaneda diwan dəst daşnakada bu. Wəxte daşnaka qəza Lorije, Qazaxada, bazare Leninakaneda, Dilicaneda u qəzəd dneda xəbatci dxəbətyn, wəki diwana Şewre dajnyñ; le həma əw xəbat nə hatə seri.

Wəxte daşnaka wəlate mə hərgav nava şəra u xrabijeda bu. Mıllət bər həvdy şər dkyrñ, qə hale gyndija u xəbateija tynnəbu, xəlaji zi kətəbu gynda u bazara.

Diwana daşnaka bona xəbatcijed Ermenistane roke zylmək zədə dkyr, beinarara şər dkyr, mılləted başqə dda

qırgı, gələk qorlıqı dda gyndija, nədhişt
əwana aza əbura xwə bkın,

1920 saleda, məha nisaneda palə u
gyndije Ermənistane rabun sər pija bər
daşnaka krynə şər, wəki diwane zdəste
wana bstinın.

Həla gəşka qəwata xwə nəkrəbun jək,
səba we jəke zi daşnaka xəbata wan çib-
çi məhrum kryn.

We sale məha crije paşında palə u
xəbatci çarkədən rabun bdaşnakara
krynə şər. Əskərə sor hatə pəştə wan.
Daşnak rəwin. Diwan kətə dəste Şewre.

Palə u gyndije Ermənistane bsərka-
rija Fırqa Komunista diwan dıldan dəs-
te xwə, dəst pe kryn həbuna wəlatə
xrabbuji təzə eekın u wəlatə mə bhəbu-
na rençberijeva danin şər rja sosializme.

Vladimir İlic Lenin.

1870 sale bazare Simbirskeda Vladi-
mir İlic Lenin bu. Bave wi sərəke mək-
təbe çəmbəte bu.

Lenin 17. sali bu, caxə xwəndəna xwə
gimnazeda kytta kыр. Paşə Lenin cu

Universitete xwəndbna xwə təmam kə.
Zwe wəxte Vladimir Ilic dəst pe kbr bo-
na inglabe xəbti.

Səba we jəke zi Vladimir Ilic zuni-
wersitete dərxtəb.

Sala 1993 Lenin cu Peterburge (nha
Leningrad) nava palada dxəbti. Lenin
pala bona inglabe hazbr dkr, əw wana
hini ylme sosializme, hini gli-gotne Karl
Marks dkr.

Le hōma xəbata Lenin zbər eəve zəndərma padşe nəfləti. Zəndərma Lenin bhəvale wiva gərtn, sərğun krn, şandbn Sbire.

Lenin se sala Sbireda dərbaz kr, paşe cu Evropaje. Lwedəre Lenin dxəbət, wəki fərqəki qəwat, fərqa inglabe hazr bkə.

Sala 1905 da palə u gyndije Ursete rabunə bər padşe krnə şər. Le hōma inglaba hana bdəste padşe hatə zəvt krne.

Le Vladimir Ilic dəstə xwə zxbəbata inglabe nəqətant. Əw zanbu we palə u gyndija Inglaba azabuna xwə peşda bbn, azaje bstinbn.

Sala 1917 da, mōha səbate padşe ztəxt avitbn, diwan kətə dəste fərqed burzuazje.

Wi caxi Lenin zEvropaje vəgərja hat wəlate xwə. Əw xwə-xwə şərkare palə u gyndija bu, hōmu çvandbn, əskər zi hat koməka gyndija u pala.

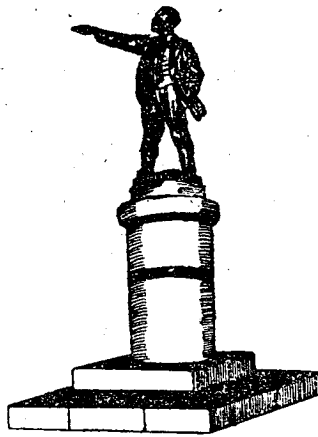
Bu Inglaba Oktjabre. Diwan kətə dəste pala u gyndija Mlləted beuk zi

xəbətın bona İngabe u təv xəbatcie Ur-
sete azabuna xwə stəndən.

Həma Lenin gələk cətni u əzijəta
kşandəbu, əwe əzijəte u xəbate əmre Le-
nin kəm krən.

Sala 1924 da 21 kanuna peşnda Le-
nin mər.

Lenin mər, le qırara wi u xəbata wi
tuçara namrən!

Mrəna Lenin.

Sala 1924 kyttabune məha kanune
bazare Moskvajeda gərəke çvata IX qy-
rəltaje Şewra həmu Ursete bbuja.

22 kanuneda sädre çvate həvəle Kalinin çvat vəkri həsəb kər u got:

—Həvalno, rça dkm hun rabnə pija, əze xəbərəke gələk gran məluməti wə km. Wəxted paşnda saqləmija Lenin pak dərbaz dbu. Le həma zdyhva Vladimir Ilie edi əmr nakə!

— Həvalno, edi gli-gotne mən tynnənən. Əz fəkr dkm, wəki pərse əwəln u fərz je ko peşja məjə, əwə, wəki kə əm xwəji kən əw həmu, je ko Vladimir Ilie mərə hiştijə.

Nəlinəkə təvəji dər hat. Hər kəs kər bu. Şanşın kətə nav tərjə. Hedi-hedi hesər u gri dəst pe bu. Zve şunda hər tərst bər əva mina xəwn bu.

Bira mənə, wəki həvəle Kalinin got:— Roza mənə həvəle Lenin gərəke roza şir u gri bə!

Sädre çvate əlam kər, wəki çənjaze Lenin svətəre we ləvra bə.

Marşe mənə . . .

Disa nəlinəkə təvəji dər hat. . .

Je ko nədkarbun bər xəlqə bgrijana
dcunə dkətnə çiki xəvlə.

Çvat bəla bu... Kəsək xəbər nədda...
Kəsək tıştəki pərs nəkər...

Roza dənə qurğalta Şewfa bəqəwatəki
gran sər gli-gotne Lenin xəbata xəw dəst
pe kər.

Sər məzələ Lenin.

Sərkarə, ty mri lşərə zəmani xortə,
Tə bərb şər dər həzar-həzara!
Ty mri Ilie, sər məzələ tə
Əm xar dər bəjraqə xəw sorə!

Мръна əskərə sər.

Ныş бын, həvalno!
Күмө xəw dərхын:
Əskərəki sori хылфин
Натижə куştын!
Əw bər b şer dcu,-
Сəве wi be тьрс;

ТЪВЪНГЕ ХВƏ QAIM DГЪРТ
Bdəste zor, qəwət!

Əw ərfat bu şerda,-

Ty nədkьrə nəlin,
Nav xəbateda əw qə nə wəstja
U jəkira zi əw nə dkьr gazьn.
Bəşq u dьl təmam kьr
Dəjne xwəji dəman:
Nha həta axьre
Əw kər bu be zman!..

НБŞ БЫН, HƏVALNO!

Kyme xwə dərхьn:
Bona xwəjkьrьna
Wəlatə Şewre,
Kşkərəki sori, xьlfin
Hatijə kuştьn!

Gvardjaje çəwan.

(Bəjta komsoməla)

Peşi bər bşəwaqe,
Həvalno u gəli bra!
Bzora nəza u tьvьnga
Əm zьxwəra vəkьn re.

Órfatno, peş huçum kьn.
Bəjraqe kaw bləntьr kьn!

Əm gvardjaje xьlfиньн
Xəba:cija u gyndja! 2 çara-

Mə gьşk dərbaz kьrьnə
Əmre xwə rəş bçəfe,
Çahьlti nə ditьnə
Nav zindana zylьmқara.
Fьkra mə tərjeda bu,
Əm bзьnçira gredaji bun.

Əm gvardjaje sor xьlfин
Xəbateja u gyndja! 2 çara
Əm səkьnin bəg қura xwə
Xwidana xwə dretьn!
Bçəfe gran-bəgəv dkьrьn
Dəwlət xunxwəraга,
Le əw çəfa roza raşьn
Mə xorta mərxasi kьrьn,—

Zmə sekьr gvardjaje xьlfин
Xəbateja u gyndja! 2 çara
Bəjraqa xwə əm hьldьbrьn,-
Həvalno, wərьnə vra!
Də wərьn bhəvra sekьn
Çymһyrjəta çəfa!

- Wəki mire dne çəfa bə,
Wəki isan dneda jək bə,—

Bər b şər. gvardjaje mə xylfin
Xəbatecja u gyndja 2 çara.

Federasja Şewre Çymhyrjəta Sosialista Zakavkaze.

Zakavkazedə gələk mɪllət hənə.

Diwana padşə gələk qorıbqı dda wan.

Mɪllət bəri həv ddan, nədhişt wana
təv-həv paki u çinartikə xwəş dərbaz
kra. Dımme əw bəri həv ddan, wəki
əwana həv nəgrın u bona hale xwə də-
we nəkын, wəki əwana bona inglabe u
bər bь diwana padşə hazır nəbын.

Wəxte padşa kət, diwan kətə dəst
məşevika, daşnaka u musavatista; kapi-
talista wəxte wana disa krına xwə sər
palə u gyndije kəsib dkrын, wana zi hər
jək bdəsti burzuazja xwə palə u gyndi
mina bərə dabunə zləqətije. Disa nola bə-
re mɪlkdar u kapitalist palə u gyndije
kəsib dşelandын, xuna wan dmetын.

Diwana Şewre hêmu mîllê aza kîr
zdêste menşevika, daşnaka u musavatista
u azaji da mîllêted Zakavkazjeda.

Nha ermêni, gırç, tîrk, açar, os u
mîllêted dîne diwana xwê daninê u tva-
qa xwê krînê jêk, dêst danê dêvdy bsêr-
karja Fîrqa Komunista u Diwana Şewre
cedkîr sosyalizme.

Ême tîrka kocerije bîrî.

Uso u Êsêd runîştîbun kêlêka zêvija
kolxoze hêvra gli dkrîrî. Hêrdy zi hêva-
le hêv bun, gêlê sala hêvra dêrbaz krî-
bun, hêrdy zi şvan bun.

Nha hêrdy zi kal bun, nêdxêbîtin. Le
hêma hêr jêke zîxwêra car-pehç pêz dêst
xstîbun, pe idara xwê dkrîrî.

Êwaha bêre dêrhêqa xêbata gynd, dêr-
hêqa xêbata kolxoze u artela gli krîrî,
paşê lhale kocerije dîşîrmîş bun.

Êsêd got:—Cma kîrmançê mê zko-
cerije dêst nakşîrîrî? Zîrara kocerije zîmê-
ra zêfê.

— Ty hla he t̄ez̄ə f̄əm dki?—Uso got, bira t̄ə naje mə s̄ər zozana c̄əwa b̄əri h̄əv dda, zh̄əv m̄əri dkyšt.

— Le əw ryš̄əta k̄b mə dda gala-
vaja u pristavara, le əw bira t̄ə nin̄ə?

— Xen zwe j̄əke, Əs̄əd got, w̄əki b̄ərə-
da əm bbuna ren̄çb̄ər, mə gynde xw̄ə ce-
kra, baq̄ u baxc̄ə, bostan danjana, nha
hale mə we eqas xw̄əš bbuja.

Қара ren̄çb̄ərije z̄əf̄ə, h̄ər c̄b zwira.
kylf̄əte wira laz̄ym̄ə mala wida h̄əj̄ə. Ḡə-
nym, ç̄əh, br̄yn̄ç, run, p̄əner, hri, p̄əz, də-
war, mrišk u hek, c̄b ko bxazi, tyje ma-
la wida bbini.

Nha dbini c̄ənd gyndada kolxoz saz
kr̄yn̄ə u z̄əf̄ baš d̄ərbaz d̄k̄yn. H̄əm ək̄yn-
tik̄in d̄k̄yn, h̄əm zi p̄əz u d̄əwar xw̄əji
d̄k̄yn. H̄ər t̄yšt̄e wan h̄əj̄ə, nan zi, k̄yn̄ç
zi, run u p̄əner zi. H̄əla dyš̄yrm̄išk d̄b̄yn
q̄əwata xw̄ə bk̄n̄ə j̄ək, zavoda cekrna run
u p̄əner saz k̄yn. Diwane zi soz daj̄ə k̄o-
m̄əkije bghin̄ə wana.

— Rast̄ə, gotna t̄əj̄ə, Uso got, də
əmə kal bun̄ə, c̄əwa dben l̄ynḡəki mə ər-

dejə, je d̄ne zi l məqbərə jə, əmre mə
cuje.

Həma hivja m̄n həjə, wəki kyrmançə
hale xwə xwəş bk̄n. Komsomoləd̄ gynd
gələk rak dxəb̄t̄n. Fyrqa Komunista u
Diwana Şewre bona kyrmançə gələk dxə-
b̄t̄n. Xəbata wan əwə, wəki mə zwi
hali dər̄n̄n. bghiznə m̄llətəd̄ d̄ne peş-
dacuji.

Bona we jəke zi gyndada kolxoza saz
dk̄n, koperativa zedə dk̄n, zavoda ce-
dk̄n, mədəna vəd̄k̄n, bsozəki hər dərə-
çeva bona peşdacujina mə dxəb̄t̄n.

Hukmata Şewre gələk xəbata brije
nav kyrmançada, wəki kyrmançə zəmre
qocərije dəst bk̄şin̄n, bona we wana
xwəli u ərd dajə, avaja u xanija cekrijə,
məktəba u koperativa vəkrijə.

Nha zi bazare Rəwaneda texnikuma
kyrmançə vək̄t̄nə, gazeta kyrmançə dər-
dx̄n, wəki kyrmançə bxun̄n, peşda ben
sərkari ləmre xwə bk̄n!

— Ysanə. əw rija rastijə. Kyrmançə
gərəkə bçarəkeva tərka qocərije bd̄n,
əwe qocərije mala mə xrab krijə, zryje

we kocerijeda həwqa sala kyrmanç tarije-
da manə, bın kylme bəga u şexa, kulaka
u dəwlətija kor bunə,

Wəxte wana həvra gli dkyr, cənd
komsomol hatın dərbaz bun. Uso got:—
Bra əw zməra saq bın, qəwata wan zedə
bə. Əwe mə zwan dərd u kyla xlaz kbn.

1. Сь згара wə z kocərije 'həje?
2. Hune cəwa dəst z kocərije bkşinbn?
3. Gli kbn gyndi nav kolxozada cəwa dərbaz
dkbn.
4. Əxtjarja kolxoznika alije naloga cənə?
5. Kyrmanç we cəwa peşda ben, bğhiznə. myl-
ləted peşdacuji?
6. Gli kbn Diwana Şewre cə xəbata krijə bona
peşdacujina kyrmança.

Əm dcbn.

Əm bəşq u kən dcbn,

Bbəjraqa sor dcbn;

Ordyja sor əmrəkə

Bər bь əmre han dcbn.

Əm cedkbn kolxoza

Həbun bolə hər dəra.

Nobədara xəbate
 Əskərə sorə tənə.
 Əm hiñ dɒɒn dxuɒɒn,
 Tɒp u pulimɒt dɒɒn,
 Saxe bbə gɒminə,
 Bəg dɒzɒɒna sər dkɒɒn.
 Kolxoza mə saz bujə,
 Bqrara Leninə,
 Kolxoz, çan əmre təzə.
 Gymane pəla-gyndijə!
 Əm bəsq u kən dɒɒn,
 Bəg bɒ səwata dɒɒn,
 Həval hun bɒəbɒɒn
 Əm bona wə jə dɒɒn!

Mə səwa kolhoz saz kьr.

Par zvbstane mə da fьkra xwə, wəki kolhoze saz kьn. Cənd gyndijed həvale mə xəbəre xwə krьbun jək kolhoz ce kьn, wəki zve təngasije xwə xlas kьn.

Bhar hat; mə ɣvat kьr. Bəri ɣvate mə əlami həmu gyndija kьr:—Hər kə dxa-zə kolhozeda bхəbьtə, bra be xwə kolhozeda bнbvisə.

Roza ɣvate, caxe mə gyndi sərwxət kьr qara kolhoze, caxe mə vьr u dərəwe ʃexa, pira, məlla u kulaka əjan kьr, gyndi mətəl man, nzanbun cь bkranə. Wana gьʃk qrar dan bbnə kolhoz.

Dəwlətije u kulake gynd, gyndi xarəndbun, gotьbun:—Kolhoz zrarə, hune bхəbьtьn u bekar, beqəzəncь bminьn;

Gyndi zi gyh dabun vbr u dərəwe wana, bavar krbbun, dtbrsjan, nədxtastbn tər kolxoze bbn.

Çaxe mə çvat dəst pe kbr u vbr u dərəwe dbrzmbne snbfe əjan kbr, gyndi çarəkeva hatbnə gyhastbn, şaş buji u mətəl buji man!

50 mal hatbbun çvate, əw pençi zi bşaji u bdbləşqi qrar dərxtastbn bbnə kolhoz.

Zwe şunda mə dəst pe kbr həbuna hər maləke çibçi nvisi.

Çəma həbuna kolxoze bu 1500 pəz, 400 bzb, 120 eelək, 100 ga, 80 nogbn. Mə qrar dani ke zmə cə xəbate bkə, ke hərə bər pez, bər dewer, ke zəviya rakə u beinə, ke merga bdru, gihe hazbr bkə u şxyled majin.

Əm bəla bun. Həftek şunda zmərķəza kolxoze təlimateci hat, hər qanuna kolxoze nişani mə da. Şəş məh dərbaz bun. Mə xəbata xwə təmam kbr; əm disa hatnə çvate.

Içar mə qara xəbata xwə sər həv bə-
la dkyr. Hərkəs angori xəbata xwə həqe
xwə təmam stənd.

Mə qrar da wəki male zedə, run u
pəner, hri, гəньм u çəh, bdnə kopera-
tive.

Ysa zi kryn; male zede danə kopera-
tive, dəwsa we şəkry, ньft, parcə, t̄tun,
k̄n̄ç u hur-mure majin zkolxozera kryn.

Əmine R̄zgo, je ko bəre mərə şər
dkyr, dgot:—Kolxoz zrərə, qara wə te
tynnə, əw zi hat̄bu çvata mə.

Paşi çvate Əmine R̄zgo rabu pija u
got:—Həvalno, əz zi bəm t̄əvi kolxo-
ze b̄m, əzi bəre janlas bum, əz dbin̄m
qara kolxoza rəatera gələkə! Gyndije k̄ə-
sib u nivcə t̄əne bwe jəke dkar̄n əmre
xwə cek̄n, ztəngasije u t̄ynnəbune aza
b̄n!

Qəbulə, qəbulə,—zhər alija bu dəng
u gazi.

Cma dbezyň nvisara mē tēzē jē.

Səlim deü məkətəbe dxwənd; əw şa-
gʻrdəki bfəm bu. Səjda çar-çara dgot:—
Nvisare kyrmança tēzē dərəkətijē, kyr-
mmanç we hin bʻn, gli-gotne dʻnjaje pe
bhəsʻn.

Bzanʻn wəlate mēda cʻ dqəwʻme, əm
cəwa xəbate sosializme dkʻn, cəwa kol-
xoza u koperativa cedkʻn.

Gərək hər jək zmə bzanbə kyrmanç
cma həwqa sala nəxwəndi, benvisar u
bekteb manə?

Səlimi beuk bu, dina xwə dda gli-
gotne səjda u xwə-xwə dyşʻrmiş dbu,
xwə-xwə dgot:—Bavo, gotna səjda rastē,
gli-gotne wi rastʻn, le həma əz tʻştəki
fəm nakʻm, cma nvisara mē tēzəjē, le
nvisara wan zuda həbujē.

Səlim zəf mtalə kʻr, we roze ranəza,
xəwneda zəf tʻşt ditʻn, le həma nkarbu
şrə bkra.

Səlim sbe rabu, hat məkətəbe, həva-
ləki wi həbu, nave wi Aram bu. Səlim
zAram pʻrsi, got:—Aram, cma səjda dbe,

nvisara kyrmança t̄ezə d̄ərxst̄nə. Le ja wə, əçəma, ja gyrça, ja ur̄sa, ja m̄llətəd d̄nə k̄əngə d̄ərxst̄nə?

Aram got:—Le ty nzani xwənd̄n̄a m̄ə zuda həjə, b̄reda həjə, ja gyrça zi, ja ur̄sa zi, ja m̄llətəd başqə zi, xwənd̄n̄-nvisara wan zuva həbujə. Hər t̄əne nvisara kyrmança t̄ynnəbu. əw zi isal d̄ərxst̄nə.

Səlim kər bu, hn̄eki d̄r̄ç̄fi, dxast xəbər də, nkarbu.

Aram nh̄eri, hajfa wi l̄Səlim hat, got:—Səlim, ty cma b̄ər xwə dk̄əvi, c̄b̄ həjə, nvisara wə t̄ezə, isal d̄ərxst̄nə. Bra ysa b̄ə, ty əz u ty gyn̄əhk̄ər nin̄n̄!

Səlim hn̄eki d̄ȳr̄miş bu, got:—Rastə, Aram, gotna t̄əjə, le həma m̄n̄ c̄ət̄n̄ te, we cma wa bbuja. Səb̄əbk̄ər k̄in̄ə, kyrmanç əwqa sala t̄erijeda man̄ə?

Səb̄əbk̄ər...? Aram r̄ys̄ k̄r; səb̄əbk̄ər şex u r̄ir̄n̄, b̄əg u aqan̄ə, d̄əwl̄əti u kula-k̄n̄, wana n̄əd̄hişt̄n̄ kyrmanç b̄xun̄n̄, w̄eki kyrmanç t̄erijeda b̄min̄n̄.

Nha Diwana Şewreda r̄ysq̄ət̄ja k̄ə-s̄eki t̄ynnə, bezə b̄zmanə xwə n̄əxun̄n̄.

Ғыҗа Комуниста азәҗи даҗә мьлләтәд
беукра, вәки һәр мьлләт бзмәне хвә сәр
нәта комунизме бьәльмә.

Сма уса.

Дәвләти, қәсиб төв һатнә дьнҗәҗе,
Дәвләмәнд дкә әшқ у сәфәҗе;
Қәсиб дкәшинә сәфа у зҗамәте;
Суҗ нә ја мәҗә,—ја шәх, пира ақәҗә!

Хәбатчинә әһле мәрифәте
Седкьн диҗанәте у һәмижәте,—
Ле бхвә дминьн бе пар, бе һьсә
Звә һәбунә у хвәшјә!

Ғәрәк сьқас лдьнҗәҗе әм бминьн фәқир?
Вәси мәҗә сқас әм разанә лхәва қбир?
Әм зи рабьн зхвәра, бкьн ра у төвдир,
Вәсә зылме лмә бкьн бәг у хан, паша
у мир!

Сқас қәсибьн, сқас бәләңғаз,
Ғәрәк әм зи ббнә јәк,
Вәҗрақа сор рьр бльнд кьн,
Ғәңҗә лсәр зи хвәра бкьн мтабә.

Өм бөрөн бһн төв хөбатсје дһнјaje,
Нөјар бра зөрба һылдһн, ко өм зи бһһн
квһс;

Гөрөк өм бхөбһтһн хөбөра хвө бһһө рөс,
Вөјрақа сор блһнд бкһн, һөрнө рөс.

Сқас дәвлөтһнө, сқас малдар,
Төмам рабунө һмө бунө нөјар,
Гөрөк ралө и гүнди јөк твақ бһн
Өм вана вөдһн мһна мөре төјар!

Гөли пролетара мһллөта зһөв квһс нөкһн,
Нөбөзһн ромө, курманçө, јан ермөни,
Гөрөке өм дәсте братје бднө һөв.

Һуһ бзанбһн дһнја төмам ја мөјө!

Өм дхөбһтһн бдзива сал зөман,
Ахҗријөда дһнја рабу сөр рја,
Саја Ёврқа Lenin ралө и гүндја
S. S. S. R. бу сөртаçө һөмуја!

Inglaba Oktjabre zna aza kyr.

Børe, wæxte padşə æxtjarja zna wəkə mæra tynnøbu. Inglaba Oktjabre azaji da zned hømu mylløta. Zned kyrmança zi zhesirije dærkøtøn, køthø ronkaje, nha aza dærbaz dkyñ.

Cøwa wølatə kapitalistada høtta nha zne xəbatci aza niñøn, nkarøn æxtjarja xwə bstiñøn, ysa zi børe, wæxte padşə kəsək nədweri azabuna zna bxazə, tønə Inglaba Oktjabre bu, wəki wølatə mæda zøn aza kyr, dæst pije wan gredaji vøkyr.

Hale zna gølæk cøtøn bu nav kyrmançada, bwe jøke ky zøn dfrotøn, bdøste şex u pira, bøga u mølla, øwana alşverşe dæst pe kryñun u qarəki gran dstøndøn.

Qələn, pərə, zor, eək u siləh, tırsa
şex u pıra, nıfıre məlla, bsəkbsəka bə-
ga u aqa—əw həmu bona zned kırman-
ça hazır kırıbun.

Le həma nha wəlaqe məda zın aza-
bunəkə təmam stəndınə. İnglaba Oktja-
bre Məzın nə ky tənə azajı da znara, le
bər wan vəkır rja peşdacujine. Zın nha
dxunın, qullıxe dkın, dkəvnə nav kol-
xoza u səvxoza, edi kəsək zore nakə wana,
nkarın bdəste zore bdnə mer kırın, b
sozəki əxtjarja wan bəranbəri əxtjarja
meranə. Nav şxyle çımətı u hykməte
dxəbıtın, bwe jəke əm gotna Lenin dqə-
dının, je ko dgot:—Hər zın gərəke bkar-
bə hykməte peşda bbə.

Klama hana nişanı mə ddə, wəki bə-
re, hana padşə zın sə zəluli kşandınə
u dərd u kyllə xwə səwa dgrin u dıst-
ren.

Əm ve klame bxunın, zve klame
əjah dbə, wəki zıne kırmança haləki
ysa dərbaz dkır, wəki əw fıkr nədkır
bər dy zna xəbər bda, u tənə nıfırdkır,
bona we ko, zne dydja zve xrəbtırə.

Мън bhistijə.

Мън bhistijə
Tə sər mra gьrtijə znək,
Hərke zмьн сетьрə,
Љь тə бьмбарək,
Hərke змьн xравтьрə,
Kylla Muşə tekəvə
Mala bave tə
Sale çarək.
Zkoza bərxa
Bminə bərx u karək,
Zdəwara təwle
Bminə tanək,
Zhesira male
Bminə tək tʃalək,
Əw zi syra sbe blьlinə,
Pəzka kuvi bmezинə,
Gyre sərə eija
Be brəvinə!

Qanuna nvisandьne.

1. Wəxte nvisare xəbərə xəlqə zhərdy
alija bwan nişana tənə gredane.

Soz mäsələ:

Lenin dgot:—„Kolxoz-rja sosializme jə!“

2. Glije peşyn tımme bhərfe məzın te nvisandıne:

Soz mäsələ:

Kolxoz rja əmre təzəjə, sovxoz çımbatə nəziki sosializme dkə.

3. Gli jan xəbər bnyxtə zhəvdy dəftinyn. Saxe əm xəbər dđyn çı-çija bina xwə dstinyn, paşe dərbazi xəbərə dıne dđyn, wəxte nvisandıne əm çı kb dsəkinyn, bina xwə dstinyn, nyxtə datinyn.

Nyxtə bona we jəke datinyn, wəki gli jan xəbər təvi həv nəbə, gli zəlal bminə.

Soz mäsələ:

Bərə zın aza ninbun, zna nkarbun bjəkira xəbər bdana, bcuna sər xəbate,

təv şxyle çəmbəte bbujana; səba we jəke
əw təmam hesire mere xwə bun. Inglaba
Oktjabre azaja həmu zna da. Zve şunda
zən azanə, dən sər xəbate, çvata dkən,
tev şxyle çəmbəte dbən. Diwana Şewre
nha zna peşda dkşinə, hər xəbat nav di-
wane wanara ddə!

B h a r.

Bhar bharək əşqə,
Bhar bəyle gyndə;
Bhara kollektive
Bhəzar dəng u gylə!
 gyndija rabun çot dkən'
 Ga u gameş tov dkən;
 Тохьме дəlal ərdeɖa
 Bhəvra gli dkən.
Maşinəki bhəzar dəv,
Nav zəvija dgərə
Xwəli həlddə radkə
Qəj bezi gyrəki hare!
 Kollektive, traktor,
 Əmre təzə əşq u sor,
 Ньм radkə, ньм дəstre,
 Ньм dzvəre dorbdor!

Gyndi pəşt həv grtəne,
Kolektivə, koməkə,—
Traktorə, traktor
Əmre təzə, gynde sor!
Bhar bharək əşqə,
Bhar bəyle gyndə;
Bhara kolektive
Bhəzar dəng u gylə.

Bona ave.

Diwana Şewre nə tənə gyndijed xəbat-
ci zdəste daşnaka xlaz kыр, le wanara da
xwəli u av. Cəwa əjanə, Ermənistaneda
gələk dəşt u gəli be av bun. Gyndi nkar-
bun lwan jerada əkьn-тікьn bkьn.

Diwana Şewre dəst pe kыр av ani, əm-
bara ave cekьr, cəwa təzə dərхьst.

Hətta nha av aninə dəştə Şirəke, Ev-
çilərə, Vaqarşapate, Sərdarabate u çijed
majin:

Dərhəqa ave nha сь xəbata dkьn-

1. Nha cəwa Sərdərabate cedkьn, av
tinьn, bwe ave gərəke 25,700 hektar ərd
be av kьne. Sər we xərc dbə 5,300,000
manat.

2. Qırada gərəkə 50,000 hektar be av kr̄ne, xebata hana hezajə 21,000,000 manat.

3. Razdajaneda 20,000 hektar we be av kr̄ne; xərç u məsrəve wı zi 3,400,000 manatə.

4. Zəngibasareda 13,000 hektar te av kr̄ne, lvr̄ zi xərç dbə 32,200,000 manat.

5. Çəwa Sərdərabate je məz̄n gərəkə 45,000 hektar xwəli av bdə.

Kyttabune pençsalijeda gərəkə xwəlije mə avi b 154,900 hektar zedə b̄n!

29 crija paşn.

Wəxte daşnaka Ermənistan u bazare Rəwan gələk zəluli kşand̄n.

Wəlat kət̄bu dəste tynnəbune u xə-laje, mavizerista xəlqe dşeland̄n, dkyş-t̄n, kəsək nədweri zgynd dəre,

Bona hal wəxte palə u gyndijed xə-batei kəsəki dyş̄rmış nədbu.

Xen zwe jəke t̄mme şər bu, m̄llət bəri həv ddan, hale m̄lləted beuk dha bətər bu.

Wa bu Ermənistane bəre, Ermənistanə daşnaka.

Palə u gyndije kəsib edi nkarbun wi hali təjax bdana; əwana ysjane gyndija u pala bər diwane daşnaka cekrən.

Ördyja sor komək da pala u gyndija.

Wəxtəki kənda Ermənistan zdəste daşnaka-mavizərista aza krən.

Ermənistaneda Diwana Şewre hatə danine.

Hər dərada gyndi u palə dəst bxəbatə cekrənəna gynda u bazara krən, Ermənistanə xrab buji ava krən. Gyndi kolxoza u artela rençbərije saz krən, həbuna rençbərije zədə krən u peşda dbən.

Əmre təzə hatə danine sər neta sosializme u peşdacujinəkə gran l wəlatə mēda dəst pe kr.

Əw Ermənistanə təzə jə, je ko rja sosializme dajə bər xwə u bsərkarja Fırqa Komunista wəlatə mēda sosializme cedkə.

Inglab qəwəmi.

(Zgotna Lenin, Şewra Leningradeda
1917 s. 26 crija peşında).

Həvalno!

Inglaba pala u gyndija qəwəmi.

Zvır wa diwan ja məjə, Diwana Şew-
rəjə, be burzuazja.

Рыса mə nobətije əwə, wəki əm şər
kytta кьн.

Lazımə, wəki əm həsaba xwə bkapi-
talizme bbinьн.

Gyndi dbezьн:—Əm təv palənə.

Əme əmnijəta gyndija bstinьн, hərke
мылқдара bhəbune wanva pue кьн.

Nav zavodada əmə hьşjarbunəkə tə-
mam dajньн, əme hini gьşka кьн, səwa
təvaji u həvra bxəbьтн, səwa кь mə
wəxte inglabe qədand.

Qəwatəkə gran, je təşkilated massaje
bməranə, əw qəwat gərəke hər cətni alt
kə u proletara bbə bər bь inglaba həmu
dьnjaje!

Lazımə, wəki nha əm diwanəkə so-
sialisti, ja proletariate cekьн.

Bra əmr kə inğlaba sosialisti həmu
dьnjaje!

Xwəndbna mə.

Xwəndbna mə təzə jə,
Bdəste pala, gyndijə!
Cebujə kolxoza mə
Btəzə əmr u gylə!

Əm he təzə dxunbɲ,
Əm hin dbɲ, dxunbɲ,
Edi kəsək nkarə

Xwəndbna mə xrab kəl

Bərə gynd zəf təri bu,
Dəst kulaka hesir bu;
Gynd gynde bərə ninə
Gynd azajə, kolxoze!

Bər kulaka şər dkɲ
Əm kolxoza saz dkɲ,
Vbr-dərəwed şex-pira
Tuçara bavar nakɲ!

Wəxt wəxta bərə ninə,
Diwan dəste gyndjanə
Batrak-kəsib top bunə,
Sərkare wan palənə!

Əmre mə əmre təzə
Rja mə rekə təzə,
Bər bɲ sosializm dɲbɲ
Cətɲni zi bər mənə!

Əm cedkьn u dьcn,
Gynd cedkьn u dьcn;
Əm bь şabun u dьlşa
Bər bь sosializm dьcn.

Xwəndьna mə təzəjə,
Bdəste palə-gyndijə,
Cebujə kolxoza mə
Gynd sərbəstə, ozajə!

Komintern u KİM.

Hər wəlaçada Fьrqa Komunista həjə.
Təvgredana Fьrqed Komunista həmu
wəlata həvra həjə. Əwana tьvaqa xwə
krьnə jək u təşkil krьnə Internasionale
komunista, jane zi Komintern.

Komintern sala 1919 da nav bazare
Moskvajeda təşkil bu, u wəki kь zInter-
nasionale II kьvş bə, əlami xəbatecija hə-
mu dьnjaje krьn, wəki təvgredana Inter-
nasionale Fьrqa Komunista bInternasiona-
le II tьnnə. Bona we jəke zi Internasio-
nala Fьrqa Komunista kьvş bu bnave In-
ternasionale III.

Nava Internasionale III da nha hənə
Fьrqed Komunista 48 wəlaça (seksia).

Komintern dów dkə, wəki şər nəbən, əw dxəbətə, wəki mərije xəbatci həmu dənjjəje aza bkə.

Nav həmu wəlatada təşkilatə çahyla ingləbcija həjə, je kb tvaqa xwə jək krə-nə u kətnə nav Tvaqa Komçahyla; Tvaqa Komçahyla həmu wəlatə təvğredanəkə u tvaqəkə cekrnə, əm wera dbezyñ K I M, jəne Internasionale Komunista ja çahyla.

Nav wəlatə məda təşkilatə hanera əm dbezyñ:—Tvaqa çahyla komunista bnavə Lenin.

Tvaqa komunista çahyla Ermənistanədə təşkil bu sala 1918-a.

K I M bsərkarja Fırqa Komunista şər dkə bər kapitalista. Neta wi əwə, wəki bsərkarja Tvaqa Komunista lhər wəlatada çahyla hazar bkə sər neta Marks—Lenin u bghizə diktatura proletariate.

H ə w a.

Rozgare hər wəlatə başqə jə. Sər ərde zəf wəlatə hənə; hər wəlatəkida zi rozgar, şinaji, ərđ çurə-çurənə. Wəlatə

bərije zéf gərmən, wedəre qə nabə zvbstan, sal 12 məh havinə. Səba we jəke zi əhlije wan wəlatə 2-3 çara candbne dkb̄n.

Wəlatə mə ysa ninə; se məha bhərə, se məh havinə, se məh paizə, se məh zi zvbstanə.

Wəlat zi hənə sale 2-3 məha tənə bhərə; hər nəh məhe db̄ne zi zvbstanə. Wan wəlatada əkb̄n nabə, nan u gənb̄me wan tynnə, əwana hər bgoşt xwə xwəji dkb̄n, bgoşte həjwane cole u məsija. Xəbata wan hər necirə.

Caxə wəlatə mēda havin dbə, wəlatə başqəda zvbstan dbə, caxə lwedəre havin dbə, wəlatə mēda zvbstan dbə.

Həwa zməra bhərə, havinə, paizə u zvbstane tinə.

Şinaje wəlatə zi zhəweje; hərke həwa gərmə, şinaji zəfə, dar zəf blənd u qalb̄m db̄n; tarb̄se wedəre u həjwane cole zi gr̄n, çure wan zəfb̄n.

Hərke wəlat sarə, şinaje we zi, tarb̄s u həjwane cole zi başqənə, çure wan başqənə. Şinaji teda kəmə, hər çurə dar şin

павън, хөјван һурън, çure хөјвана u та-
ръша кемън.

Av, һөwa, gәrmi.

I.

Be av nә tarъs, nә хөјwane cole, nә
bһyk, nә zi şinaji nkarъn әmr bkъn.

Be av heşnaji şin nabә, dәşt u eija
we һъsk бън. Әм be av nkarъn zәvije
xwә beinъn, mal u dәware mә gъsk we
qьr бън, bgliki dьnja we çarәkeva һъsk
bә.

Be av nә aş dxәbъtъn, nә gәmi u
paraxod dkarъn sәr bәhre һәrъn, ne
stansije elektrike (ronkaje) dkarә bxә-
bъtә.

Қара ave zmәra zәfә; be av әм qә
roki nkarъn nav dьnjajeda idarә bkъn.

II.

Hәрke mәrъv dy-se dәqiqa dәve xwә
u bevla xwә bgrә, bine nәkşinә, we bьm-
rә. Be nәfәs mәrv şәtәkīnkarә әmr bkә.
Tarъs u хөјван zi mina mәrijanъn; әwana
zi be nәfәs nkarъn әmr kъn.

Be həwa ʃinaji ʃin nabə!

Agr zi tʃstəki gələk xwəʃə, gərmi hər gav kerī mə te. Agr lazʃmi məjə, wəki əm kʃnʃe xwə bʃon, həmama bʃəbʃtʃnʃn, xarʃna xwə hazʃr kʃn. Be gərmi maʃinə nkarʃn bʃəbʃtʃn, zavod u fabrikə we bʃəkʃnʃn, dʃnʃa we tarijeda bminə. Be gərmi ʃinaji ʃin nabʃn, mərʃv nkarə əmr bkə.

Qara ave, həwe u gərmi je zməra gələkʃn; əwana qar u qəwate, kəməkdare mərijanə, hər jək lwəxte xwəda, hər jək lʃije xwəda.

Hərke zwan jək bbə, jək tʃnnəbə, ʃyxyle mə disa peʃda ʃaʃnʃn, əm nkarʃn əbur bkʃn.

B a.

Ba sʃjə, zky radbə? ʃvan zʃəjdaje məktəba evare,—pʃrsi.

—Wəxte əm dəre ode vədʃnʃn, ty dbini zdərva həwa sar te hyndyr, lruje mə dxə. Wəki əm dəri dadʃn, edi həwa najə. Əw zʃʃ ysa dbə?

—Hyn gyh bdne, əz wəra bezym əw zeb dbə. Odə gərmə, həwa ode zi gərmə, zgərmije həwa svbk dbə u blənd dbə, le dərva sarə, həwa dərva zi zhəwe ode grantyrə.

Caxe əm dəri vədkyb, zode həwa svbk dərira zzorda te dcə, dərđkəvə dərva, həwa sar zi zdərva sər şemьkeva te hyndyr; jək dcə, ja dьne te, əw hərđy wəxte cujin-hatьna xwə həv dхьb, çije xwə dgyhezьb, dbə ba.

Səjda got:—Wə pak fəm kyr?

— Əz əwe jəke nabezym, şvan got, əz wi baji dbem, je ko zeija u dəšta radbə, te dərbaz dbə, mərv nkarə xwə bər wija zəft kə, gələ çara zi əw xanija hьlddə bxwəra dbə, dara kokeva zərde radkə. Əz əwi baji pyrş dkyb!

— Əw zi nola baje ode jə, səjda got, baje ode zəije euk radbə, qəwata wi kemə, əw baje dьne kь tə pyrş, əw ba zəije məzyb radbə, qəwata wi baji zi zəfə.

Nə mən dərsa dyhda zərəra gli kər
həwa lşer ərde cəwana. Hərke nha wəla-
te məda zvbstanə, wəlateki dnda, je zmə
durə, lwedərə havinə. Də ıçar zwan wəla-
ta həwa gərm, svk te wəlata mə, həwa
wəlate mə zi sarə, zve grantbrə, əw çije
xwə dgyhezbn, dbə ba.

— Nha mən fəm kər; şvan got.

— Oro, demək dora ərde tzi həwajə;
əw həwa ərdeva dftblə, tmmme pera dgə-
rə, çiki gərm dbə, həwa blynd dbə, çije
xwə frə dkə, həwa sar zi rasti we te,
dbə ba, Əmoje gavan got.

— Əre, ysənə, wə fəm kər, səjda got,
caxe əz bwəra dərsa zanbuna dbnjaje dər-
baz bım. əze wi caxi zərəra he glije tözə
bona we jəke bezım...

Palə u gyndi.

Əz gyndimə, ty xəbatci,

Əm cedkbn sosializm,

Əz dxəbtyım lşer ərde

Ty dxəbtyi nav zavode.

Məra hatijə qəwətəkə zorə,
Dgərə gynde mə maşinja sorə;
Gьşk pera bunə pьspore,
Gyndi dxəbьtinьn dorbdorə.

Əze zəvijə rakьm hətta zore,
Bhynera traktore;

Tyje maşenja bxəbьtini btoke
Xəbata dəh roza bki roke.

Kulak, maldar nav mə cunə,
Kolxoz gyndada saz bunə,
Soz plana penç sala,
Əme bqədinьn car sala!

Əwr u baran.

Nivro bu. Əmo u Ərəb kətəbe xwə hьl-
dan cun kələka gynd dərsa xwə həvra

hin bьн. Alikı hedi-hedi əwr tıpi həv bun, ruja əzmana grtьн.

Smo nheri. got:—Ərəb, baran we bbarə, əwr bərəv dbьн, bьne roje notla qətrana rəşə; „Əwre rəş baranə.“

Əwra du həv grtьбun mina t̄abura əskər du həvdy dhatьн, qəj tə dgot, dьнə şər. Əwr bərəv bun, dumane ruja əzmen gьrt, təri kətə ərde, qəj tə dgot həma we dəme, we shəte we bbə şəvəkə rəş. Zgyrinija əwra u şəwata bruske mərьv dtьrsija, dxast çiki bbine xwə vəşerə.

Baranəkə ysa bari, tə dgot həma nha əwr u əzmane we bər hərьн. Zalik gyre-gyra əwra, zaliki bruska, xьşəxša ave, slope barane, təv həv bubun, gьməgьma wən bu, xəlq mətəl mabun, səkьnibun.

Ərəb zSlo pьrsi, got:—Smo ty zani əwr zьь pəjda dbə?

Smo got: — Əwr, əwrə, zьь gərəke pəjda bə!

Ərəb kənja, got: — Ty he nzani əwr cьjə?

— Na, əz həma əwe jəke zanyь, əwr çar-çara tıp dbьн ləzmana, dbə gyre-gyr,

brusk vøddə, baran dbarə, edi əz cə za-
ным, cəwa, zky əw əwr bəreṽ dbьn.

— Əv avə, av; əv əw avə, je ko əm
kanijada, cəwada, bəhrada dbinьn!

— Cəwa? le 'av cəwa dbə əwr?

— Tə nəditijə, caxe av nav bəroşeda
dkələ, hylm-gylm ze dər te!

— Əre мьn əw ditijə!

— Caxe av nav bəroşeda dkələ, ty
dərхune bəroşe hьldi, tyje cə bbinə.

— Sər rya dərхune cьlke ave hənə,
qəj ty bezi əw xwəj dajə.

— Əw cəwa, zcə dbə?

— Əw hylmьgylme ave jə, je ko zbə-
roşe hьldkşə zore,

Smo hnəki fьkr kьr, got:—Нь... hyl-
мь gylm svьkə nola du hьldkşə zore.

— A, ysanə, içar tə fəm kьr, Ərəb
got, də ty bsəkьnə, əz tьştək zi ztə bprь-
сьm, paşe tyje bzanbi əwr cəwa pəjda
dbьn!

— Ty əwe bəzə, həwa ldəştda sarə,
jane leija, məsələ sər Ələgəze?

— Sər eija həwa sarə, ldəşte gərmə!

— Lçije sar av cəwa dbə?

— Av dqərmə, dbə buz.

A... tə dit? hylmьgylm hьldkşə zore, rasti həwa sar te, baje sar ledxə, hylmьgylm dqərmə. dbə əwr. İçar baki qəwat te, lwan əwra dxə, ləzmana dgərinə, zali-ki dazo dbə aliki dьne.

— Əre, əre mьn fəm kьr!

1. Hylmьgylm zсь cedbə?
2. Hylmьgylm cma bьnd dbə?
3. Həwa kedəre gərmə, kedəre sarə?
4. Va cəwa dftьlə, cma dftьlə?
5. Əwr cəwa cedbьn?

Kəskəsor.

Baran bari, bu saji; əwr bəla bun, ro dərket. Kəskəsore ərđ u əzman nəxş kьr, gyndi bərəv bun-təmaşa kəskəsore dkьrьn.

Hər jəke gliki dgot. Gli, glije kəvn bun.

Əloje komsomol əw gli bhist, preuje xwə kьr, çara zi mьlle xwə dhəzand, dkənja. Əlo xwə-xwə dьşьrmiş dbu.

— Əw gyndije mə cəqas paşda manə, he cəqə tərjedanə; we cəwə bə, gyndi we cə cax zve xəwna gran əəve xəwə və kən, dərkəvnə ronkaje!

— Ha... ha... ha... jəki dəne zi... gyndiki gazi kər, bunə dydy.

Əlo neziki gyndija bu u got:—Gəli gyndija, əw gli-gotən gəşk vər u dərə wən, zore, əzmanada qə təştək tynnə. Əze wəra bezəm, kəskəsor zəc peşda te.

Wəxte baran vədke, nav həwəda hylmgylm u elke barane dminən, eiki zəf, çiki kem; əwana çara tenə xare, jan hyl-dkşən zore. Wəxte təv ledxə, tirenza təve znav wan əylked barane dərbaz dən; a bwi təri kəskəsor peşda te.

Həft rənge kəskəsor hənə;—Kəsk, sor, heşin, qiek, gəwr, sut, zər.

Əm xəwə zi kərən bəve kəskəsore nişan dən. Wəki əm bər təve bəkinən, əve hylən breznə nav həwe, tirenza təve we lvan xə, we bə kəskəsor. Həma lazəm, əm əve bəqəwat breznə, wəki elke əve zəf hur bən!

1. Əm kəskəsore kənge dbinən?
2. Əme cəwa bsəkinən, wəki kəskəsore
bbinən.
3. Zkizan aliye əm kəskəsore dbinən?
4. Kizan aliye əm kəskəsore nabinsn?

4 Rozgara sale.

Saleda hənə 4 rozgar; bhar, havin, paiz, zvbstan.

Hər rozgareke se məhən.

Məhed bhare: adar (31 roz), nisan (30 roz). gylan (31 roz).

Məhed havine: həziran (30 r.), təmuz (31 r.), təbax (31 r.).

Məhed paize: ilun (30 r.), crije bəre (31 r.), crije paşh (30 r.).

Məhed zvbstane: cblə (31 r.), kanun (31 r.), sbat (28 r. jan zi 29 r.).

Saleda hənə 12 məh (365 roz jan 366 roz). Sala carada məha sbate rok zedə dbə, əw məh dbə 29 roz.

Əlfəbajə kыrmançı.

Aa, Bb, Cc, Će, Çç, Dd, Ee, Əə, Ff,
Gg, Qq, Hh, İi, Ъь, Jj, Kk, Kk, Qq, Ll,
Mm, Nn, Oo, Pp, Pp, Rr, Ss, Şş, Tt, Tt,
Uu, Yy, Vv, Ww, Xx, Zz, Zz, Hh, Óó.

Rəqəmə ərəbi:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 30 40 50 60 70 80
90 100 200 300 400 500 600 700 800
900 1000 10,000 100,000 500,000
1,000,000.

Məhed mə je urəsi u erməni.

Kanun	Janvar,
Sbat	Fevral,
Adar	Mart
Nisan	Aprel,
Gylan	Maj

Həziran

Тәмүз

Тəбax

Иун

Срије бəре

Срије раşьн

Сьлə

Ijun

Ijul,

Avgust

Sentjabr

Oktjabr.

Nojabr,

Dekabr.

SƏRNAVE MƏQALA.

R. Drambjan.

1. Əlfba	1— 30
2. Zavoda tekstile Leninkane	31
3. Şvan nav dəstə dərsə hın dbə	32
4. Maşına cıne	33
5. Bəjraqa sor	35
6. Mala zara	36
7. Gazeta dıwer	38
8. C a j	39
9. Bazar	41
10. Şewra gynd	42
11. Şət həjştə	43
12. Radio	44
13. Paiz	45
14. Kolxoznik Əlo	46
15. Ktebed mə	47
16. Tyje cəwa zktebe dərsa xwə dəftəre xwəda bnyvisi	48
17. Qiz zi dxunyn	49
18. Kolxozada şvan hını xwəndəne dbyn	50
19. Əme cəwa bxunyn	52
20. Diwana Şewre	53
21. Zare dərguşe	55
22. Zar zmə sy dxazyn	57
23. Qanuna nvisandəne	59
24. Traktor	60

25. Glijed mə	62
26. Maşına cnine	68
27. Gynde təzə	70
28. Çvat	71
29. Xəbata kolxoze	73
30. Məktəbe məzъна	76
31. Zavoda pəmby	77
32. Fabrika tekstile	79
33. Bəre u nha	81
34. Əskərə sor qərəwule wəlate məjə	82
35. Internasional	84
36. Əvdi u Pərişan	85
37. Dajkə pirə	87
38. Тохъме baş	89
39. Wəlate mə	91
40. Gynde təzə	98
41. Xəbata kəmçahъла	94

Nuri.

42. Salawəxta nvisare təzə	97
--------------------------------------	----

R. Drambjan.

43. Carsəv hъldənə	98
44. Çançaqi zhər tьşti cətъrə	100
45. Mъrçan	103

Nuri.

46. Qıza xəbatkar	106
-----------------------------	-----

P. Drambjan.

47. Cnina zəvja kolxoze	108
48. Xwəjiktъна cələka	110
49. Cümə	112
50. Plana penç sala	114

51. Bħara kolxoze	117
52. Bəri Inglabə	118
53. Inglabə Oktjabre	121

Fəti.

54. Əm təvəji	123
55. Diwana Şewre cma kolxoza cedkə	125
56. Əskərə sor	126

V. Petojan.

57. Roza Inglabə proletara həmu dənıaje	127
---	-----

R. Drambjən.

58. 8 adare	130
-----------------------	-----

Fəti.

59. Radio	131
---------------------	-----

Nuri.

60. Cijə konstitusja Şewre	133
--------------------------------------	-----

Fəti.

61. „Rja Təzə“	134
--------------------------	-----

R. Drambjən.

62. Peşdacujina rençbərije brja sosializme	135
63. Bənçbərija bərə u je nħa	136
64. Gynde mə	138
65. Gynde təzə u rençbərja təzə	140
66. Kınə kapitalist	146
67. Kapitalis u mlkdar	147
68. Neta şərə imperialista cı bu	149
69. Diwana Şewre	151
70. Bħar	153
71. Xəbatə Lenin	154

72. Hale wəlate Ur̄sete' 156
 73. Lenin ghiṣte həwarja mə 157
 74. Сь dgot Lenin 158

Ə. Samilov.

75. Pioner lgyndada 160
 76. Diwana Şewre l'Ermənistane 162

R. Drambjan.

77. Vladimir Ilic Lenin 163
 78. Mğna Lenin 166

I. Marogulov.

79. Sər məzəle Lenin 168
 80. Mğna əskərə sor 168
 81. Gvardjaje çəwan 169

Ə. Şamilov.

82. Federasja Şewre Çymhyrjəta sosialista Za-
 kavkaze 172

R. Drambjan.

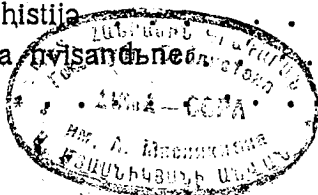
83. Əme tərka kəcərije bədn 172
 84. Əm dən 175
 85. Mə səwa kolhoz saz kər 177
 86. Cma dbezn nvisara mə təcəje 180

A. Mirazov.

87. Cma ysa 182

R. Drambjan.

88. Inglaba Oktjabre zna aza kər 184
 89. Myn bhistije 186
 90. Qanuna nvisandne 186
 91. Bħar 188

R. Drambjan.

92. Bona ave 189
93. 29 crija paşın 190

L e n i n.

94. İnglab qəwımı 192

R. Drambjan.

95. Xwəndəna mə 193
96. Komintern u KIM 194
97. Həwa 195
98. Av, həwa, gərmi 197
99. B a 198

Qələşə Şero.

100. Fələ u gyndi 200

R. Drambjan.

- 101 Əwr u baran 201
102. Kəşkəsor 204

Պիմ. 1 մ. 20 կ. (13½ մ.)

Պ. Գրամբյան
Դեպի նոր կյանք.

Ք. Դրամբյան
К новой жизни.

Госиздат ССР Армении
Эривань—1931